

MATIYU MATIYU

Pahāti

In nagsulat sin bŭk ini hi Matiyu, hambuuk sin hangpu'-tagduwa tau pinī' hi Īsa magad kaniya magguru ha supaya sila mahinang tau kawakilan niya magpamahalayak sin Bayta' Marayaw pa manga tau. Ha tagna' in hinang hi Matiyu mangangawa' sukay pa parinta, sagawa' pagtawag hi Īsa kaniya binīn niya in hinang niya sarta' miyagad na kan Īsa nagguru (Kitaa ha bŭk *Matiyu* 9:9-13, iban *Lukas* 5:26, 27).

In Bayta' Marayaw siyulat hi Matiyu mamayta' pasal sin hi Īsa amuna in kiyajanji' sin Tuhan manglappas ha manga mānusiya', iban amu in dumihil kamakbulan ha manga janji' sin Tuhan ha manga tau sin masa nakauna yadtu. In Bayta' Marayaw kiyamaksud hipasampay bukun sadja pa manga Yahudi, amu in manga tau hangka bangsa hi Īsa, sagawa' sampay pa mānusiya' katān.

Pasal sin Pangkat Hi Īsa Almasi (*Lk.* 3:23-38)

¹ Manjari, amu ini in usulan sin pangkat hi Īsa Almasi, hambuuk panubu' hi Daud, amu in hambuuk panubu' hi Ibrahim.

²⁻⁶ Biya' ha ini in pangkat hi Īsa Almasi tagnaan dayn kan Ibrahim sampay naabut mawn kan Sultan Daud.

Hi Ibrahim, in anak niya hi Isahak;
 in hi Isahak, in anak niya hi Ya'kub;
 in hi Ya'kub, in anak niya hi Yudah iban sin
 manga taymanghud niya.
 Sakali in anak sin Yudah hi Piris kay Sira (in
 ina' nila hi Tamar).
 In hi Piris, in anak niya hi Hisdun;
 in hi Hisdun, in anak niya hi Aram;
 in hi Aram, in anak niya hi Amminadab;
 in hi Amminadab, in anak niya hi Nassun;
 in hi Nassun, in anak niya hi Salmun;
 in hi Salmun, in anak niya hi Buwas (in ina'
 hi Buwas hi Rahab);
 in hi Buwas, in anak niya hi Ubid (in ina' hi
 Ubid hi Rut);
 in hi Ubid, in anak niya hi Jissi;
 in hi Jissi, in anak niya hi Sultan Daud.

⁷⁻¹¹ Na, biya' ha ini isab in usulan sin pangkat
 hi Īsa tagnaan dayn kan Sultan Daud sampay
 pa waktu narā in manga tau Israil pa hula'
 Babilun ha bukun nila kabayaan.

In hi Daud, in anak niya hi Sulayman (in ina'
 hi Sulayman amuna in bakas asawa hi
 Uriyas);
 in hi Sulayman, in anak niya hi Rubuwam;
 in hi Rubuwam, in anak niya hi Abiyas;
 in hi Abiyas, in anak niya hi Asa;
 in hi Asa, in anak niya hi Jusapat;
 in hi Jusapat, in anak niya hi Jihuram;
 in hi Jihuram, in anak niya hi Usiyas;
 in hi Usiyas, in anak niya hi Jutam;
 in hi Jutam, in anak niya hi Ahas;
 in hi Ahas, in anak niya hi Hijikiyas;

in hi Hijikiyas, in anak niya hi Manassi;
 in hi Manassi, in anak niya hi Amun;
 in hi Amun, in anak niya hi Jusiyas;
 in hi Jusiyas, in anak niya hi Jihuyakin iban
 sin manga taymanghud niya.

¹²⁻¹⁶ Hāti dayn na waktu narā in manga tau
 Israil pa hula' Babilun sampay pa waktu
 piyag'anak hi Īsa, biya' ha ini isab in usulan sin
 pangkat niya.

In hi Jihuyakin, in anak niya hi Salati;
 in hi Salati, in anak niya hi Sirubbabil;
 in hi Sirubbabil, in anak niya hi Abiyud;
 in hi Abiyud, in anak niya hi Iliyakim;
 in hi Iliyakim, in anak niya hi Asur;
 in hi Asur, in anak niya hi Saduk;
 in hi Saduk, in anak niya hi Akim;
 in hi Akim, in anak niya hi Iliud;
 in hi Iliud, in anak niya hi Iliyasar;
 in hi Iliyasar, in anak niya hi Mattan;
 in hi Mattan, in anak niya hi Ya'kub;
 in hi Ya'kub, in anak niya hi Yusup. Hi Yusup
 amuna in nakaasawa kan Mariyam ina' hi
 Īsa, amu in pag'iyannun Almasi.*

¹⁷ Na, manjari awn hangpu' tag'upat pangkat
 in nanubu' tagnaan dayn kan Ibrahim sampay
 naabut mawn kan Daud. Hāti tagnaan dayn
 kan Daud sampay pa waktu narā in manga tau
 Israil pa hula' Babilun awn isab hangpu'
 tag'upat pangkat in nanubu'. Hāti awn isab
 hangpu' tag'upat pangkat in nanubu' dayn ha

---

* **1:12-16** **1:12-16** In hāti sin Almasi, amu in hambuuk-buuk
 kiyajanji' sin Tuhan manglappas ha manga tau iban magbaya'
 ha unu-unu katān.

waktu narā in manga tau Israil pa hula' Babilun sampay naabut piyag'anak in Almasi.

In Pag'anak kan Īsa Almasi
(Lk. 2:1-7)

¹⁸ Biya' ha ini in kahālan sin pag'anak kan Īsa Almasi. In hi Mariyam, ina' niya, sa'bu nagtutunang iban hi Yusup, sagawa' ha wala' pa sila nakapagtiyaun kiyananaman niya sin burus siya dayn ha kusug sin kudarat sin Rū sin Tuhan.

¹⁹ In hi Yusup ini hambuuk tau miyamagad sadja ha daakan sin Tuhan. Pagga niya kiyangatan sin burus hi Mariyam napikil niya baybarun na in pagtunang nila[†], sagawa' di' niya hibukag in sabab sin pagbaybad nila, ha supaya di' sumipug hi Mariyam.

²⁰ Sakali ha sa'bu hi Yusup namimikil sin pasal ini, nakalipat siya sarta' nanagainup siya. Ha lawm tagainup niya nagpanyata' mawn kaniya in hambuuk malāikat naraak sin Tuhan. Namung in malāikat, amu agi, "Yusup, hambuuk panubu' hi Daud, ayaw kaw mahanggaw umasawa kan Mariyam. Karna' in siya yan naburus dayn ha kusug sin kudarat sin Rū sin Tuhan.

²¹ Umanak siya hambuuk bata'-bata' usug iban ngānan mu in bata'-bata' yan hi Īsa, sabab siya na yan in manglappas ha tau niya dayn ha

---

[†] **1:19 1:19** Ha addat sin manga Yahudi hambuuk da in sara' magtunang iban sin sara' magtiyaun. Minsan in manga tau nagtutunang sadja, way pa sila nagtiyaun, niyatun sila sin tau, bana iban asawa.

manga dusa nila.” (Amu yadtu in pamung kaniya sin malāikat.)

²² Na, nabunnal in kiyabayta' sin Tuhan amu in kiyasulat nakauna hi Nabi Isayas ha lawm Kitab, amu agi,

²³ “Ha susūngun awn hambuuk budjang magburus iban mag'anak siya hambuuk bata'-bata' usug. In bata'-bata' usug ini amuna in pagtawagun Immanwil.” (In hāti sin Immanwil, “Yari in Tuhan limamud kātu'niyu.”)

²⁴ Na, pagbati' hi Yusup iyagad niya in bayta' sin malāikat kaniya. Tiyaunan niya na hi Mariyam.

²⁵ Sumagawa' wala' siya naghulid kay Mariyam ha salugay wala' pa siya nag'anak. Pag'anak hi Mariyam, ngiyānan hi Yusup in bata'-bata' usug hi Īsa.

2

In Pagtibaw sin Manga Tau dayn ha Subangan

¹ Manjari in hi Īsa piyag'anak duun ha kawman sin Baytlaham, ha hula' Yahudiya, ha waktu sin pagsultan hi Sultan Hirud. Bukun mawgay awn dimatung manga tau dayn ha subangan mawn pa Awrusalam (Baytal Makdis). In manga tau ini ilmuan, amu in nangangadji' pasal sin manga bituun ha langit.

² Pagdatung nila pa Awrusalam (Baytal Makdis), magtūy sila nangasubu, laung nila, “Ha unu in sultan sin manga bangsa Yahudi amu in ba'gu piyag'anak? Kīta' namu' gimuwa' dayn ha subangan in bituun amu in tanda' sin

piyag'anak na siya. Hangkan miyari kami mamudji kaniya.”

³ Pagdungug hi Sultan Hirud sin pasal ini miyuga' tuud siya sambil da isab sin katān tau ha Awrusalam (Baytal Makdis).

⁴ Piyatawag hi Sultan Hirud in katān manga nakura' kaimaman iban sin manga guru sara' agama. Pag'ubus ampa niya sila iyasubu, laung niya, “Ha unu hipag'anak in Almasi?”

⁵ In sambung nila, “Didtu ha Baytlaham, ha hula' Yahudiya, karna' in yan kiyabayta' hi Nabi (Mikas) ha lawm Kitab, amu agi,

⁶ ‘Kamu manga tau ha kawman Baytlaham ha hula' Yahudiya,

minsang in kawman niyu asibi', in kamu, tau mataas,

sabab awn gumuwa' dayn kaniyu hambuuk nakura'

amu in mag'iipang ha manga tau ku, amu in bangsa Israil biya' sapantun tau mag'iipang bili-bili.' ”

(Amu yan in kiyasulat sin nabi ha lawm Kitab.)

⁷ Pagdungug hi Hirud sin bihādtu, magtūy niya piyakawa' in manga bisita dayn ha subangan dāhun niya magbichara ha wayruun makaingat tau dugaing. Pagdatung nila mawn, iyasubu sila hi Hirud bang ka'nu nila tuud tagna' kita' in bituun. Sakali kiyabaytaan mayan siya sin manga bisita,

⁸ piyakadtu niya sila pa Baytlaham iban laung niya kanila, “Kadtu kamu iban lawaga niyu marayaw in bata'-bata'. Iban bang niyu siya

kabaakan na, balik kamu magtūy, baytai niyu aku bat isab aku makakadtu mamudji kaniya.”

⁹⁻¹⁰ Pag'ubus sin sultan nagbichara, miyanaw na in manga tau dayn ha subangan. Ha sa'bu pa sila miyamanaw, kīta' nila isab nagbalik in bituun amu in bakas kīta' nila didtu ha hula' nila ha subangan. Pagkita' nila, landu' tuud sila kiyūgan. Miyanaw in bituun ha unahan nila ampa himundung ha lugal kiyabubutangan sin bata'-bata'.

¹¹ Simūd sila pa lawm bāy. Pagsūd nila, kīta' nila in bata'-bata' iban sin ina' niya hi Mariyam. Simujud sila ampa nila piyudji in bata'-bata'. Iyukab nila na in manga darāhan nila iban piyanghulmat nila na mawn pa bata'-bata' in bulawan, kamanyan, iban ubat mahalga' pagtawagun “mira”.

¹² Na, ha sūng nila muwi' pa hula' nila, limabay sila dayn ha dugaing dān sabab asal sila biyandaan sin Tuhan ha lawm tagainup nila, di' sila pabalikun madtu kan Hirud.

In Pagpaguy pa Misir

¹³ Pag'īg nila, awn hambuuk malāikat diyaak sin Tuhan nagpakita' mawn kan Yusup ha lawm tagainup niya. Namung in malāikat kaniya, amu agi, “Bangun kaw ampa mu dāha in bata'-bata' iban sin ina' niya maguy pa hula' Misir, iban ayaw kamu mīg dayn didtu ha salugay di' ta kamu baytaan paīgun. Karna' in bata'-bata' yan hipalawag hi Hirud hipapatay.”

14 Magtūy hi Yusup nagbangun. Sin dūm da yadtu diyā niya magtūy in bata'-bata' iban sin ina' pa hula' Misir.

15 Duun na sila himula' ha Misir sampay miyatay hi Hirud. Na, dayn duun nabunnal in bayta' sin Tuhan kiyabayta' hi Nabi (Husiyas), amu agi, “Piyauwi' ku in Anak ku dayn ha hula' Misir.”

In Pagpatay ha manga Kabataan

16 Manjari ha waktu buhi' pa hi Sultan Hirud, pag'ingat niya sin iyakkalan siya sin manga tau ilmuan nanibaw dayn ha subangan, diyugalan tuud siya. Magtūy siya nagdaak hipapatay in katān bata'-bata' usug ha kawman Baytlaham sampay pa manga dugaing kawman ha pangdaig niya, dayn ha umul duwa tahun sampay pa manga ba'gu piyag'anak sabab giyanta' niya na dayn ha pagbayta' sin manga tau dayn ha subangan, bang ka'nu nila tagna' kīta' in bituun.

17 Na, nabunnal tuud in bakas bichara hi Nabi Irmiyas, laung niya,

18 “Karungugan in tingug ha dāira Rama, tingug sin pagtangis iban pagsilawak. Duun in manga panubu' hi Rakiya nagmamatay ha manga anak nila. Di' sila mabaya' ūūhun sabab miyatay in manga anak nila.”

In Pag'ui' Magbalik hinda Yusup dayn ha Misir

19 Manjari miyatay mayan hi Hirud, nagpakita' na isab nagbalik in malāikat diyaak

sin Tuhan mawn kan Yusup ha lawm tagainup, duun ha hula' Misir.

²⁰ Amu agi sin malāikat, “Bangun kaw ampa mu dāha in bata'-bata' iban ina' niya magbalik pa hula' Israil, sabab in manga tau amu in mabaya' mamatay ha bata'-bata' miyatay na.” (Na, amu yadtu in pamung sin malāikat kan Yusup.)

²¹ Pagbangun hi Yusup, magtūy niya diyā in bata'-bata' iban sin ina' nagbalik pa hula' Israil.

²² Sagawa', pagdungug hi Yusup sin hi Arkilas in nakaganti' nagsultan ha ama' niya hi Hirud ha hula' Yahudiya, miyuga' hi Yusup magbalik madtu. Hangkan himarap sila madtu pa hula' Jalil, karna' biya' da isab ha yan in bayta' kaniya ha lawm tagainup niya.

²³ Pagdatung nila pa hula' Jalil, duun sila himula' ha kawman Nasarit. Na, nabunnal tuud isab in bayta' sin manga kanabihan pasal hi Īsa Almasi, laung nila, “In siya tawagun hambuuk tau Nasarit.”

3

In Pagnasīhat hi Yahiya, amu in Mangliligu' (Mk. 1:1-8; Lk. 3:1-18; Yh. 1:19-28)

¹ Manjari ha waktu yadtu hi Yahiya amu in Mangliligu' miyaw nagnasīhat pa hula' Yahudiya, duun ha hula' paslangan mahunit paghulaan.

² Laung niya ha manga tau, “Pagtawbati niyu na in manga dusa niyu sabab masuk na dumatung mari in pamarinta sin Tuhan.”

³ Bang paamuhun, hi Yahiya ini amuna in tau piyag'iyān hi Nabi Isayas, laung niya,
 “Awn hambuuk tau ha lawm hula' paslangan mahunit paghulaan. Manawag-tawag siya ha manga tau, amu agi niya,
 ‘Parayawa niyu iban pabuntula niyu in dān sabab masuuk na lumabay in Panghu’.
 „*

⁴ In tamungun hi Yahiya ini hīnang dayn ha bulbul unta' iban nagsasabitan siya pais sapi', iban in pagkaunun niya hambuuk ginis sin ampan dulu iban gula' pussukan.

⁵ Na, miyaw n in manga tau dayn ha Awrusalam (Baytal Makdis) iban dayn ha katilingkal sin hula' Yahudiya iban na dayn ha katān hula' ha katilibut sin Suba' Jurdan dimungug kan Yahiya.

⁶ Miyaw n sila kaniya nagsabunnal sin manga dusa nila, iban nagpaligu' na sila kan Yahiya duun ha Suba' Jurdan.

⁷ Sagawa' pagkita' hi Yahiya mataud manga tau agad ha parhimpunan sin Parisi iban agad ha parhimpunan sin Sadduki in miyaw n kaniya nagpaligu', laung niya kanila, “In kamu yan panipu! Magpabaw'-baw' sadja kamu mabuntul, sagawa' bingkuk in lawm atay niyu. Na, in pangannal niyu makapuas kamu dayn ha murka' sin Tuhan amu in masuuk na dumatung bang kamu magpaligu'?

---

* **3:3 3:3** Hāti niya subay pabuntulun na sin manga tau in kawl-piil nila iban palanuun nila na in lawm atay nila, sabab masuuk na dumatung in Panghu'.

⁸ Bang kamu di' tuud mabaya' pagmurkaan sin Tuhan pakitaan niyu dayn ha kawl-piil niyu marayaw sin piyagtawbatan niyu na tuud in manga dusa niyu.

⁹ Ayaw kamu magpikil sin di' kamu kugdanan sin murka' sin Tuhan sawkat kamu panubu' hi Ibrahim sabab baytaan ta kamu, minsan in manga batu ini mapapanjari sin Tuhan tau, hinangun panubu' hi Ibrahim higanti' kaniyu.

¹⁰ In kamu yan biya' sapantun kahuy masuk na pilaun sin kapa, tibtibun dayn ha gamut niya. Na sasuku' sin kahuy amu in di' magbunga marayaw tantu pilaun da ampa hilaruk pa lawm kāyu.

¹¹ “In aku ini mangligu' kaniyu sin tubig ha supaya awn tanda' sin piyagtawbatan niyu na in manga dusa niyu. Sagawa' awn hambuuk sumunud kāku' dumatung mari labi mataas dayn kāku'. Di' aku minsan tūpun dumā sin tawmpa' niya. Siya yan in magpatulun sin Rū sin Tuhan pa kaibanan tau amu in biya' sapantun hipangligu' kanila, iban siya da isab in magparatung murka' pa kaibanan.

¹² Biya' siya sin hambuuk tau magtahap iban maghawan sin pāy bakas piyaggiikan niya. Pag'ubus ampa niya hitaw' in unud ha pagtataw'an niya. Hāti in apa iban sin manga kaput, hilaruk pa lawm kāyu di' magkapūng kasaumulan.”†

---

† **3:12 3:12** Hāti niya kandihun niya in manga tau suku' niya iban bukun. In manga tau kaibanan, lappasun niya, in kaibanan, siksaun niya.

In Pagligu' hi Yahiya kan Īsa
(Mk. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

¹³ Manjari ha waktu yadtu nākawn hi Īsa pa Suba' Jurdan dayn ha hula' Jalil. Miyawn siya nagpaligu' kan Yahiya.

¹⁴ Sagawa' di' mabaya' hi Yahiya mangligu' kaniya. Laung hi Yahiya “Tuwan, mayta' ikaw pa in mari kaku' magpaligu'? Gām mayan subay aku in liguun mu.”

¹⁵ Sagawa' in sambung hi Īsa kaniya, “Kadtui na. Ligua na aku bihaun. Matūp da kaw mangligu' kaku' ha supaya maagad katān in kabayaan sin Tuhan.” Na, timaayun na hi Yahiya. Līgu' na hi Yahiya hi Īsa.

¹⁶ Naubus mayan siya līgu', minīg na siya dayn ha tubig. Pag'īg niya, magtūy naukab in lawang langit. Kita' niya in Rū sin Tuhan nagpasalupa assang nanaug dayn ha langit ampa timapu' mawn kaniya.

¹⁷ Pag'ubus awn nagsuwara dayn ha langit, amu agi, “Amuna ini in Anak ku kalasahan ku. Siya in makasulut tuud kaku'.”

4

Siyasat hi Īsa Kaagi sin Iblis, amu in Saytan
Puntukan
(Mk. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

¹ Manjari diyā timukad hi Īsa sin Rū sin Tuhan madtu pa hula' paslangan mahunit

paghulaan. Hangkan siya diyā madtu, ha supaya siya sasatun sin Iblis.*

² Ha lawm sin ka'patan adlaw iban ka'patan dūm wayruun hangsulag kakaun in nakaun niya. Na, pag'ubus yadtu hiyapdi' na siya.

³ Sakali kiyawn na tuud siya sin Mananasat yaun, amu agi kaniya, “Bang kaw bunnal amuna in Anak Tuhan†, daaka in manga batu ini mahinang kakaun.”

⁴ Sagawa' in sambung hi Īsa, “Kiyasulat ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan, amu agi, ‘In mānusiya' di' mabuhi' sin kakaun sadja, sagawa' in makabuhi' tuud kanila amuna in katān Parman sin Tuhan.’ ”

⁵ Pag'ubus yadtu diyā hi Īsa sin Iblis madtu pa Awrusalam (Baytal Makdis) amu in pagtawagun Dāira Suchi, piyasakat pa puntuk sin Bāy sin Tuhan.‡

⁶ Na, laung sin Iblis kan Īsa, “Bang kaw bunnal amuna in Anak Tuhan, tugpa' kaw dayn ha taas ini pa baba', sabab kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, ‘Daakun sin Tuhan in manga malāikat niya magjaga kaymu.

---

* **4:1 4:1** Mataud in ngān sin Nakura' sin Saytan. In hambuuk, Kuntara atawa Banta' sin Tuhan. In hambuuk da isab Saytan Mangangakkal. In hambuuk, Iblis, iban in hambuuk da isab Mananasat. † **4:3 4:3** In gulal ini asal gulal hi Īsa ha waktu way pa siya limahil mari pa dunya. ‡ **4:5 4:5** In Bāy sin Tuhan ha Awrusalam (Baytal Makdis) amuna in hambuuk-buuk Bāy dakula' tuud, way limingkat, pagtataatan iban pagkukulbanan pa Tuhan sin manga Yahudi. Tahun-tahun magtukad in manga tau Yahudi mawn dumā sin hayup hipagkulban pa Tuhan.

Tayakun nila kaw
ha supaya in siki mu di' kumugdan pa manga
batu.' ”

⁷ Laung hi Īsa kaniya, “Sagawa' kiyasulat da isab ha lawm Kitab, amu agi, ‘Subay niyu di' dustaun in Tuhan, amu in Panghu' niyu.’ ”

⁸ Pag'ubus yadtu diyā na isab sin Iblis hi Īsa madtu pa puntuk būd ampa piyakita' kaniya in katān kahula'-hulaan ha lawm dunya, amu in hipu' sin katān daya iban kawasa.

⁹ Laung sin Iblis kan Īsa, “In katān yan hirihil ku kaymu bang kaw sumujud sumumba kaku'.”

¹⁰ Laung hi Īsa kaniya, “Īg kaw dayn dī, Saytan Puntukan! Kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, ‘Subay hambuuk-buuk Tuhan, Panghu' niyu in sumbahun iban pagtag'ipunan niyu.’ ”

¹¹ Pag'ubus yadtu minīg na in Iblis, amu in Saytan Puntukan. Pag'īg niya, miyawn na in manga malāikat timabang kan Īsa.

*Timagna' na hi Īsa Nagnasīhat ha Hula' Jalil
(Mk. 1:14-15; Lk. 4:14-15)*

¹² Manjari diyungug mayan hi Īsa sin najil hi Yahiya amu in mangliligu', miyadtu siya pa hula' Jalil.

¹³ Wala' na siya himula' duun ha Nasarit, sagawa' miyadtu siya himula' pa Kapirnaum, hambuuk kawman ha higad Dagat Jalil ha hula' Sibulun iban hula' Naptali.

¹⁴ Na, dayn duun nabunnal in kiyabichara hi Nabi Isayas, laung niya,

¹⁵ “In hula' Sibulun iban hula' Naptali,

amu in dapit pa dagat ha hansipak sin
 Suba' Jurdan,
 amu in pagtawagun da isab Jalil, amu in
 paghulaan sin bangsa ginisan!

¹⁶ In manga tau ha manga hula' yan bakas sila
 biya' hantang ha lawm katigidluman,
 sa' makakita' na sila kasawahan amu in
 landu' masilak.

Bakas sila awam, biya' sapantun ha lawm
 katigidluman iban mabuga' sila mapatay,
 sa' bihaun awn na kasawahan sin pamikil
 nila."

¹⁷ Dayn ha waktu yadtu timagna' na
 nagnasihāt hi Īsa. Laung niya ha manga tau,
 "Pagtawbati niyu na in manga dusa niyu, sabab
 masuk na dumatung mari in pamarinta sin
 Tuhan."

*Pinī' hi Īsa in Upat Mag'iista' Magad Kaniya
 (Mk. 1:16-20; Lk. 5:1-11)*

¹⁸ Manjari, ha sa'bu niya miyamanaw ha
 higad sin dagat pagngānan Dagat Jalil, kīta' niya
 in duwa magtaymanghud mag'iista', hi Simun
 amu in pagngānan da isab Pitrus, iban sin
 taymanghud niya hi Andariyas. Duun in duwa
 magtaymanghud nanglalaya ista' ha dagat.

¹⁹ Laung hi Īsa kanila, "Manga bagay, agad
 kamu mari kākū'. In piyaghulas-sangsaan niyu
 bihaun, mag'ista', sa' hinduan ta kamu bang
 biya'diin maghulas-sangsa' dumā ha mānusiya'
 pagkahi niyu magad kākū'."

²⁰ Na, saruun-duun biyutawanan nila in laya
 nila ampa sila miyagad kan Īsa.

²¹ Limanjal na sila sin panaw nila. Sakali kīta' hi Īsa in duwa magtaymanghud hi Ya'kub kay Yahiya, manga anak hi Sibidi. Yaun sila iban sin ama' nila hi Sibidi ha taas kumpit asibi' nagdarayaw sin laya nila. Tiyawag sila hi Īsa.

²² Saruun-duun binīn nila in ama' nila iban sin kumpit asibi', ampa sila miyagad kan Īsa.

*Magnasīhat iban Magpauli' hi Īsa ha manga Nasasakit
(Lk. 6:17-19)*

²³ Na, liyatag hi Īsa piyanaw in katilibut sin hula' Jalil. Nanghindu' siya ha manga tau ha manga lawm langgal. Nagnasīhat siya sin Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan iban napauli' niya in indaginis lamma iban sakit sin manga tau.

²⁴ Na, magtūy natanyag in hinang niya pa katān hula' ha katilingkal Siriya. Hangkan diyā na mawn kaniya in manga tau imuukuy sin indaginis sakit, siyusūd saytan, biyababuy-babuy iban nagpapatay in baran. In manga tau kiyugdan sin manga sakit ini napauli' hi Īsa katān.

²⁵ Pakain-pakain siya manaw, mataud tuud tau in miyamagad imuurul kaniya, manga tau dayn ha hula' Jalil, dayn ha hula' pagtawagun Hangpu' Dāira, dayn ha Awrusalam (Baytal Makdis), dayn ha Yahudiya iban dayn ha hula' ha hansipak sin Suba' Jurdan.

5

*In Karayawan sin Manga Tau Agad ha Tuhan
(Lk. 6:20-23)*

¹ Manjari pagkita' hi Īsa mataud tau in imuurul kaniya, timukad siya pa taas būd-būd ampa siya limingkud. Paglingkud niya, nagtipun ha katilibut niya in manga mulid niya.

² Na, timagna' na siya nagnasihat, laung niya,

³ “Hisiyu-siyu in magkahagad, sin kagunahan niya tuud in tabang sin Tuhan, dakula' in karayawan niya, sabab ha lawm siya sin pamarinta sin Tuhan!

⁴ Hisiyu-siyu in magkasusahan sabab sin manga kangian ha lawm dunya, dakula' in karayawan niya, sabab tantu tabangun tuud siya sin Tuhan!

⁵ Hisiyu-siyu in mababa' in pangatayan niya, dakula' in karayawan niya, sabab matayma' niya in kiyajanji' kaniya sin Tuhan.

⁶ Hisiyu-siyu in mabaya' tuud umādil in atay niya, dakula' in karayawan niya, sabab dulan siya sin Tuhan. Umādil siya.

⁷ Hisiyu-siyu in maluuy ha pagkahi niya, dakula' in karayawan niya, sabab kaluuyan da isab siya sin Tuhan!

⁸ Hisiyu-siyu in mabuntul in itikad niya pa Tuhan, dakula' in karayawan niya, sabab makapagkita' siya iban Tuhan ha susungun!

⁹ Hisiyu-siyu in makapasulut ha pagkahi niya, dakula' in karayawan niya,

sabab simupu siya ha Tuhan, amu in magpasulut ha manga mānusiya'.

¹⁰ Hisiyu-siyu in nabibinsana' pasal sin pag'agad niya sin kabayaan sin Tuhan, dakula' in karayawan niya, sabab in siya ha lawm pamarinta sin Tuhan!

¹¹ “In kamu isab, bang kamu gura'-guraun iban binasahun iban hinangan kamu bichara sin katān ginisan puting sin manga tau sabab miyamagad kamu kāku', dakula' in karayawan niyu.

¹² Pagkūg-kuyag tuud kamu, sabab awn tungbas dakula' tiyatagama kaniyu didtu ha surga'. Biya' da isab ha yan in manga kanabihan sin nakauna yadtu, piyagbinasa sin manga tau pagkahi nila.”

Diyalil Asin iban Ilaw in manga Agad kan Īsa (Mk. 9:50; Lk. 14:34-35)

¹³ Iban laung pa isab hi Īsa, “In manga kamu agad kāku' biya' kamu sapantun asin amu in makaparayaw sin kahālan sin katān. Karna' in asin amu in makaparayaw sin kakaun. Sagawa' in asin bang maīg na in kaasin niya way na dapat paasinun magbalik. Wayruun na yan kapūsan niya. Hangkan hibugit na yan pa dān, paggiikan na sin manga tau.

¹⁴ “Iban biya' da isab kamu sin sapantun ilaw dumihil kasawahan ha katilingkal dunya. Na, in ilaw di' hikatapuk. Biya' da yan sapantun sin dāira nakabutang ha taas būd-būd, amu in tantu kakitaan sadja sin manga tau katān.

15 Wayruun tau magsū' sin ilaw niya, pag'ubus ampa niya sauban sin pastan. Gām mayan hibutang niya ha taas sin pagbubutangan ilaw ha supaya makarihil sawa pa tau katān ha lawm bāy.

16 Damikkiyan, biya' da isab ha yan in hantang niyu. Subay kamu dumihil kasawahan pa manga mānusiya'. Hāti niya pakitaan niyu pa manga tau in manga hinang niyu marayaw, ha supaya nila sanglitun in Ama' niyu ha surga', amu in Tuhan.

In Panghindu' pasal sin Sara' Agama

17 “Ayaw kamu magpikil sin in maksud ku miyari umīg sin sara' agama piyanaug dayn kan Musa iban sin hindu' sin manga kanabihan. Wala' aku miyari umīg ha yan, sagawa' miyari aku dumihil kasabunnalan sin manga hindu' yan.

18 Ini in tumtuma niyu! In sara' agama di' tuud manjari pahil-pahilun. Ha salugay masi pa in langit iban dunya iban wala' pa naawn in katān kiyabayta' ha lawm sara' agama, na wayruun minsan hambuuk batang sulat atawa baris sin manga sara' agama in maīg.

19 Hangkan hisiyu-siyu in lumanggal sin sara' agama minsan sara' amu in biya' way tantu, iban manghindu' ha kaibanan lumanggal da isab sin sara', na siya in mababa' tuud ha lawm pamarinta sin Tuhan. Sagawa' hisiyu-siyu in magkahagad sin sara' agama iban manghindu' ha kaibanan kumahagad sin sara', awn kalagguan niya ha lawm pamarinta sin Tuhan.

²⁰ Baytaan ta kamu, bang in pagtaat niyu pa Tuhan di' da lumabi dayn ha pagtaat sin manga guru sin sara' agama iban sin manga Parisi, na, wayruun palsukuan niyu ha lawm pamarintahan sin Tuhan.

In Hindu' pasal sin Pagdugal

²¹ “Bakas niyu na piyagkarunguan in hindu' ha manga tau sin timpu nakauna, amu agi, ‘Ayaw kamu mamunu' ha pagkahi niyu. Hisiyu-siyu in mamunu' ha pagkahi niya, in siya yan hukumun.’

²² Sagawa' bihaun ini in hibayta' ku kaniyu! Hisiyu-siyu in marugal ha pagkahi niya, na, kabutangan siya hukuman. Damikkiyan, hisiyu-siyu in imiyan ‘Asmak’ ha pagkahi niya marā siya pa sara' dakula' paghuhukuman. Iban hisiyu-siyu in imiyan ha pagkahi niya, ‘Babbal kaw. Wayruun tuud kapusan mu,’ in siya yan masiksa' ha narka'.

²³ Na, bang ha sa'bu sūng niyu umungsud sin pagkulbanan niyu pa Tuhan, ampa sumaigpat pa atay niyu in dusa niyu ha pagkahi niyu,

²⁴ binan in pagkulbanan niyu pa Tuhan duun ha lugal sin pagkukulbanan, ampa kamu kadtu dumā magdayaw ha pagkahi niyu. Subay na kamu makapagdayaw na, ampa kamu magbalik umungsud sin pagkulbanan niyu pa Tuhan.

²⁵ “Bang kamu tuntutan iban dāhun maghukum sin hambuuk tau, dāha niyu siya magtūy magsulut bābā di' pa marā pa paghuhukuman in parakala' niyu. Sabab bang kamu marā na pa paghukuman ampa kamu

kamattanan sin dusa niyu, butangan na kamu hukuman sin manghuhukum ampa kamu hitukbal pa pulis. Pag'ubus ampa kamu hiluun sin pulis pa jil.

²⁶ Na, ingat kamu, duun kamu tumuddas ha salugay di' niyu kabayaran in kasāan narusa niyu.

In Hindu' pasal sin Pagjina

²⁷ “Piyagkarungugan niyu da isab in hindu' ini, amu agi, ‘Ayaw kamu magjina.’

²⁸ Sagawa' bihaun ini in hibayta' ku kaniyu: hisiyu-siyu in umatud ha hambuuk babai ampa pagnapsuhan niya in babai yan, nagjina na siya iban sin babai yan ha lawm atay niya.

²⁹ Hangkan bang sawpama in mata niyu makarā kaniyu magdusa, na, amu in pagbahasahun marayaw pa lugitun niyu in mata niyu ampa niyu bugitan. Labi pa marayaw maig in hansipak mata niyu, dayn sin pa lawm narka' in uwian sin ginhawa-baran niyu.

³⁰ Damikkiyan, bang sawpama in hansipak lima niyu amu in makarā kaniyu magdusa, na, amu in pagbahasahun marayaw pa yan uturun niyu ampa niyu bugitan. Labi pa marayaw mapukul in hansipak lima niyu, dayn sin makapalawm narka' in ginhawa-baran niyu.

In Hindu' pasal sin Pagbugit sin Magtiyaun (Mat. 19:9; Mk. 10:11-12; Lk. 16:18)

³¹ “Awn pa isab hindu' kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, ‘Hisiyu-siyu in mamugit ha asawa niya subay siya magparā sulat pasa bat kaingatan sin nagbugit na sila.’

³² Sagawa' bihaun ini in hibayta' ku kaniyu! Bang awn hambuuk tau mamugit ha asawa niya, ha wayruun nag'usug-usug in asawa niya, in tau yan magdusa ha asawa niya. Sabab bang in asawa niya magbana dugaing, na nakalanggal in babai yan sin sara' magjina. Damikkiyan in usug amu in umasawa kaniya, nakalanggal da isab sin sara' magjina.

In Hindu' pasal sin Pagsapa

³³ “Piyagkarunguan niyu da isab in bakas kiyahindu' ha manga kamaasan natu' amu agi, 'Ayaw niyu balubaha in janji' niyu, gām mayan hinanga niyu in janji' bakas siyapahan niyu pa Tuhan!’

³⁴ Sagawa' bihaun ini in hibayta' ku kaniyu! Bang kamu jumanji', ayaw kamu sumapa. Ayaw kamu sumapa sumabbut sin surga' sabab amu yan in hulaan sin Tuhan.

³⁵ Atawa ayaw na kamu sumabbut sin dunya sabab amu yan in kiyabubutangan sin siki niya. Atawa ayaw na kamu sumabbut sin hula' Awrusalam (Baytal Makdis) sabab amu yan in dāira sin Sultan Makawasa.

³⁶ Iban ayaw kamu sumapa sumabbut sin ū niyu sabab Tuhan in nagpapanjari sin ū niyu. Siya da in makapagbaya' magpapinda sin buhuk niyu dayn ha itum pa puti'.

³⁷ Bang kamu makaiyan na 'Huun' atawa 'Di', ayaw niyu na sugpati dugaing sabab unu-unu in bichara hikasugpat niyu, in yan guwa' na dayn ha Saytan, amu in puunan sin katān kangīan.

*In Hindu' pasal sin Pagpamaus
(Lk. 6:29-30)*

³⁸ “Damikkiyan, piyagkarungugan niyu da isab in hindu' ini, amu agi, ‘Bang awn tau mamuta sin mata sin pagkahi niya, subay da isab butahun in mata niya. Bang awn tau manigpu' sin ipun sin pagkahi niya subay da isab tigpuun in ipun niya.’

³⁹ Sagawa' bihaun ini in hibayta' ku kaniyu! Ayaw niyu bawsa in tau nakarusa kaniyu. Gām mayan bang awn tau sumampak sin hansipak bayhu' niyu, pasampakan niyu pa isab kaniya in hansipak bayhu' niyu.

⁴⁰ Iban bang awn tau manuntut kaniyu ha supaya niya makawa' in badju' niyu, ayaw na kamu sumulang. Gām mayan sampay juba niyu dihilan na madtu kaniya.

⁴¹ Bang awn sundalu dumaak kaniyu dumā sin darāhan niya harap pa lugal awn hangka-batu in layu' niya, ayaw kamu magsumlut. Gām mayan dāha niyu duwa batu in layu'.

⁴² Bang awn tau mangayu' kaniyu unu-unu na, dihili niyu siya. Iban bang awn tau mamūs unu-unu niyu, būsī niyu siya.

*In Hindu' pasal sin Pagkasi-lasa ha Manga Banta
(Lk. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Piyagkarungugan niyu da isab in hindu', amu agi, ‘Kalasahi in bagay niyu, karugali in banta niyu.’

⁴⁴ Sagawa' bihaun ini in hibayta' ku kaniyu! Kalasahi in manga banta niyu iban pangayui

niyu duwaa marayaw pa Tuhan in manga tau dimirihil kabinsanaan kaniyu,

⁴⁵ ha supaya kamu mahinang biya' sin Tuhan, Ama' niyu ha surga', sabab tumabang siya ha tau katān. Karna' in tau katān dihilan sin Tuhan sawa dayn ha suga, sibu' da tau mangī' iban marayaw, iban dihilan niya da isab ulan in tau katān, sibu' da tau mabuntul iban tau maghihinang sin mangī'.

⁴⁶ “Na, bang in kalasahan niyu amu sadja in manga tau malasa kaniyu, awn ka tungbas niyu marayaw dayn ha Tuhan? Tantu way. Karna' minsan in tau magkakawa' sukay pa parinta, amu in laung niyu pangungugut, malasa da ha manga tau malasa kanila!

⁴⁷ Iban bang amu sadja isab manga bagay niyu in asipun niyu marayaw, na, wayruun da karayawan mahinang niyu, sabab minsan in manga tau amu in nagtutuhan dugaing dayn ha Tuhan tuud, mag'asip da marayaw ha manga bagay nila!

⁴⁸ In kamu yan subay tubus in kawl-piil niyu tudju pa pagkahi niyu biya' da isab sin Tuhan, Ama' niyu ha surga', tubus ha unu-unu katān.

6

Panghindu' pasal Pagsarakka

¹ “Tantuha niyu tuud in ini. Bang kamu mag'ammal ibārat, ibut-ibut ayaw niyu hinanga ha harapan sin mayran madjīlis ha supaya kakitaan sin manga tau, sabab bang bihādtu in hinang niyu, wayruun da tungbas makawa' niyu dayn ha Ama' niyu ha surga'.

² “Hangkan sa bang awn hirihil niyu unu-unu na ha tau miskin, subay kamu di' magpakita'-kita' ha manga tau, biya' sin manga tau magpabaw'-baw' sadja. In sila yan, bang awn hirihil nila ha manga miskin subay hadja didtu ha manga kalanggalan, iban ha manga karān-dānan bat kakitaan sin tau mataud, ha supaya sila mabantug. Baytaan ta kamu, bang in sila yan bantugun sin manga tau, na, amu da yan in tungbas kanila, kabantugan dayn ha manga tau.

³ Sagawa' bang kamu tumabang ha manga miskin, ayaw niyu paingatan ha hisiyu-siyu tau minsan ha bagay niyu tuud.

⁴ Na, in hāti niya subay niyu di' hipagbukag ha manga tau in pagtabang niyu. Ampa kamu tungbasan sin Tuhan, Ama' niyu, amu in makaingat sin hinang niyu, amu in hinang wala' niyu piyangat ha hisiyu-siyu tau.

Paghindu' pasal Pagpangayu' Duwaa pa Tuhan (Lk. 11:2-4)

⁵ “Bang kamu mangarap pa Tuhan, ayaw kamu sumingud ha tau amu magpabaw'-baw' sadja nagtaat pa Tuhan, sagawa' di' magkugdan in kawl-piil nila iban sin lawm atay nila. Mabaya' sadja sila tumindug mangarap pa Tuhan duun ha manga langgal iban ha manga sulipang sin manga dān supaya sila kakitaan sin manga tau. Matantu ku kaniyu bang sila yan sanglitun sin manga tau, amu da yan in tungbas nila. Wayruun na tungbas dugaing taymaun nila.

6 Sagawa' ku'nu-ku'nu kamu mangayu' duwaa pa Tuhan kadtu kamu pa lawm bilik, tambula niyu in lawang, ampa kamu pangarap pa Tuhan, Ama' niyu, amu in di' pagkakitaan. Unu-unu in hinang niyu amu in di' kakitaan sin mānusiya', kakitaan da sin Ama' niyu. Na, tungbasan niya tuud kamu.

7 “Bang kamu mangayu' duwaa pa Tuhan, ayaw kamu magpataud sin manga bichara wayruun da maana niya, biya' sin hinang sin manga tau amu in nagtutuhan sin dugaing dayn ha Tuhan tuud. Sawkat mahaba' in pagpangayu' nila duwaa, pangannal nila dungugun sila sin Tuhan.

8 Ayaw niyu tuud singuri in hinang nila, sabab kiyaingatan na sin Tuhan, Ama' niyu, in kagunahan niyu, minsan ha way pa kamu nakapangayu' kaniya.

9 Na, bang kamu mangarap pa Tuhan subay biya' ha ini in hibichara niyu:

‘Ū Ama' namu' ha surga',
bang mayan lagguun sin mānusiya' in ngān mu
mahasuchi.

10 Bang mayan ikaw na in mamarinta ha
mānusiya' katān.

Bang mayan maagad dī ha dunya in kabayaan
mu,
biya' sin ha surga', asal maagad in
kabayaan mu.

11 Dihilan kāmū' adlaw ini in kakaun
kagunahan namu'.

12 Ampuna in manga dusa namu'

biya' sin pagmaap namu' ha manga tau
nakarusa k̄amu'.

¹³ Palayua kami dayn ha kasigpitan makapilad
sin iman namu'

iban tampani kami dayn ha Saytan, amu in
puunan sin katān kangīan.'

(Na, biya' ha yan in suntuan sin pagpangayu'
niyu duwaa pa Tuhan.)

¹⁴ "Na, pasal da isab sin pagmaap, bang niyu
maapun in tau nakarusa kaniyu, na ampunun
da kamu isab sin Tuhan, Ama' niyu ha surga'.

¹⁵ Sagawa' bang niyu di' maapun in tau
nakarusa kaniyu, tantu di' da isab ampunun sin
Ama' niyu in manga dusa niyu.

Paghindu' pasal Pagpuasa

¹⁶ "Iban bang kamu magpuasa, ayaw kamu
magpadagbus, biya' nasususa kamu, biya' sin
hinang sin manga tau magpabaw'-baw' sadja.
Bang sila magpuasa, di' sila mama'mus iban di'
sila magsudlay, ha supaya kaingatan sin tau sin
nagpuasa sila. Matantu ku kaniyu bang sila
yan bantugun sin tau, amu da yan in tungbas
nila. Wayruun na tungbas kanila marayaw ha
adlaw susūngun.

¹⁷ Sagawa' in kamu, bang kamu magpuasa
pama'mus kamu iban sudlaya in buhuk niyu,

¹⁸ supaya kamu di' kakilāhan sin manga
kaibanan sin nagpuasa kamu. Amura in
Tuhan, Ama' niyu, amu in di' pagkakitaan in
makaingat sin hinang niyu. Unu-unu in hinang
niyu amu in di' kakitaan sin tau, k̄kita' da sin
Ama' niyu. Na, tungbasan niya tuud kamu.

Pasal Alta' ha Surga'
(Lk. 12:33-34)

¹⁹ “Ayaw kamu magtaw' pangalta' di ha dunya, sabab kutkutun da sin kuuk, mahansul da sin gaha', takawun da sin sugarul.

²⁰ Gām pa kamu maghinang sin marayaw, ha supaya awn alta' niyu ha surgu', sabab bang ha surgu' in alta' niyu, di' makutkut sin kuuk, di' mahansul sin gaha', iban di' matakaw.

²¹ Karna' haunu-haunu in kiyabutangan sin pangalta' niyu, duun da isab in bimbang sin atay niyu.

In Makarihil Kasawahan ha Ginhawa-baran
(Lk. 11:34-36)

²² “In manga mata niyu amuna in biya' sapantun ilaw sin ginhawa-baran niyu. Bang in mata niyu marayaw, na awn kasawahan sin ginhawa-baran niyu.

²³ Sagawa' bang in mata niyu bukun marayaw, na ha lawm katigidluman in ginhawa-baran niyu. Bang in ilaw ha ginhawa-baran niyu way sawa, makaluuy kamu. Katigidluman dakula' sa yan!*

Tuhan iban Alta'
(Lk. 16:13)

²⁴ “Wayruun tau in makapagtag'ipun ha duwa nakura', sabab bang duwa in nakura' sin tau, tantu kalasahan niya in hangka-tau, hāti karugalan niya in hambuuk. In hambuuk yan kahagarun niya tuud, sagawa' in hambuuk, di'

---

* **6:23 6:23** Hāti niya bang mabuntul in lawm atay sin tau pa Tuhan masilang niya in hinang mabuntul iban bukun.

niya asipun. Na biya' da isab hādtu, bang alta' in malabi tuud ha lawm atay niyu, na di' niyu maagad in kabayaan sin Tuhan hipahinang kaniyu.

Pasal sin Pagsusa
(Lk. 12:22-31)

²⁵ “Hangkan ini in hindu' ku kaniyu! Ayaw kamu magsusa ha pasal sin kabuhianan niyu, bang unu in kaunun iban inumun niyu, atawa magsusa sin pagtamung niyu. Karna' bukun ka mahalga' in kabuhi' ta dayn sin kakaun? Atawa bukun ka mahalga' in anggawta'-baran ta dayn sin tamungun?

²⁶ Kitaa niyu ba in manga manuk-manuk naglulupad. Di' sila magtanum iban di' mag'ani, iban di' magtaw' sin manga naani ha pagtataw'an nila. Malayngkan piyakakaun da isab sila sin Tuhan, Ama' niyu ha surga'. Na, bukun ka labi kamu māyu' mahalga' dayn sin manga manuk-manuk?

²⁷ Mayta', humaba' ka in umul niyu bang kamu magsusa?

²⁸ “Damikkiyan da isab mayta' kamu magsusa sin pasal pagtamung niyu? Kitaa niyu ba in kasumping-sumping yan amu in timubu' isa-isa nila. Di' sila maghinang, iban di' sila maghablun sin tamungun nila.

²⁹ Sagawa' baytaan ta kamu, minsan in pakayan hi Sultan Sulayman, amu in bantug tuud dayahan, di' da makaatu sin lingkat sin manga kasumpingan yan.

³⁰ Tuhan da in magpatamung ha manga kaparangan amu in buhi' adlaw ini, sagawa' kunsum-ku'nisa mapatay da hirungul pa kāyu. Bang piyatatamung sin Tuhan in manga kaparangan biya' ha yan, na amu pa isab in kamu in di' niya patamungun? Bukun pakarayaw mahugut in pangandul niyu pa Tuhan!

³¹ “Hangkan sa ayaw kamu masusa bang dayn diin in pagkaun niyu atawa dayn diin in pag'inum niyu, iban pagtamung niyu.

³² Sabab mabiya' kamu sin manga tau amu in nagtutuhan sin dugaing dayn ha Tuhan tuud, amu in magsusa sadja sin manga kabuhianan nila. Unu-unu in kagunahan niyu katān, kiyaiingatan da sin Tuhan, Ama' niyu, ha surga'.

³³ Gām mayan subay sadja Tuhan in papagbayaun niyu ha lawm atay niyu, iban subay niyu agarun in manga daakan niya, ampa niya hirihil kaniyu in unu-unu kagunahan niyu katān.

³⁴ Hangkan sa ayaw kamu masusa sin pasal sin susūngun. Sabab bang kamu magsusa pasal sin susūngun tumaud sadja in kasusahan niyu. In kasusahan niyu ha bihaun ayaw niyu na bangkati sin kasusahan niyu ha susūngun.

7

Pasal Pagpangliling ha Tau Dugaing (Lk. 6:37-38, 41-42)

¹ “Ayaw kamu mangliling pa mangī' sin hinang sin tau dugaing supaya isab kamu di' lilingun sin Tuhan butangan hukuman.

² Sabab bang kamu mangliling pa mangī' ha pagkahi niyu, na lilingun da isab kamu sin Tuhan butangan hukuman. Iban in kaagi niyu mangliling ha pagkahi niyu biya' da isab sin kaagi sin Tuhan mangliling kaniyu.

³ Līliling niyu sadja pa mangī' in kasāan sin pagkahi niyu. Maingat niyu lilingun in kasāan nila minsan sibi'-sibi' da, sagawa' di' niyu kaingatan lilingun in kasāan niyu minsan da biya' laggu' unu. Amu in pag'iyānun kakitaan niyu in puling sibi'-sibi' ha lawm mata sin pagkahi niyu, sagawa' di' niyu kakitaan in puling malaggu' ha lawm mata niyu.

⁴ Di' kamu yan manjari. Mabaya' kamu mag'īg sin puling ha mata sin pagkahi niyu, sin awn puling biya' laggu' hāg ha lawm mata niyu.

⁵ In kamu yan lansuk ha guwa', bingit ha lawm. Magpabaw'-baw' sadja kamu marayaw. Īgi niyu na muna in puling biya' laggu' hāg dayn ha lawm mata niyu, ampa kamu makakita' marayaw umīg sin puling sin pagkahi niyu.”

Pasal sin Tau di' Magkahagad sin Bayta' dayn ha Tuhan

⁶ Laung isab hi Īsa, “Ayaw kamu magdihil sin unu-unu suchi ha manga iru', magbīng da sila mangutkut kaniyu. Ayaw niyu tiluan in mussa' niyu pa manga babuy sabab giikan nila sadja iban pagtasak-tasakun.*

---

* **7:6 7:6** In hāti niya ayaw kamu magpasampay sin bayta' kasabunnalan dayn ha Tuhan pa manga tau amu in di' da magkahagad iban mangudju'-ngudju' sadja. In kasūngan niya mulahun nila kamu.

*Pasal Pagpangayu' Tabang pa Tuhan
(Lk. 11:9-13)*

⁷ “Bang kamu mangarap pa Tuhan, pangayu'-ngayu' kamu, tantu dihilan kamu. Paglawag kamu, tantu makabaak kamu. Pagku'ku' kamu ha lawang, tantu ukaban kamu.

⁸ Hisiyu-siyu in mangayu' pa Tuhan tantu karihilan sadja, iban hisiyu-siyu in maglawag, tantu makabaak sadja sin piyaglawag niya. Iban hisiyu-siyu isab in kumu'ku' ha lawang, tantu kaukaban sadja siya.

⁹ In kamu manga tagaanak, bang in anak niyu mangayu' kakaun dihilan niyu ka siya batu?

¹⁰ Atawa dihilan niyu ka in anak niyu hās bang in piyangayu' niya ista'?

¹¹ Na, minsan biya' diin in ngī' niyu, maingat da isab kamu mangdihil sin unu-unu hikarayaw ha manga anak niyu. Na, amu pa ka isab in Tuhan, Ama' niyu ha surga', in di' maingat dumihil sin unu-unu marayaw kaniyu bang kamu mangayu' da kaniya?

¹² “Unu-unu in kabayaan niyu hinangun sin pagkahi niyu kaniyu, amuna yan in subay niyu hinangun isab kanila. Amuna yan in hāti sin sara' piyanaug dayn kan Musa iban sin panghindu' sin manga nabi.

*In Lawang Makiput
(Lk. 13:24)*

¹³ “Labay kamu ha lawang makiput, karna' in pagsusūran pa narka' maluag iban in dān harap madtu landu' maluhay labayan. Mataud in tau nagpapanaw ha labayan yan.

14 Sagawa' in pagsusūran harap pa surga' makiput, iban in dān labayan harap madtu landu' mahunit. Tiyu'-tiyu' da in tau makabatuk madtu.

Pasal Pagkilā sin manga Manghihindu'
(Lk. 6:43-44)

15 “Kamaya' kamu dayn ha manga tau amu in magpabaw'-baw' guru sin agama. Laung nila in hindu' nila dayn ha Tuhan iban miyamagad tuud sila sin daakan sin Tuhan. Sagawa' in bunnal niya in hindu' nila yan makamula ha manga tau. In sila yan panipu!

16 Dayn ha manga hinang nila, kaingatan niyu sin in sila bukun bunnal guru sin agama. Sali' sila yan sin manga kahuy amu in kakilāhan dayn ha manga bunga nila. In sagbut tunukan di' mamunga anggul. Damikkiyan da isab in kahuy tunukan di' mamunga sin bungang-kahuy tina.

17 In kahuy marayaw, tantu in bunga niya marayaw da isab. In kahuy mangī', tantu mangī' da isab in bunga niya.

18 In kahuy masambu di' magbunga mangī', iban in kahuy lanus di' magbunga marayaw.

19 Na sasuku' sin kahuy amu in di' magbunga marayaw, tantu pilaun ampa hilaruk pa lawm kāyu.

20 Hangkan laung ku kaniyu, duun niyu kakilāhan in manga guru bukun bunnal dayn ha manga hinang nila.

In Manga Tau Di' Kakilāhan hi Īsa
(Lk. 13:25-27)

21 “Bukun katān tau amu in sumabbut kāku' ‘Ū, Panghu” in makatabuk sin karayawan dayn ha pamarinta sin Tuhan. Amu sadja in tau himihinang tuud sin daakan sin Tuhan, Ama' ku, ha surga' in makatabuk sin karayawan yan.

22 Bang dumatung na in adlaw paghukum ha manga mānusiya' mataud na tau in imiyan biya' ha ini. Laung nila kāku', ‘Ū Panghu', dayn ha kawasa sin ngān mu napasaplag namu' in bayta' kasabunnalan dayn ha Tuhan. Dayn ha kawasa sin ngān mu napaguwa' namu' in manga saytan dayn ha baran sin manga tau, iban dayn da isab ha kawasa sin ngān mu mataud nahinang namu' makainu-inu!’

23 Sakali in sambung ku kanila biya' ha ini, ‘Di' ta kamu kakilāhan. Īg kamu dayn dī, manga tau mangī' tuud kamu yan!’

In Duwa Tau Maghinang Bāy
(Lk. 6:47-49)

24 “Na, sasuku' sin tau nakarungug sin manga hindu' ku ini ampa nila kahagarun, biya' sila sapantun sin tau tagaakkal amu in naghinang bāy. Nagpatindug siya sin bāy niya ha lupa' matugas iban tiyambakan sin batu in manga hāg niya.

25 Na, bang kugdanan in bāy niya sin ulan matigda', iban sin dunuk dayn ha manga suba' iban sin hunus, di' malubu in bāy niya sabab mahugut in kiyabutangan niya.

26 “Sagawa' hisiyu-siyu in tau nakarungug sin manga hindu' ku ini ampa di' magkahagad,

biya' sila sapantun tau dupang naghinang sin bāy niya nag'usuk ha lupa' mahablu'.

²⁷ Bang kugdanan sin ulan matigda', sin dunuk dayn ha suba' iban sin hangin makusug, na in bāy niya malubu, way tuud tabangan.”

In Kawasa hi Īsa

²⁸ Pag'ubus hi Īsa namichara pasal sin unu-unu katān ini, sangat nainu-inu in manga tau nagtitipun sin kaagi niya nagnasihat,

²⁹ sabab in pagnasihat niya taga kawasa tuud dayn ha Tuhan. Bukun siya biya' sin manga guru sin sara' agama.

8

Pauliun hi Īsa in Sakit sin Tau Īpul (Mk. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

¹ Manjari limūd na hi Īsa dayn ha taas būd-būd. Paglūd niya, mataud tuud tau imuurul kaniya.

² Manjari awn hambuuk tau ĩpul in miyaw kan Īsa ampa simujud ha alupan niya, amu agi, “Tuwan, mapauli' mu aku bang mu kabayaan kaulian aku.”

³ Na biyutang hi Īsa in lima niya pa tau ĩpul sarta' imiyan siya, laung niya, “Kabayaan ku kaulian na in sakit mu. Lumanu' na in pais mu!” Na, saruun-duun naĭg in ĩpul niya iban limanu' na in pais niya.

⁴ Sakali biyandaan siya hi Īsa, laung niya “Ibut-ibut kaymu, ayaw kaw magbayta' minsan kansiyu pasal sin pagpauli' ku kaymu, sagawa' kadtu kaw magtūy pa imam ampa mu

palilingan in baran mu kaniya. Pag'ubus, ampa kaw kadtu ungsud sin pagkulbanan amu in daakan hi Musa, ha supaya awn tanda' kakitaan sin manga tau katān sin kiyaulian na kaw."

Pauliun hi Īsa in Daraakun sin Kapitan Sundalu (Lk. 7:1-10)

⁵ Manjari pagdatung hi Īsa pa dāira Kapirnaum, awn hambuuk kapitan tau Rūm in miyāk mawn kaniya, ampa nagmuhut-muhut nangayu' tabang kaniya.

⁶ Laung sin kapitan, "Tuwan, in daraakun ku nasasakit ha bāy, di' makahibal iban kiyasakitan tuud."

⁷ Laung hi Īsa, "Madtu aku magpauli' sin sakit niya."

⁸ "Ayaw na kaw madtu, Tuwan," in sambung sin kapitan kaniya. "Di' aku tūpun magpakadtu kaymu pa taas sin bāy ku sabab labi in kawasa mu dayn kaku'! Malayngkan minsan kaw umiyan sadja dayn dī, tantu kaulian na in daraakun ku didtu ha bāy.

⁹ Kaingatan ku maagad in uldin mu, sabab in aku ini hambuuk da isab tau ha babaan sin kawasa sin manga nakura' ku, iban awn da isab manga sundalu ha babaan ku. Bang laung ku ha sundalu ku, 'Kadtu kaw', madtu siya. Bang laung ku ha hangka-tau, 'Kari kaw', mari siya. Bang laung ku ha ipun ku, 'Hinanga ini', na magtūy niya hinangun."

¹⁰ Na, nainu-inu tuud hi Īsa pagdungug niya. Laung niya ha manga tau mataud imuurul kaniya, "Baytaan ta kamu tuud, way aku

nakalangal hambuuk tau bangsa natu' Israil amu in biya' ha yan in kusug sin parachaya iban pangandul.

¹¹ Matantu ku kaniyu bang tumindug na tuud in pamarinta sin Tuhan mataud tau ginis-ginisan bangsa dayn ha manga hula' ha subangan iban sadlupan in makapagsāw kaynda Ibrahim, Isahak, iban hi Ya'kub sin pagjamu ha lawm pamarintahan sin Tuhan.

¹² Sumagawa' mataud tau bangsa Israil in di' makatabuk sin karayawan sin pamarinta sin Tuhan amu in bakas kiyasuku' kanila. Hilaruk na sila pa lawm narka' jahannam. Duun sila magtangis iban sumandal sin kasiksaan makalap.”

¹³ Sakali laung hi Īsa ha kapitan “Uwi' na kaw madtu. Dayn ha sabab sin parachaya iban pangandul mu, hikarihil na kaymu in piyangayu' mu.”

Sarta' in daraakun sin kapitan didtu ha bāy kiyaulian na saruun-duun.

*Pauliun hi Īsa in Sakit sin Tau Mataud
(Mk. 1:29-34; Lk. 4:38-41)*

¹⁴ Sakali limanjal na hinda Īsa mawn pa bāy hi Pitrus. Na, pagsūd nila pa bāy, kita' hi Īsa in ugangan babai hi Pitrus nagkukulang hihinglaw.

¹⁵ Kiyaputan hi Īsa in lima sin babai, sarta' magtūy kiyaulian in hinglaw sin ugangan hi Pitrus. Na, nagbangun na siya ampa nagbutang pagkaun kan Īsa.

16 Pagsadlup sin suga, mataud tau in diyā madtu kan Īsa. Sasuku' sin tau siyusūd saytan, piyaguwa' hi Īsa katān in manga saytan dayn ha lawm baran nila sin hambuuk lapal sadja, iban sasuku' sin nasasakit kiyaulian niya.

17 Hīnang niya in katān ini ampa mabunnal in kiyabayta' hi Nabi Isayas ha lawm Kitab, amu agi,

“Siya in nakapauli' sin sakit natu',
iban nakapalayu' sin manga sakit dayn
kātu'.”

*In Manga Tau Apit Magad kan Īsa
(Lk. 9:57-62)*

18 Manjari pagkita' hi Īsa sin mataud tau ha katilibut niya, diyaak niya in manga mulid niya, magsakap supaya sila makauntas pa hansipak hunasan.

19 Sakali awn hambuuk guru sara' agama miyawn kan Īsa. Laung niya “Tuwan, magad aku kaymu minsan kaw pakain.”

20 In sambung hi Īsa kaniya “In manga iru' talun awn lugal pag'uwian nila iban in kamanuk-manukan awn pugad paghali-halihan nila, sumagawa' in aku, amu in Anak Mānusiya', wayruun tantu lugal pagtūgan iban paghali-halihan ku.”

21 Awn isab hambuuk mulid hi Īsa namung kaniya, amu agi, “Tuwan, pauwia naa aku magbalik pa bāy. Bang ku hikakubul naa in ama' ku ampa aku mari magbalik magad kaymu.”

²² Sagawa' laung hi Īsa kaniya, “Agad na kaw kākū' bihaun iban ayaw na kaw mabimbang sin pasal yan, sabab in manga tau patay in pagtaat nila pa Tuhan, amu in matūp magkubul ha manga patay.”

*Palinawun hi Īsa in Dagat
(Mk. 4:35-41; Lk. 8:22-25)*

²³ Sakali simakat na hi Īsa pa taas kumpit asibi', ampa miyagad in manga mulid niya. Imuntas na sila sin dagat.

²⁴ Bukun malugay magtūy himuyup in hangin makusug, agun-agun na sila malunud, sa'bu hi Īsa natutūg.

²⁵ Sakali kiyadtu sin manga mulid niya hi Īsa, ampa biyati'. Laung nila, “Tuwan, panabang na kaw. Magmula na kitaniyu!”

²⁶ Na, laung hi Īsa kanila, “Mayta' kamu miyuga' tuud? Kulang pakarayaw in pangandul niyu.” Sakali nagbangun na siya ampa niya diyaak in hangin iban alun pahundungun. Na, saruun-duun magtūy liminaw tuud in hula'.

²⁷ Magtūy in manga mulid niya kiyublaan. Agi nila, “Ay kaw naa, hisiyu baha' tuud in tau ini? Minsan in hangin iban alun magkahagad kaniya!”

*Paguwaun hi Īsa in manga Saytan dayn ha Baran sin Duwa Tau
(Mk. 5:1-20; Lk. 8:26-39)*

²⁸ Pag'ubus yadtu dimunggu' na sila pa hansipak sin hunasan ha hula' sakup sin Gadara. Manjari awn duwangka-tau siyusūd saytan duun. Naghula' sila ha lawm kakubulan.

Landu' sila makabuga'-buga' hangkan wayruun maglabay dayn ha dān masuuk pa kanila. Sakali gimuwa' in duwangka-tau ini miyāk kan Īsa.

²⁹ Saruun-duun magtūy sila nagsilawak, amu agi “Unu in kabayaan mu kāmū', ikaw amu in Anak Tuhan? Miyari ka kaw supaya kami binsanaun sin bukun pa waktu?”

³⁰ Manjari ini awn manga babuy mataud nagbabaan didtu nagkakaun malayu'-layu' mawn kanila.

³¹ Sakali nangayu' junjung in manga saytan kan Īsa, laung nila “Andu' kailu, bang mu kami paguwaun, pakadtua kami pa lawm baran sin manga babuy yaun.”

³² “Kadtu na kamu,” laung hi Īsa. Sakali magtūy na gimuwa' in manga saytan dayn ha baran sin duwangka-tau limin madtu pa manga baanan babuy, ampa na in baanan sin babuy limungtud dimagan dayn ha pangpang pa baba'. Nakatūy sila pa lawm dagat, iban naubus tuud sila nalu'mus.

³³ Manjari in manga tau nag'iipat sin manga babuy magtūy dimagan madtu pa dāira, nanuysuy ha manga tau sin katān kiyakitaan nila, iban sin pasal sin nahinang hi Īsa ha duwangka-tau siyusūd sin saytan.

³⁴ Hangkan mataud tau dayn ha dāira in miyadtu miyāk kan Īsa, ampa sila nangayu' junjung kan Īsa, bang mayan siya mīg na dayn ha hula' nila.

*Pauliun hi Īsa in Tau Nagpapatay in Baran
(Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)*

¹ Simakat na hi Īsa pa taas kumpit asibi', ampa na sila imuntas pa hansipak hunasan harap madtu nagbing pa luggiya' dāira niya.

² Didtu mān sila, awn diyā mawn kan Īsa hambuuk tau nasasakit, nagpapatay in baran niya, kimukulang na sadja ha kulangan niya. Na, pagkita' hi Īsa sin makusug in pangandul sin manga tau nagdarā ha nāsakit, laung hi Īsa ha tau nagpapatay in baran, “Ayaw kaw mabuga', Utu'! Iyampun na in manga dusa mu.”

³ Manjari ini awn manga guru sara' agama duun. In manga guru ini kaibanan naghuna'-huna', amu agi, “Uy, in tau ini namung pangkal pa Tuhan!”

⁴ Kiyaingatan hi Īsa bang unu in pīpikil nila. Laung hi Īsa, “Mayta' mangi' in ha lawm pikilan niyu?”

⁵ Ha pikil niyu, unu in maluhay hipamung ha tau, bang aku umiyan, ‘Iyampun na in manga dusa mu.’ Atawa umiyan ha tau nasasakit, ‘Bangun kaw ampa kaw panaw?’

⁶ Na, dihilan ta kamu tanda' sin in aku amu in Anak Mānusiya' awn kapatutan ku umampun sin dusa sin manga mānusiya'.” Sakali laung hi Īsa ha tau amu in nagpapatay in baran, “Utu', bangun kaw mumusa in kulangan mu ampa kaw uwi' na!”

⁷ Sakali nagbangun na in tau yadtu, ampa siya miyanaw na minuwi'.

⁸ Na, miyuga' in manga tau nakakita'. Piyudji nila in Tuhan sin kawasa dihil niya pa mānusiya' maghinang sin biya' ha ini.

*Paagarun hi Īsa Kaniya hi Matiyu
(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)*

⁹ Sakali minīg na hi Īsa dayn didtu. Ha sa'bu sila miyamanaw, kīta' hi Īsa in hambuuk mangangawa' sukay pa parinta, naglilingkud ha pustu pagkakawaan sukay. In ngān niya hi Matiyu. Laung hi Īsa kaniya, “Kari kaw agad kāku' magguru.”

Na, magtūy timindug hi Matiyu ampa miyagad kan Īsa.

¹⁰ Ha sa'bu hi Īsa iban sin manga mulid niya nagkakaun ha bāy hinda Matiyu mataud mangangawa' sukay pa parinta iban manga kaibanan tau baldusa in miyawn limamud kanda Īsa simāw nagkaun hangka-lamisahan.

¹¹ Sakali kīta' sin manga tau parhimpunan Parisi sin miyawn in manga tau ini simāw nagkaun. Na, nangesubu in manga tau Parisi ha manga mulid hi Īsa, laung nila “Mayta' magsāw magkaun in guru niyu iban sin manga mangangawa' sukay pa parinta iban sin manga tau baldusa?”

¹² Diyungug hi Īsa in pangasubu nila. Na, diyalil niya kaagi in sambung niya kanila, laung niya, “In manga tau way sakit di' magkagunahan mangungubat, amu da in magkagunahan mangungubat in manga tau nasasakit.

¹³ Kadtu kamu, hātiha niyu bang unu in maana sin kiyasulat ha Kitab, amu agi 'Bukun mahalga' kaku' in manga hayup hiungsud niyu pagkulbanan. Sagawa' in kabayaan ku tuud, bayng'ulungun kamu ha pagkahi niyu.' " Laung isab hi Īsa, "In maksud ku miyari pa dunya, bukun paagarun kaku' in manga tau, amu in imiyan, in sila mabuntul, sa' miyari aku supaya magad kaku' in manga tau baldusa (amu in biya' sapantun tau taga sakit)."

*In Pangasubu pasal Pagpuasa
(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)*

¹⁴ Manjari awn manga mulid hi Yahiya amu in mangliligu' in miyawin kan Īsa nangasubu. Laung nila, "Tuwan, in kami ini iban sin manga tau Parisi mawmu magpuasa, sagawa' in manga mulid mu di' tuud magpuasa. Mayta' baha'?"

¹⁵ Diyalil kaagi hi Īsa in sambung niya kanila, laung niya, "Masusa ka in manga luruk ha pagtiyaunan bang in pangantin usug masi yaun pa duun kanila? Tantu di'! Sagawa' dumatung da in waktu in pangantin usug kawaun na dayn kanila. Na, bang dumatung na in waktu yan in sila magpuasa na."

¹⁶ Pag'ubus nagdalil hi Īsa pasal sin panghindu' nakauna iban sin panghindu' niya. Laung niya, "Wayruun tau in magtupak sin pīs-pīs ba'gu pa tamungun daan, sabab in pīs-pīs ba'gu hipanupak kumungkung da, na gām mayan lumaggu' in gisi' ha tamungun.

¹⁷ Iban wayruun tau lumuun sin tubig anggul (biya' tuba'), amu in masi pa nagbubukal, pa

luluunan pais hayup, amu in daan iban matugas na, sabab bang biya' hādtu in kaagi, na in luluunan pais hayup, amu in daan iban matugas na, tantu mabustak. Na, maasag na in tubig anggul iban magkangī' na in luluunan pais hayup. Sa' in tubig anggul amu in ba'gu subay hiluun ha luluunan pais hayup ba'gu. Na, di' maluppas in tubig anggul iban sin luluunan niya.”

Mabuhi' in Bata' Babai Patay iban Kaulian in Babai Tagasakit
(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Ha sa'bu hi Īsa nagbibichara, awn hambuuk nakura' sin langgal in miyawn kaniya ampa simujud ha alupan niya. Laung niya kan Īsa, “Tuwan, in anak ku babai hayn-duun sadja miyatay, sa' bang kaw magad kāku' ampa mu siya kaputan, tantu mabuhi' siya magbalik.”

¹⁹ Magtūy na hi Īsa timindug ampa miyagad iban sin manga mulid niya ha tau nakura' sin langgal.

²⁰ Sakali awn imuurul kan Īsa hambuuk babai nasasakit giyuguwaan dugu', hangpu' tagduwa tahun na in lugay niya. Simuuk siya pa taykud hi Īsa, ampa niya iyabut in duhul sin juba niya, sarang sadja dimaggut in lima niya.

²¹ Laung niya ha lawm atay niya, “Bang ku sadja kakamputan in juba niya, tantu kaulian aku.”

²² Kiyasayuhan hi Īsa sarta' himundung siya, ampa siya himarap pa ulihan. Sakali kīta' niya in babai. Laung niya kaniya, “Inda', ayaw kaw

mabuga! In kusug sin parachaya iban pangandul mu amu in nakauli' kaymu." Na, ha waktu da yadtu magtūy kiyaulian in babai.

²³ Sakali limanjal na hi Īsa pa bāy sin tau nakura' sin langgal. Pagsūd niya pa bāy kīta' niya in manga magmumulsiku bang awn kamatayan iban sin manga tau nahihiluhala'.

²⁴ Laung hi Īsa, "Guwa' kamu katān! Wala' miyatay in bata' ini, sa' natūg sadja!" Sakali piyagkatawahan hi Īsa sin manga tau.

²⁵ Pag'ubus, napaguwa' mayan in manga tau dayn ha lawm bāy, miyadtu na hi Īsa pa lawm bilik sin bata' ampa niya kiyamputan in lima sin bata'. Sakali nagbangun na in bata' babai.

²⁶ Magtūy simaplag in suysuy pasal sin nahinang hi Īsa pa katilingkal sin paghula'.

Pauliun hi Īsa in Mata sin Duwa Tau Buta

²⁷ Sakali gimuwa' na hi Īsa dayn ha bāy sin tau nakura' sin langgal ampa siya miyanaw. Ha sa'bu niya miyamanaw, awn duwa tau buta imuurul ha ulihan niya. Nag'uulang sila karuwa, amu agi, "Andu', hambuuk panubu' hi Daud, kaulungi kami."

²⁸ Sampay hi Īsa nakasūd na pa lawm bāy masi imuurul in duwa tau buta. Sakali iyasubu sila hi Īsa, laung niya, "Na, magkahagad tuud kamu sin kaulian ta kamu?"

"Huun, Tuwan," in sambung sin duwa buta.

²⁹ Sakali, kiyaputan na hi Īsa in mata nila karuwa, ubus laung niya kanila, "Na, dayn ha sabab sin parachaya iban pangandul niyu, maawn in piyangayu' niyu."

³⁰ Na, saruun-duun da nagbalik in pangita' nila. Nag'ibut-ibut tuud hi Īsa kanila, laung niya, “Ayaw kamu magsuysuy minsan kansiyu pasal ini!”

³¹ Sagawa' pag'īg nila, nanuysuy da sila pa manga tau ha katilingkal sin paghula' yadtu pasal sin nahinang hi Īsa kanila.

Pauliun hi Īsa in Tau Umaw

³² Ha sasang sūng na gumuwa' in duwangka-tau yadtu dayn didtu, awn na isab hambuuk tau diyā mawn kan Īsa. In tau ini naumaw pasal siyusūd siya saytan.

³³ Sagawa' pagpaguwa' hi Īsa sin saytan dayn ha baran niya magtūy da isab in tau yadtu nakabichara. Nahaylan in katān tau nakakita', laung nila pakaniya-pakaniya “Dayn sin tagna' wala' kitaniyu nakakita' sin biya' ha ini dī ha hula' sin bangsa natu' Israil.”

³⁴ Sagawa' laung sin manga tau Parisi, “Nakura' sin manga Saytan sayan in nagdihil kaniya barakat pagpaguwa' sin manga saytan.”

Maulung hi Īsa ha Manga Tau

³⁵ Manjari nalatag hi Īsa in katān dāira iban manga kawman ha paghula' yadtu. Nanghindu' siya ha manga langgal iban nagnasihāt siya sin Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan. Lāgi' piyauli' niya in manga tau amu in nasasakit sin indaginis lamma iban sakit.

³⁶ Pagkita' hi Īsa sin baanan tau, landu' tuud siya limuuy kanila sabab ha lawm kasusahan sila iban wayruun makatabang kanila. Biya'

silá sapantun manga bili-bili wayruun mag'iipát kanila.

³⁷ Sakali laung hi Īsa pa manga mulid niya, “In manga tau (mabaya' na magad ha hindu' sin Bayta' Marayaw) biya' silá sapantun manga bunga sin tiyanum, amu in tūp na tuud pusuun, sagawa' hangkatiyu' da in magpupusu'.

³⁸ Hangkan pangayu'-ngayu' kamu duwaa pa tagdapu sin uma, bang mayan siya magdaak mari manga tau tumabang magpusu' sin manga bunga sin tiyanum.”

10

In Hangpu' Tagduwa Mulid hi Īsa (Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Na, pag'ubus yadtu tiyawag hi Īsa in hangpu' tagduwa mulid niya mawn kaniya ampa niya dīhilan katān sin kapatutan magpaguwa' saytan dayn ha baran sin tau iban manguli' sin sakit ginisan na.

² Na, amuna ini in ngān sin hangpu' tagduwangka-tau kiyawakilan hi Īsa: ha unahan hi Simun amu in pagngānan isab hi Pitrus, iban sin taymanghud niya hi Andariyas, ampa hi Ya'kub iban sin taymanghud niya hi Yahiya, amu in anak hi Sibidi.

³ Sumunu' hi Pilip iban hi Bartulumi, ampa hi Tumas iban hi Matiyu, amu in mangangawa' sukay pa parinta, ampa isab hi Ya'kub amu in anak hi Alpa. Sumunu' hi Tadiyus,

⁴ ampa hi Simun amu in bantug simulang ha parinta Rūm. In hinapusan hi Judas, tau dayn ha Kiriyud, amu in manipu kan Īsa.

*In Maksud sin Hangpu' Tagduwa Mulid
(Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)*

⁵ In hangpu' tagduwangka-tau ini diyaak hi Īsa manaw. Ha way pa sila miyanaw biyandaan sila hi Īsa, laung niya “Ayaw kamu madtu pa hula' sin manga tau bukun bangsa Yahudi atawa pa manga dāira sin manga tau Samariya.

⁶ Sagawa' kadtū kamu pa manga tau bangsa Israil, amu in biya' bili-bili nalalawa' dayn ha mag'iipāt kanila.

⁷ Kadtū kamu magnasihat sin in pamarinta sin Tuhan masuuk na dumatung mari!

⁸ Paulia niyu in manga nasasakit. Buhia niyu magbalik in manga tau patay. Paulia niyu in manga tau iipul, iban paguwaa niyu in manga saytan dayn ha baran sin manga tau. Timayma' kamu dayn kaku' sin manga hinang yan ha wayruun bayad. Na, pangdihil kamu ha wayruun da isab bayad.

⁹ Ayaw kamu magdā bulawan atawa pilak ha lawm bulsa niyu. Minsan pisita ayaw kamu magdā.

¹⁰ Ayaw kamu isab dumā pagluluunan sin kapanyapan niyu atawa tamungun dugaing dayn sin ha baran niyu, atawa tawmpa' iban tungkud, sabab in maghihinang tūp balanjaan sin manga tau piyaghulas-sangsaan niya.

¹¹ “Bang kamu dumatung pa hambuuk dāira atawa hambuuk kawman, paglawag kamu tau

amu in mabaya' gabanan niyu, hāti duun kamu humanti' kanila ha salugay niyu duun ha hula' yan.

¹² Bang kamu sumūd pa lawm bāy sin tau pamung kamu, laung niyu, 'Bang mayan kamu ha lawm kasannyangan sadja.'

¹³ Manjari bang kamu taymaun sin tau ha lawm bāy yan, na datungan sila sin kasannyangan amu in piyag'iyān niyu. Sagawa' bang sila di' tumayma' kaniyu, bawia niyu in kasannyangan yan dayn kanila.

¹⁴ Na bang awn manga tau ha bāy iban dāira amu in di' tumayma' kaniyu atawa di' dumungug sin panghindu' niyu, īg kamu dayn ha lugal yan. Paspasi niyu in bagunbun dayn ha siki niyu (ha supaya mapakita' niyu in tanda' sin di' sila tūpun parulihun niyu).

¹⁵ Baytaan ta kamu, bang ha adlaw paghukum na, mabuggat in hukuman hibutang sin Tuhan pa manga tau ha kawman yan. Labi pa in buggat niya dayn sin hukuman hibutang pa manga tau ha dāira Sudum iban dāira Gumura," (amu in manga tau bakas tanyag in kangīan nila).

Awn Kabinsanaan ha Susūngun
(Mk. 13:9-13; Lk. 21:12-17)

¹⁶ "Dungug kamu," laung hi Īsa. "Yari kamu sūng daakun ku pa manga tau. Biya' kamu sapantun bili-bili pakadtuun pa lawm baanan iru' talun amu in mangangaun kanila. Hangkan subay kamu taga akkal tuud iban subay mabuntul tuud in lawm atay niyu.

17 Jaga kamu, sabab ha waktu susūngun awn manga tau sumaggaw kaniyu ampa kamu hiungsud pa lawm lima sin manga manghuhukum, iban lubakan kamu sin manga tau duun ha lawm manga langgal.

18 Marā da isab kamu pa alupan sin manga gubnul iban manga sultan supaya hukumun sabab in kamu agad kāku'. Na, bang kamu marā na madtu, makabayta' na kamu kanila iban pa manga tau kaibanan, amu in bukun bangsa Yahudi, pasal sin Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan.

19 Bang kamu hisampay na pa paghuhukuman ayaw kamu masusa bang unu in hibichara niyu atawa bang biya' diin in kaagi niyu mamichara.

20 Sabab in lapal hibichara niyu bukun dayn ha lawm pamikil niyu, sa' dayn ha Rū sin Tuhan, Ama' niyu, amu in mamichara sin manga kabtangan gumuwa' dayn ha simud niyu.

21 “Ha waktu susūngun maggaus na in magtalianak. Hitukbal sin tau in taymanghud niya hipapatay, iban hitukbal da isab sin ama' in anak niya hipabunu' iban umatu na in anak ha maas nila iban hipapatay nila in maas nila.

22 Na, kamu isab manga mulid ku, karugalan kamu sin tau katān sabab in kamu agad kāku'. Sagawa' hisiyu-siyu in sumandal sin manga kasigpitan iban kabinsanaan yan sampay pa kahinapusan, tantu malappas da siya.

23 Bang kamu binasahun nila ha hambuuk dāira, paguy kamu pa dugaing dāira. Baytaan ta kamu, ha di' niyu pa malatag katān

nasīhatan in manga dāira ha hula' natu' ini Israil, in aku amu in Anak Mānusiya', magbalik na mari pa dunya.

²⁴ “Wayruun anak mulid in mataas dayn ha guru niya. Damikkiyan da isab wayruun tindug in makawasa dayn ha nakura' niya.

²⁵ Hangkan subay magsukul in mulid makasibu' ha guru niya, iban subay magsukul in tindug mabiya' sin nakura' niya. Na, bang in aku amu in nakura' sin manga tindug ku tiyawag nila nakura' sin saytan, na luba' pa in kamu manga tindug ku in di' tawagun nila sin manga ngān mangi'!

Hisiyu in Subay Kabugaan (Lk. 12:2-7)

²⁶ “Hangkan sa ayaw kamu mabuga' ha manga tau. Karna' unu-unu in tiyatapuk tantu gumuwa' da. Unu-unu isab in lilibun tantu kaingatan da.

²⁷ Unu-unu in hibayta' ku kaniyu ha katigidluman subay niyu hibayta' magbalik ha kasawahan, iban unu-unu in kiyahagas-hagas kaniyu, subay niyu hipamahalayak pa katān mānusiya'.

²⁸ Ayaw kamu mabuga' ha manga makapatay sin baran niyu sa' di' makapatay sin nyawa niyu, sagawa' subay Tuhan in kabugaan niyu, sabab siya in makasiksa' sin baran iban nyawa niyu ha lawm narka'.

²⁹ Pikila niyu ba in manga manuk-manuk asibi' yan, biya' wayruun tuud halga' nila. Mabī ta duwa, hambuuk sīn. Malayngkan, wayruun

da isab minsan hambuuk manuk-manuk in mahulug pa lupa' bang bukun kabayaan sin Tuhan, Ama' niyu.

³⁰ Na, damikkiyan in kamu minsan in taud sin buhuk ha ū niyu naiitung katān sin Tuhan.

³¹ Hangkan sa, ayaw kamu mabuga', sabab labi kamu māyu' mahalga' dayn ha manga manuk-manuk minsan pila in taud nila.

Pasal Pag'agad iban Pagmahukaw kan Īsa
(Lk. 12:8-9)

³² “Hisiyu-siyu in magsabunnal ha katauran tau sin agad siya kāku', magsabunnal da isab aku ha alupan sin Tuhan, Ama' ku ha surga', sin in siya agad kāku'.

³³ Sagawa' hisiyu-siyu in mamaylu ha katauran tau, sin bukun siya agad kāku', mamaylu da isab aku ha alupan sin Tuhan, Ama' ku ha surga', sin bukun siya agad kāku'.

Bukun Kasannyangan sa' Kalingugan
(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Ayaw kamu magpikil sin in pagkari ku pa dunya nakarā kasannyangan, sabab aku in nakalingug ha manga mānusiya'. Aku in mahinang puun-sabab sin pagsagga' iban pagbunu' sin manga tau.

³⁵ Dayn ha pasal ku in magtalianak magsagga'-siyaggai. In anak usug sumagga' ha ama' niya iban in anak babai sumagga' ha ina' niya. Dayn ha pasal ku in ugangan babai, sumagga' ha ugangan niya isab babai.

³⁶ In mahinang umbul hambuuk banta sin tau amuna in manga lahasiya' niya.

³⁷ “Hisiyu-siyu in malasa ha ama' niya atawa ha ina' niya labi dayn sin lasa niya kāku', na di' siya tūpun magad kāku'. Damikkiyan hisiyu-siyu in malasa ha anak niya usug atawa babai, labi dayn sin lasa niya kāku', na di' siya tūpun magad kāku'.

³⁸ Iban hisiyu-siyu in mabaya' magad kāku' subay siya mangaku sin katān haggut-pasu' minsan siya mapatay ha pasal ku. Bang bukun da, na di' siya tūpun magad kāku'.

³⁹ Hisiyu-siyu in maūg ha kabuhi' niya amu in magpikil sadja sin kabayaan niya, tantu mapatay da siya. Sa' hisiyu-siyu in di' maūg ha kabuhi' niya minsan siya mapatay ha pasal ku, tantu makabaak siya kabuhi' salama-lama.

Pasal Tungbas

(Mk. 9:41)

⁴⁰ “Hisiyu-siyu in tumayma' kaniyu, tiyayma' nila da isab aku, iban hisiyu-siyu in tumayma' kāku', tiyayma' nila da isab in nagpakari kāku' pa dunya.

⁴¹ Bang awn tau kiyawakilan sin Tuhan magnasihat mawn pa manga tau, hisiyu-siyu in tumayma' kaniya sabab-karna' kiyawakilan siya sin Tuhan, makasāw sila sin tungbas hirihil pa tau yan amu in kiyawakilan sin Tuhan. Damikkiyan da isab bang awn tau mabuntul makakawn pa manga tau, hisiyu-siyu in tumayma' kaniya sabab tau mabuntul siya, awn isab bahagi' niya sin tungbas sin tau mabuntul yan.

⁴² Baytaan ta kamu, minsan dakuman tubig hagpay in hipanghulmat niyu ha hambuuk tau agad kaku', tantu tungbasan da kamu. Minsan tau way guna niya, apabila siya agad kaku', in tau manghulmat kaniya tantu tungbasan da siya pa marayaw."

11

*Hi Īsa iban hi Yahiya amu in Mangliligu'
(Lk. 7:18-35)*

¹ Pag'ubus hi Īsa nagdaak ha hangpu' tagduwa mulid niya, minīg na siya dayn didtu. Miyanaw siya dayn ha hambuuk kawman pa hambuuk kawman ha paghula' yadtu nanghindu' iban nagnasihat.

² Na, sa'bu ha lawm kalabusu hi Yahiya amu in Mangliligu', kiyarungugan niya bang unu in hinang sin Almasi. Sakali diyaak niya in manga mulid niya kaibanan madtu kan Īsa mangasubu.

³ Nākawn mayan sila kan Īsa, laung nila, "Tuwan, baytai kami kunu'. Ikaw na ka in piyag'iyen hi Yahiya amu in dumatung mari atawa awn pa huwat-huwatun namu' dumatung dugaing dayn kaymu?"

⁴ In sambung hi Īsa kanila, laung niya, "Balik na kamu iban baytai niyu hi Yahiya sin manga kikitita' iban diyurungug niyu!

⁵ In tau bakas buta, makakita' na; in bakas pingka', makapanaw na mabuntul; in manga tau bakas ĩipul, malanu' na in baran nila; in bakas bisu, makarungug na; sampay tau

miyatay, nabuhi' na nagbalik; iban piyagnanasihat na in Bayta' Marayaw ha manga miskin.

⁶ Na, hisiyu-siyu in di' maghawal-hawal mangandul kaku', makug-makuyag tuud siya."

⁷ Ha sasang sin manga mulid hi Yahiya sung na muwi', namichara na hi Isa pa manga tau mataud natitipun sin pasal hi Yahiya. Laung niya, "Ha waktu miyadtu kamu kimita' kan Yahiya didtu ha hula' paslangan mahunit paghulaan, unu in hiyuwat-huwat niyu kakitaan didtu? Hambuuk tau ka siya amu in magpinda-pinda in pikilan biya' sin dahun parang mara sin hangin madtu mari? Tantu bukun.

⁸ Unu baha' in piyagkita' niyu madtu? Hambuuk tau ka amu in nagtatamung sin maharga'? Tantu bukun. In tau nagtatamung biya' ha yan naghuhula' ha lawm astana'.

⁹ Baytai niyu aku tuud, unu in kiyadtu niyu kita'? Hambuuk nabi? Bunnal hambuuk siya nabi, sagawa' in kiyakitaan niyu mataas mayu' dayn ha manga kaibanan nabi.

¹⁰ Sabab hi Yahiya in piyag'iyen sin Kitab, amu agi sin Tuhan,

'Pakadtuun ku in kiyawakilan ku muna dayn kaymu

ha supaya maparayaw niya in dan labayan mu.' "

¹¹ Laung hi Isa ha manga tau, "Baytaan ta kamu tuud. Wayruun pa manusiya' dayn sin tagna' kaawn sin manusiya' in labi mataas dayn kan Yahiya amu in Mangliligu'. Sagawa' in tau

katān ha lawm pamarintahan sin Tuhan sampay pa manga tau amu in bukun mataas in hinang, mataas sila dayn kan Yahiya.

¹² Dayn ha waktu timagna' hi Yahiya nagnasihāt sampay pa adlaw ini, mataud tau in simulay nagtuyu'-tuyu' umingat pasal sin pamarinta sin Tuhan.

¹³ Sampay pa waktu gimuwa' hi Yahiya, in katān nabi iban sin sara' piyanaug dayn kan Musa namayta' pasal sin pamarinta sin Tuhan.

¹⁴ Nagbayta' isab in hambuuk nabi sin dumatung hi Ilyas pa dunya. Na, bang kamu mabaya' magkahagad sin bayta' sin manga nabi, hi Yahiya ini amuna hi Ilyas piyag'iyān sin manga nabi.

¹⁵ Na, sasuku' sin kamu nakarungug, dunguga niyu tuud in biyayta' ku yan kaniyu.”

¹⁶ Laung hi Īsa, “Unu in hikapagsawpama ku pasal sin addat sin manga tau ha masa ini? Na, biya' sila manga bata'-bata' naglilingkud ha halaman tabu'. In hangka-tumpuk bata'-bata' gumasud pa dugaing ha hansipak, laung nila,

¹⁷ 'Magpangalay-pangalay kitaniyu.' Na in sambung sin kaibanan bata'-bata', laung nila, 'Di' kami mabaya'.' Sakali laung sin ha hansipak, 'Maglugu'-lugu' kitaniyu makaulung-ulung.' Na, in sambung isab sin kaibanan, laung nila, 'Di' kami mabaya'.' Biya' da isab ha yan in manga tau masa ini. (Wayruun unu-unu makasulut kanila.)

¹⁸ In hi Yahiya mahumu di' magkaun, magpuasa sadja siya, iban di' siya mag'iinum

sin unu-unu makahilu. Sakali laung sin manga tau, 'Siyusūd siya sin saytan.'

¹⁹ Ampa in aku, amu in Anak Mānusiya', magkaun iban mag'inum. Sakali laung sin manga tau, 'Kitaa niyu ba in tau yan. Dahal tuud iban mag'iinum. Magbagay iban sin tau mangangawa' sukay pa parinta iban sin manga baldusa kaibanan!' Sagawa'" laung hi Īsa, "di' da maunu minsan niyu di' kabayaan in hinang namu' kay Yahiha karna' in kasabunnalan sin ingat dayn ha Tuhan kakitaan da ha manga hinang amu in biya' bunga niya."*

Pasal Manga Tau Wala' Nagpinda sin Atay Nila (Lk. 10:13-15)

²⁰ Manjari piyag'amahan hi Īsa in manga tau naghuhula' ha manga kawman amu in kiyapakitaan niya sin manga mu'jijat nahinang niya, sabab wala' sila nagtawbat sin manga dusa nila.

²¹ Laung hi Īsa kanila, "Andu', in kamu yan manga tau Kurasin iban sin tau Bitsayda. Di' hikasipat in kasusahan niyu ha susūngun! Sabab mayta'? Mataud mu'jijat bakas piyakita' kaniyu, sagawa' wala' niyu da iyasip. Malayngkan bang in manga mu'jijat yan napakita' muna ha manga tau ha dāira Tirus iban ha dāira Sidun, tantu magtūy sila magsulug badju' karut, iban magbutang abu pa ū nila, tanda' sin pagtawbatan nila na in dusa nila!

---

* **11:19 11:19** In hāti sin bichara hi Īsa in guwaan sin hinang niya kay Yahiya amuna in tanda' sin in ingat nila dayn ha Tuhan.

²² Baytaan ta kamu, bang ha adlaw paghukum na ha manga mānusiya', mabuggat in hukuman hibutang sin Tuhan kaniyu. Labi pa in buggat niya dayn sin hukuman hibutang pa manga tau Tirus iban manga tau Sidun.

²³ Na, in kamu isab manga tau Kapirnaum, nagbantug-bantug kamu sin makasampay kamu pa surga'. Sagawa' narka' in sampayan niyu. Bang in manga mu'jijat amu in piyakita' duun kaniyu kiyapakita' nakauna ha manga tau ha dāira Sudum, tantu sampay bihaun masi namān duun in dāira Sudum!

²⁴ Na, baytaan ta kamu, bang ha adlaw paghukum na ha manga mānusiya', mabuggat pa in hukuman hibutang sin Tuhan kaniyu dayn sin hukuman hibutang niya ha manga tau Sudum," (amu in manga tau bakas tanyag in kangian nila).

Pasal Pagdihil Kasannyangan sin Lawm Atay (Lk. 10:21-22)

²⁵ Pag'ubus piyag'amahan hi Īsa in manga tau yadtu, nangarap siya pa Tuhan. Laung niya, "Ū Ama' ku, ikaw da in makapagbaya' sin unu-unu katān ha langit iban dunya! Magsukul tuud aku kaymu, sabab in piyaglimbung mu dayn ha tau taga ingat sampay taga pangadji', amuna in piyahāti mu ha manga tau awam.

²⁶ Na, in yan mattan tuud, Ama' ku, sabab biya' ha yan in kabayaan mu maawn."

²⁷ Pag'ubus ampa namichara hi Īsa pa manga tau, laung niya, "Kiyarihil na kaku' sin Ama' ku in unu-unu katān. Wayruun makaingat tuud

kāku' luwal da in Ama' ku. Damikkiyan da isab wayruun makaingat tuud ha Ama' ku luwal da aku, amu in Anak niya, iban sin manga tau amu in miyaksud ku paingatun.

²⁸ “Kari kamu sasuku' sin kamu amu in kiyabubuggatan maghinang sin hinang daakan sin agama iban kiyasisigpitan sin kasusahan, ampa ku dihilan kasannyangan in lawm atay niyu.

²⁹ Pagguru kamu kāku' iban kahagara niyu in panghindu' ku, sabab marayaw aku iban mababa' in pangatayan ku. Dayn duun kamu makabaak kasannyangan.

³⁰ Sabab in panghindu' ku kaniyu maluhay agarun. In daakan ku amu in hipatanggung ku kaniyu, magaan da.”

12

Pasal sin Adlaw Paghali-hali iban Pagpudji pa Tuhan

(Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Manjari pag'ubus yadtu, sa'bu adlaw Sabtu', amu in adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan sin manga Yahudi, in hi Īsa iban sin manga mulid niya limabay dayn ha lawm uma. Sakali nangutul bunga sin tiyanum (biya' lupa pāy), in manga mulid niya, ampa nila kiyaun sabab hiyapdi' na sila.

² Pagkita' sin manga Yahudi pagtawagun Parisi sin hinang nila, laung nila kan Īsa, “Uy, langgal sara' sin agama in hīnang sin manga mulid mu sabab adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan adlaw ini!”

³ Laung hi Īsa kanila, “Mayta', wala' niyu ka nabacha ha lawm Kitab in hīnang hi Daud iban sin manga tau niya ha waktu hiyapdi' sila?

⁴ Simūd sila pa lawm Bāy sin Tuhan ampa sila kimaun sin kakaun bakas iyungsud pa Tuhan. In hīnang nila langgal sara' sin agama, sabab amura manga imam in makajari kumaun sin kakaun bakas iyungsud pa Tuhan.

⁵ Iban wala' niyu ka nabacha ha lawm Kitab Tawrat sin in manga imam maghinang da ha lawm sin Bāy sin Tuhan sakahaba' adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan, minsan da langgal sara' in maghinang ha adlaw yan? Sagawa' wala' sila nakarusa.

⁶ “Na, ini in hibayta' ku kaniyu. Awn dī bihaun kaniyu in labi in kawasa dayn ha sara' agama.

⁷ Awn Parman sin Tuhan kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, ‘Bukun mahalga' kāku' in manga hayup hiungsud niyu pagkulbanan, sagawa' in kabayaan ku tuud, bayng'ulungun kamu ha pagkahi niyu.’ Na, bang niyu kiyahātihan tuud in maana sin himumūngan yan” laung hi Īsa, “wala' niyu na biyutangan hukuman in tau amu in bunnal wala' nakarusa.

⁸ (In manga mulid ku wala' nakarusa sabab) in Anak Mānusiya' amu in makapagbaya' umiyan bang unu in mapatut hinangun ha adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan.”

*Pasal sin Tau Nakukumay in Lima
(Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)*

⁹ Manjari limanjal na hi Īsa sin panaw niya. Miyadtu siya simūd pa lawm langgal.

¹⁰ Duun ha lawm langgal awn hambuuk tau nakukumay in lima niya. Iban awn da isab duun manga tau amu in mabaya' manglawag dusa kan Īsa ha supaya nila siya katuntutan. Laung nila, “Makajari ka ha sara' sin agama natu' magpauli' ha nasasakit ha adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan atawa di'?”

¹¹ In sambung hi Īsa, laung niya, “Bang sawpama awn hambuuk bili-bili niyu ampa mahulug pa lawm lungag ha waktu adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan di' niyu ka kawaun dayn ha lawm lungag in bili-bili?”

¹² In tau labi maharga' dayn sin bili-bili! Hangkan wayruun ngi' niya ha lawm sara' agama bang kamu huminang sin marayaw ha pagkahi niyu ha adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan.”

¹³ Sakali namung hi Īsa ha tau nakukumay in lima niya, laung niya, “Hunata in buktun mu.”

Na, hiyunat na sin tau pikuk in buktun niya. Saruun-duun miyuntul nagbalik in buktun niya biya' da isab sin hansipak buktun niya.

¹⁴ Na, gimuwa' dayn ha lawm langgal in manga Parisi ampa sila nag'isun bang biya' diin in kapatay nila kan Īsa.

Hi Īsa in Napi' Daraakun sin Tuhan

¹⁵ Sakali nakarungug mayan hi Īsa sin isun sin manga Parisi, minig siya dayn ha lugal yaun. Pag'ig niya, mataud tau in miyurul kaniya. Napauli' niya in katān nasasakit,

¹⁶ sagawa' ibut-ibutan niya tuud in manga tau napauli' niya di' pasuysuyun sin pasal niya pa manga tau (ha supaya siya di' mabantug pa manga tau).

¹⁷ Na in manga hīnang niya yan nakarihil kamakbulan sin Parman sin Tuhan kiyasulat hi Nabi Isayas ha lawm Kitab, amu agi,

¹⁸ “Yari in daraakun napī' ku,
siya in kalasahan ku iban makasulut tuud
siya sin atay ku.

Paruunun ku kaniya in Rū ku,
bat niya mapamahalayak in pasal sin
kabuntulan sin hukuman ku ha
mānusiya' katān.

¹⁹ Sumagawa' di' siya dumā maglugat atawa mamahit bang siya mamichara ha manga tau
iban di' siya magbichara matanug ha
manga karān-dānan.

²⁰ Mahanunut siya ha manga tau mahuka' in pangandul nila pa Tuhan,
iban tiyatabang niya in hisiyu-siyu
mangandul kaniya.

Iban di' tuud siya dumuhung sampay di' niya mapatanyag tuud in kasabunnalan
iban mapapanaw in kabuntulan sin
hukuman sin Tuhan.

²¹ Siya da in hiyuhuwat-huwat
kapangandulan sin mānusiya' katān.”

*In pasal hi Īsa iban hi Bilsibul
(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)*

²² Manjari pag'ubus yadtu awn hambuuk tau siyusūd saytan diyā mawn kan Īsa. In tau ini

nabuta iban naumaw sabab siyusūd siya saytan. Sagawa' napaguwa' hi Īsa in saytan dayn ha lawm baran sin tau ini, hangkan makakita' iban makabichara na siya.

²³ Na, nahaylan tuud in manga tau nangingita'-ngita' duun. Laung nila, “Siya na baha' ini in Almasi, hambuuk panubu' hi Daud?”

²⁴ Pagdungug sin manga Parisi sin bichara sin manga tau, simambung sila, laung nila, “Mapaguwa' niya in manga saytan dayn ha manga tau siyusūd saytan sabab dihilan siya barakat hi Bilsibul, amu in Nakura' sin manga Saytan, huminang sin biya' ha yan.”

²⁵ Sagawa' kiyaingatan hi Īsa bang unu in ha lawm pamikil nila, hangkan, piyamungan niya sila, laung niya, “Bang in manga tau ha hambuuk hula' nababahagi', nagdurugaing-dugaing agaran iban magbunu'-biyunui, na, in hula' yan di' lumugay magkangī' da. Damikkiyan bang in manga tau hangka-kawman atawa maglahasiya' magsagga'-siyaggai, na di' lumugay kumangī' da sila.

²⁶ Na, hangkan bang sawpama bat dayn ha Saytan Puntukan in barakat ku magpaguwa' ha manga saytan, na hāti niya magkuntara in Saytan Puntukan iban sin manga tindug niya lāgi' di' lumugay kumangī' na sila!

²⁷ Na, in agi niyu hi Bilsibul in nagdihil kaku' barakat magpaguwa' sin manga saytan. Na, bang bunnal in agi niyu yan, na hisiyu baha' isab in nagdihil barakat ha manga tindug niyu

magpaguwa' saytan? In manga tindug niyu amuna in mamayta' sin kasāan sin pamikil niyu!

²⁸ Tantu in barakat ku magpaguwa' saytan bukun dayn ha Saytan Puntukan, sabab in yan nahinang ku dayn ha kusug sin Rū sin Tuhan. Na, amu yan in tanda' magpakita' kaniyu sin in pamarinta sin Tuhan yari na di bihaun kaniyu.”

²⁹ (Diyalil hi Īsa in Saytan Puntukan pa hambuuk tau makusug.) Laung niya, “Wayruun tau makasūd manglangpas pa lawm bāy sin hambuuk tau makusug bang siya di' kahukutan naa muna. Na, bang siya kahukutan na, makawa' na in unu-unu katān ha lawm bāy niya.

³⁰ “Hisiyu-siyu in bukun agad kāku', in siya yan kimukuntara kāku', iban hisiyu-siyu in di' tumabang kāku' magtipun magpatibuuk ha manga tau, bat sila masuku' sin Tuhan, biya' niya da piyulak-palik in manga tau.

³¹ Hangkan, baytaan ta kamu, in katān dusa iban pamung mangī' pa Tuhan sin manga tau, ampunun da sin Tuhan, sagawa' hisiyu-siyu in mamung sin mangī' ha Rū sin Tuhan, di' siya ampunun sin Tuhan.

³² Lāgi', hisiyu-siyu in mamung mangī' kāku', amu in Anak Mānusiya', ampunun da siya sin Tuhan. Sagawa' hisiyu-siyu in mamung sin mangī' ha Rū sin Tuhan, di' siya maampun kasaumulan.

*In Kahuy iban sin Bunga niya
(Lk. 6:43-45)*

³³ “Biya' sawpama sin hambuuk kahuy, bang in kahuy yan marayaw, tantu in bunga niya marayaw da isab. Damikkiyan, bang in kahuy bukun marayaw, in bunga niya bukun da isab marayaw. Karna' kaingatan taniyu dayn ha bunga niya bang in kahuy yan marayaw atawa bukun.

³⁴ In kamu yan panipu tuud! Asal wayruun sa yan marayaw hikabichara niyu sabab asal mangī' in lawm pamikil niyu. Karna' unu-unu in ha lawm pamikil sin tau amura isab in hikabichara niya.

³⁵ Sabab in tau marayaw, in hinang iban bichara niya marayaw da isab, sabab marayaw in ha lawm pamikil niya. Sagawa' in tau mangī', in hinang iban bichara niya mangī' da isab, sabab mangī' in ha lawm pamikil niya.

³⁶ “Na, ini in hibayta' ku kaniyu. Bang dumatung na in adlaw paghukum ha manga mānusiya', in tau katān subay mamayta' pasal sin manga katān bichara wayruun kapūsan bakas kiyapamung nila.

³⁷ Sabab in hukuman hibutang sin Tuhan kanila kawaun dayn ha manga bichara kiyapamung nila, ampunun na ka sila atawa siksaun.”

In manga Parisi iban Guru sin Sara' Agama Mabaya' Kumita' Tanda' sin Kawasa sin Almasi (Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Pag'ubus namung in manga guru sin sara' agama iban sin manga Parisi, laung nila, “Tuwan, mabaya' kami kumita' hambuuk

mu'jijāt dayn kaymu amu in tanda' sin barakat mu.”

³⁹ Sagawa' in sambung hi Īsa, laung niya, “In manga tau sin masa bihaun ini landu' tuud mangī' iban miyutas na dayn ha Tuhan! Mabaya' kamu kumita' mu'jijāt tanda' sin barakat ku, sagawa' di' ta kamu pakitaun unu-unu mu'jijāt, luwal da amu in mu'jijāt biya' sin barakat kimugdan kan Nabi Yunus sin masa nakauna yadtu.

⁴⁰ Karna' in hi Yunus natūn sin ista' dakula', iban tūy dūm, tūy adlaw siya ha lawm tiyan sin ista' dakula'. Damikkiyan, in Anak Mānusiya', ha susūngun ha lawm tūy dūm-adlaw duun siya ha lawm kabul.

⁴¹ Na, bang dumatung na in adlaw paghukum sin Tuhan ha manga mānusiya' katān, in manga tau dayn ha hula' Niniba manaksil da kaniyu. Sabab in sila, pagdungug nila sin nasihat hi Yunus, magtūy sila nagkahagad iban nagtawbat sin manga dusa nila. Na, baytaan ta kamu, awn dī bihaun in labi pa mataas dayn kan Yunus!

⁴² Iban duun da isab ha adlaw paghukum ha manga mānusiya', in hambuuk pangiyān dayn ha hula' Siba manaksil da isab kaniyu. Sabab in siya minsan malayu' in hula' niya miyadtu siya dimungug sin manga hindu' marayaw hi Sultan Sulayman. Na, baytaan ta kamu, awn dī bihaun in labi pa marayaw manghindu' dayn kan Sulayman!

Pasal sin Pagbalik sin Manga Saytan pa Lawm Baran sin Tau (Lk. 11:24-26)

⁴³ “Na, bang in saytan makaguwa' na dayn ha lawm baran sin tau, manglunsulan na yan ha hula' paslangan mahunit paghulaan, lumawag lugal paghali-halihan niya, sa' di' siya makabāk lugal.

⁴⁴ Na, mamung na in saytan pa baran niya, laung niya, ‘Magbalik na aku pa lawm baran sin tau bakas kiyabutangan ku.’ Pagsūd niya magbalik, kīta' niya wayruun dugaing nakasubli kaniya ha lawm baran sin tau, lāgi' malanu' iban mahawan in lawm niya.

⁴⁵ Na, gumuwa' siya magbalik, ampa siya dumangin pitu saytan labi pa mangī' dayn kaniya, ubus ampa sila sumūd pa lawm baran sin tau. Na, bang sila makasūd na katān, in kahālan sin tau yan magduruhun in ngī' dayn sin nakauna hambuuk da in saytan ha lawm baran niya. Na, biya' da isab ha yan in kumugdan ha manga tau mangī' ha masa bihaun ini.”

*In Ina' iban Manga Taymanghud hi Īsa
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)*

⁴⁶ Ha sa'bu hi Īsa nanghihindu' ha manga tau nākawn in ina' niya iban manga taymanghud niya usug. Duun sila timindug ha guwa' ampa sila nagparā lapal sin mabaya' sila dumā magbichara kan Īsa.

⁴⁷ Na, awn hambuuk tau namayta' kan Īsa, laung niya, “Tuwan, in ina' mu iban manga taymanghud mu yaun nagtitindug ha guwa'. Mabaya' sila dumā magbichara kaymu.”

⁴⁸ Simambung hi Īsa, laung niya, “Bukun sadja sila in manga taymanghud iban ina' ku.”

⁴⁹ Sarta' timudlu' siya pa manga mulid niya ampa siya namung laung niya, “Minsan in sila ini manga taymanghud iban ina' ku da.

⁵⁰ Sabab hisiyu-siyu in magkahagad huminang sin kabayaan sin Tuhan, Ama' ku ha surga', in siya yan taymanghud ku usug-babai iban ina' ku.”

13

Dalilan Pasal sin Magtatanum (Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Sin adlaw da yadtu nanaug hi Īsa dayn ha bāy yadtu, ampa siya miyadtu pa higad dagat. Duun siya limingkud nagnasihat ha manga tau.

² Mataud tuud tau in miyawon nagtipun dumungug sin nasihat niya. Hangkan simakat siya pa taas kumpit asibi' ampa siya limingkud nagnasihat. Ampa in manga tau duun ha higad daplakan dimurungug kaniya.

³ Na, mataud in niyasihat niya ha manga tau iban diyalil niya kaagi in pagnasihat niya.

Laung niya, “Awn yaun hambuuk tau miyadtu nagtanum binhi' pa uma niya.

⁴ In kaagi niya nagtanum, siyabud niya in manga binhi'. In kaibanan binhi' nahulug pa labayan. Na pagkawn sin manga manuk-manuk nakaun in manga binhi'.

⁵ In kaibanan binhi' nahulug pa lupa' mabatu iban hangkatiyu' da in lupa' niya. Na,

hangkaray' da timubu' in manga binhi' sabab mababaw da in lupa' niya.

⁶ Sumagawa' kiyapasuan mayan suga nangluyluy in tiyanum sabab bukun malawm in gamut niya.

⁷ In kaibanan binhi' nahulug pa lupa' tiyutubuan sin manga kasagbutan matunuk. Pagtubu' sin manga binhi', tiya'lung sin manga sagbut matunuk.

⁸ Na, in kaibanan binhi' nahulug pa lupa' marayaw. Hangkan jimatu in tubu' nila iban nagbunga marayaw. In bunga sin kaibanan landu' tuud mataud, in kaibanan mataud, ampa in kaibanan sarang-sarang in taud sin bunga niya."

⁹ Na, mahuli dayn duun, laung hi Īsa, "In sasuku' sin kamu nakarungug, dunguga niyu tuud in biyayta' ku yan kaniyu."

*Mayta' Dalilun hi Īsa in Pagnasihāt Niya
(Mk. 4:10-12; Lk. 8:9-10)*

¹⁰ Sakali miyawn kan Īsa in manga mulid niya ampa nangasubu kaniya. Laung nila, "Mayta' ha sakaba' kaw magnasihāt dalilun mu pa manga isturi malawm in maana niya?"

¹¹ Simambung hi Īsa, laung niya, "In kamu yan kiyarihilan na ingat iban panghāti pasal sin kahālan sin pamarinta sin Tuhan, amu in bakas lilibun dayn ha pikilan sin mānusiya'! Sagawa' in manga tau yan wala' kiyarihilan sin ingat iban panghāti pasal yan.

¹² Karna' hisiyu-siyu in magparachaya tuud ha hindu' diyungug nila, na sūngan sin Tuhan

in panghāti nila, iban maglabi-labihan in hirihil kanila. Sagawa' hisiyu-siyu in wayruun parachaya nila, minsan in maniyu'-tiyu' ingat iban panghāti nila kawaan da dayn kanila.

¹³ Hangkan ku dalilun in pagnasihat ku pa manga isturi malawm in maana niya sabab sin manga tau amu in way baya' nila magad sin hindu' ku. Hangkan amu in pag'iyunun minsan sila imaatud di' nila kakitaan iban minsan sila dimurungug di' nila kahātihan.

¹⁴ Na, nabunnal tuud in kiyabayta' hi Nabi Isayas ha lawm Kitab, amu agi,
 'In manga tau ini dimurungug, sagawa'
     wayruun baya' nila humāti,
     imaatud sila, sagawa' di' nila kitaun tuud
     marayaw.

¹⁵ Dayn ha sabab matugas in atay nila,
 hiyuhulat nila in taynga nila,
 iban pīpirung nila in mata nila.
 Sabab bang bukun biya' ha yan in hinang nila,
 tantu makakita' in mata nila, makarungug
     in taynga nila,
     makahāti in pamikil nila
 iban magbalik in atay nila kaku,' laung sin
     Tuhan, 'ampa ku ampunun in manga
     dusa nila.' "

¹⁶ Na, laung hi Īsa ha manga mulid niya, "In manga kamu yan masukud tuud, sabab in manga kakitaan iban karungugan niyu kahātihan niyu!

¹⁷ Na, baytaan ta kamu, mataud manga nabi iban manga tau suku' sin Tuhan sin masa nakauna yadtu in mabaya' tuud kumita' sin

manga kīkita' niyu bihaun, sagawa' wala' nila kīta'. Iban mabaya' tuud sila dumungug sin manga diyurungug niyu bihaun, sagawa' wala' nila diyungug.”

Magpahāti hi Īsa sin Maana sin Dalilan pasal sin tau Nagtanum

(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ “Na, dungug kamu tuud ampa niyu kahātihan in maana sin dalilan pasal sin tau nagtanum.

¹⁹ In manga tau nakarungug sin Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan, sagawa' di' nila kahātihan, amuna in biya' sapantun sin manga binhi' iban sin dān labayan kiyahulugan nila. Na, pagkawin sin Saytan, amu in puunan sin katān kangian, maagaw dayn ha lawm atay nila in hindu' sin Bayta' Marayaw.

²⁰ In manga binhi' iban sin lupa' mabatu kiyahulugan nila amuna in biya' sapantun sin manga tau timayma' iban pagkūg-kuyag pagdungug nila na mayan sin Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan.

²¹ Sagawa' di' maggamut in hindu' sin Bayta' Marayaw ha lawm atay nila, iban hangkaray' da in tatasan nila. Hangkan bang sila datungan na kasusahan atawa kabinsanaan, sabab sin pagtayma' sin hindu' sin Bayta' Marayaw, magtūy nila butawanan na in pangandul nila ha Tuhan.

²² In manga binhi' iban sin lupa' kiyahulugan nila, amu in tiyutubuan sin sagbut matunuk, amuna in biya' sapantun sin manga tau nakarungug sin Bayta' Marayaw pasal sin

pamarinta sin Tuhan, sagawa' masi sila magsusa sin manga palihālan dī ha dunya iban malabi ha atay nila in manga alta'. Hangkan maluppas sadja in karayawan makapabuntul sin kawl-piil nila amu in makawa' nila dayn ha hindu' sin Bayta' Marayaw. In sila yan biya' da sapantun tiyanum di' magbunga.

²³ Ampa in manga binhi' iban sin lupa' marayaw kiyahulugan nila amuna in biya' sapantun sin manga tau nakarungug sin Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan iban kiyahātihan nila sabab nagkahagad sila sin hindu'. Hangkan sumūng in dayaw sin kawl-piil nila. In kaibanan landu' tuud dumayaw, in kaibanan isab dumayaw tuud, ampa in kaibanan sarang-sarang in dayaw nila.”

In Dalilan Pasal sin Sagbut

²⁴ Manjari nagnasihat na isab hi Īsa kanila, diyalil niya kaagi. Laung niya, “In hantang sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ta pa kahālan sin pagtanum iban pag'ani sin tiyanum. Biya' ha ini in hantang niya. Awn hambuuk tau nagtanum binhi' marayaw ha uma niya.

²⁵ Sakali, hambuuk dūm ha sa'bu natutūg na in tau katān, miyawn in banta sin tau yaun pa uma ampa niya tiyanuman sagbut ha daig piyagtanuman sin binhi', ubus ampa siya minīg.

²⁶ Na, timubu' mayan in binhi' sarta' timagna' na namunga, timubu' da isab in manga sagbut.

²⁷ “Na, namayta' in hambuuk daraakun mawn pa tagdapu sin uma. Laung niya, ‘Tuan, in binhi' tiyanum ha uma mu

marayaw. Sagawa' mayta' baha' awn timutubu' sagbut duun ha yaun?'

²⁸ "Simambung in tagdapu sin uma, laung niya, 'Kahinangan sa yan sin banta ku.'

"Laung sin manga daraakun niya, 'Mabaya' kaw, Tuwan, larutun namu' in manga sagbut?'

²⁹ "Simambung in tagdapu, laung niya, 'Ayaw, sabab bang kamu maglarut sin manga sagbut gana-gana maagad niyu malarut in manga batangan sin tiyanum ku.

³⁰ Pasāri niyu na magdungan magtubu' in tiyanum ku iban sin sagbut sampay dumatung in waktu sin pag'ani. Na, bang maabut na in pag'ani, baytaan ku dakuman in manga mag'aani hipalarut muna in manga sagbut, baggutun ampa sunugun. Pag'ubus ampa nila anihun in manga bunga sin tiyanum ku iban hitaw' pa lawm sin buriga ku.' "

*In Dalilan Pasal sin Bigi Sibi'-sibi' Tuud
(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-19)*

³¹ Na, pag'ubus yadtu diyalil na isab hi Īsa in pamarinta sin Tuhan pa hambuuk bigi sibi'-sibi' tuud. Laung niya, "In hantang sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ta pa kahālan sin pagtubu' iban pagsambu sin hambuuk bigi sibi'-sibi' tuud tiyanum sin tau ha lupa' niya.

³² In bigi ini landu' tuud asibi', sagawa' bang tumubu', lumaggu' tuud yan dayn ha katān jambangan. Mahinang yan hambuuk kahuy dakula', pagtapuan yan sin manga manuk-manuk iban pagpugaran nila in manga sanga niya."

In Dalilan Pasal sin Pasulig
(Lk. 13:20-21)

³³ Pag'ubus yadtu diyalil na isab hi Īsa in pamarinta sin Tuhan pa pasulig. Laung niya, "In pagsaplag sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ta ha pasulig, amu in hilamud sin babai pa tūngka-tupung tirigu, ampa muskag in addun."

Dalil Kaagi in Pagnasihat hi Īsa
(Mk. 4:33-34)

³⁴ Dalilun hi Īsa in pagnasihat niya ha manga tau mataud. Di' siya magnasihat kanila unu-unu bang bukun dalil kaagi.

³⁵ Na, dayn duun nabunnal tuud in Parman sin Tuhan kiyasulat sin hambuuk nabi ha lawm Kitab, amu agi,
"Dalilun ku bang aku magbichara kanila.

Baytaan ku sila pasal sin manga unu-unu,
amu in lilibun dayn sin tagna'
kapapanjari sin dunya."

Magpahāti hi Īsa sin Dalilan Pasal sin Sagbut

³⁶ Pag'ubus hi Īsa nagnasihat ha manga tau mataud, minīg na siya ampa siya simūd pa lawm bāy. Miyurul in manga mulid niya kaniya ampa siya iyasubu, laung nila, "Tuwan, baytai kami bang unu in hātihan sin dalilan pasal sin sagbut."

³⁷ Simambung hi Īsa, laung niya, "In Anak Mānusiya', amuna in diyalil tau nagtanum sin binhi' marayaw.

³⁸ In uma amuna in lawm dunya ini. Hāti in binhi' marayaw amuna in manga tau agad ha

pamarinta sin Tuhan. Ampa in manga sagbut amuna in manga tau agad ha Saytan, amu in puunan sin katān kangian.

³⁹ Ampa in banta sin tau amu in nagtanum sin sagbut, amuna in Iblis. In waktu sin pag'ani, amuna in waktu kahinapusan sin masa ha dunya. In manga tau mag'aani amuna in manga malāikat.

⁴⁰ “Na, in manga tau agad ha Iblis, in sila yan mabiya' da isab sin manga sagbut. Tipunun sila ampa da'pugan sin kāyu bang maabut na in waktu kahinapusan sin masa ha dunya.

⁴¹ In Anak Mānusiya', bang dumatung na in waktu kahinapusan sin masa ha dunya, daakun niya na in manga malāikat mawn pa pagparintahan sin Tuhan kumawa' ha manga tau amu in nakarā ha manga pagkahi nila mānusiya' huminang sin manga makarusa iban na sin katān tau amu in naghihinang mangi'.

⁴² Hipatipun niya sila katān ampa niya sila hipalaruk pa lawm narka' jahannam. Duun sila magtangis iban sumandal sin kasiksaan makalap.

⁴³ Sagawa' in manga tau suku' sin Tuhan magsahaya sila biya' sin si'nag sin suga didtu ha lawm pagparintahan sin Tuhan. Na, sasuku' sin kamu nakarungug, dunguga niyu tuud in biyayta' ku yan kaniyu!”

In Dalilan Pasal sin Alta' Tiyatapuk

⁴⁴ (Pag'ubus nagbichara na isab hi Īsa hambuuk dalil pasal sin alta' tiyatapuk. Laung niya,) “In hantang sin pamarinta sin Tuhan

biya' sapantun sin kahālan sin hambuuk tau makabāk alta' liyulubung ha lawm lupa'. Kumuyag tuud siya iban hilubung niya magbalik in alta', ampa siya muwi' magdagang sin katān unu-unu niya. Pag'ubus ampa siya magbalik mamī sin lupa' piyaglubungan niya sin alta' kiyabaakan niya.

In Dalilan Pasal sin Mussa'

⁴⁵ “Damikkiyan, in hantang sin pamarinta sin Tuhan, biya' da isab yan sapantun sin kahālan sin hambuuk tau naglalawag mamī sin mussa' marayaw.

⁴⁶ Bang siya makabāk na sin mussa' marayaw tuud magtūy niya hipagdagang in unu-unu niya katān, ampa niya bīhun in mussa'.

In Dalilan Pasal sin Laya

⁴⁷ “Damikkiyan, in hantang sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ta pa kahālan sin paglaya ista'. Hilaruk sin manga mag'iista' in laya pa lawm dagat, ampa makakawa' sin ginisan ista'.

⁴⁸ Bang mahipu' na in laya sin ista' utungun na sin manga mag'iista' ampa dāhun pa higad daplanan. Didtu mayan ha higad daplanan piun nila na in manga ista'. In ista' marayaw hibutang nila pa lawm ambung ampa in manga ista' mangī' hibugit nila.

⁴⁹ Na, biya' tuud ha yan in kumugdan ha manga tau bang maabut na in kahinapusan sin masa ha dunya, numaug na in manga malāikat magtipun sin manga mānusiya' katān. Pag'ubus, ampa nila kandihun in manga tau mangī' dayn ha manga tau marayaw.

⁵⁰ In manga tau mangī' hilaruk nila pa lawm narka' jahannam. Duun sila magtangis iban sumandal sin kasiksaan makalap."

In Hindu' Kasabunnalan sin Aturan Nakauna iban sin Ba'gu

⁵¹ Na, iyasubu hi Īsa in manga mulid niya, laung niya, "Kahātihan niyu na ka in katān kiyabichara ku yan kaniyu?"

"Huun Tuwan," in sambag sin manga mulid niya.

⁵² Na, simambung hi Īsa, laung niya, "Na, pagga niyu yan kiyahātihan na, hisiyu-siyu in guru sin sara' agama amu in agad na ha pamarinta sin Tuhan, in siya yan mabiya' sapantun hambuuk tau taga bāy hipu' sin ginis-ginisan mahalga' manga kapanyapan daan iban ba'gu."*

Di' Magkahagad kan Īsa in Manga Tau Nasarit (Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Manjari naubus mayan in pagnasihat hi Īsa labay dayn ha bichara dalil, minuwi' na siya.

⁵⁴ Nagbalik siya madtu pa kawman luggiya' hulaan niya, ampa siya nagnasihat ha manga kalanggalan didtu. Nahaylan in manga tau nakarungug sin pagnasihat niya. Laung nila, "Hawnu baha' nakawa' sin tau yan in manga ingat niya iban sin barakat niya huminang sin manga mu'jijat yan?"

---

* **13:52 13:52** Hāti niya bang in mulid hi Īsa bunnal makahāti sin katān dalilan niya, mahinang sila guru maingat na humindu' sin aturan nakauna iban ba'gu.

⁵⁵ Bukun ka siya in anak sin hambuuk karpintiru? Iban bukun ka in ina' niya hi Mariyam, iban in manga taymanghud niya hinda Ya'kub, Yusup, Simun iban hi Jahud?

⁵⁶ Bukun ka in manga taymanghud niya babai yari hangka-kawman taniyu? Hāin niya baha' nakawa' in manga katān ingat niya yan?"

⁵⁷ Na, siyulak siya sin manga tau Nasarit.

Sakali laung hi Īsa kanila, "In hambuuk nabi liyalaggu' hawnu-hawnu hula'. Sagawa' ha luggiya' hula' niya di' siya lagguun iban in manga lahasiya' iban manga tau hangka-kawman niya di' manglaggu' kaniya."

⁵⁸ Hangkan bukun mataud in mu'jijat hīnang hi Īsa duun ha luggiya' hula' niya sabab di' magkahagad in manga tau duun kaniya.

14

In Kamatay hi Yahiya, Mangliligu'
(Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Ha waktu yadtu hi Hirud amu in namamarinta ha hula' Jalil, nakarungug sin kabantugan pasal sin manga hinang hi Īsa.

² Laung niya ha manga wajil niya, "In tau yan amuna tuud hi Yahiya Mangliligu' amu in nabuhi' nagbalik. Hangkan na in tau yan taga barakat huminang sin manga mu'jijat."

³⁻⁴ Hangkan hi Hirud nakapamung biya' ha yan sabab biya' ha ini in isturi mayta' niya piyapatay hi Yahiya Mangliligu'.

In hi Hirud nagbabaya' iban sin ipag niya hi Hirudiya, asawa sin taymanghud niya hi Pilip.

Sakali daran siya biyabaytaan hi Yahiya, amu agi, “Bukun mapatut asawahun mu in ipag mu.” Na, diyugalan hi Hirud. Hangkan, piyasaggaw niya ampa niya piyahukutan hi Yahiya, ubus ampa niya piyajil.

⁵ Na, dayn ha pasal yan, mabaya' niya tuud hipapatay hi Yahiya, sagawa' mabuga' siya ha manga Yahudi, sabab in hi Yahiya ini itung hambuuk nabi sin manga Yahudi.

⁶ Manjari hambuuk adlaw naglami-lami, nagpajamu hi Hirud hipagsa'bu sin adlaw kapag'anak kaniya. Na, nagbayla in anak budjang hi Hirudiya piyanghulmat kan Hirud. Kiyasulutan tuud hi Hirud sin pagbayla niya.

⁷ Hangkan jiyanjian niya in anak budjang hi Hirudiya, laung niya, “Yari in tau katān saksi' sin hirihil ku kaymu in unu-unu pangayuun mu kaku'.”

⁸ Na, in budjang asal biyaytaan sin ina' niya, hipapangayu' kan Hirud papunggulan in ū hi Yahiya Mangliligu'. Laung sin budjang kan Hirud, “Dihilan bihaun kaku' in ū hi Yahiya Mangliligu'. Pabutangan ha talam.”

⁹ Nasusa in sultan pagdungug niya sin piyangayu' sin budjang. Sagawa' pagga siya nakajanji' ha budjang ha alupan sin manga tau luruk, magtūy siya nag'uldin hipaparihil in piyangayu' sin budjang.

¹⁰ Hangkan piyapunggulan niya in ū hi Yahiya didtu ha lawm jil.

¹¹ Pag'ubus, ampa biyutang in ū hi Yahiya ha talam ampa dihil pa budjang. Ubus ampa diyā sin budjang madtu pa ina' niya.

¹² Sakali miyawn in manga mulid hi Yahiya kimawa' sin bangkay niya ampa nila kiyubul. Pag'ubus ampa sila miyadtu namayta' kan Īsa.

*Pakaunun hi Īsa in Lima Ngaibu Tau
(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Yh. 6:1-14)*

¹³ Na, nakarungug mayan hi Īsa sin pasal yan, minīg siya dayn ha hula' yaun. Simakat siya pa kumpit asibi' ampa siya miyadtu isa-isa niya pa hula' wayruun tau naghuhula'. Kiyaingatan mayan sin manga tau bang piyakain siya, imurul in manga tau kaniya, nagpanaw sadja.

¹⁴ Pagnaug hi Īsa dayn ha kumpit asibi', kīta' niya in manga tau mataud. Limuuy tuud siya ha manga tau iban piyauli' niya in manga taga sakit.

¹⁵ Pagga sūng na marūm, miyawn in manga mulid hi Īsa kaniya. Laung nila, “Tuwan, masuk na marūm in hula', ampa in hula' ini wayruun tau naghuhula' dī. Marayaw pa pakadtuun mu in manga tau ini pa manga lūngan masuk mamī sin kakaun nila.”

¹⁶ In sambag hi Īsa, laung niya, “Minsan sila di' na mīg dayn dī. Kamu na in dumihil kakaun kanila.”

¹⁷ Laung sin manga mulid niya, “In kakaun natu' ini amura lima tinapay iban duwa ista'.”

¹⁸ Laung hi Īsa kanila, “Dāha niyu mari kākū' in tinapay iban ista'.”

¹⁹ Pag'ubus ampa piyalingkud hi Īsa in manga tau ha kabaylihan. Pag'ubus ampa niya kiyawa' in limang sulag tinapay iban sin duwa ista', sarta' himangad na siya pa taas langit ampa

siya nagsarang-sukul pa Tuhan. Pag'ubus ampa niya piyag'utud-utud in limang sulag tinapay iban duwa ista' ampa niya diyuhal pa manga mulid niya piyarihil pa manga tau.

²⁰ Na, nakakaun in tau katān iban kiyansuban sila. Pag'ubus sin tau katān nagkaun tipun sin manga mulid hi Īsa in manga nakapin kakaun. Nakahipu' sila hangpu' tagduwa ambung.

²¹ In taud sin tau kimaun awn manga lima ngaibu, di' na mag'itung sin manga kababaihan iban sin manga kabataan.

*Manaw hi Īsa ha Babaw sin Dagat
(Mk. 6:45-52; Yh. 6:15-21)*

²² Manjari piyasakat hi Īsa in manga mulid niya pa taas kumpit asibi', paunahun na dayn kaniya madtu pa hansipak higad sin dagat. Dimuun naa siya nagpauwi' ha manga tau.

²³ Napauwi' niya mayan in manga tau, miyadtu siya pa taas būd-būd nangarap pa Tuhan. Narūm mayan, duun na hi Īsa isa-isa niya.

²⁴ Ampa in manga mulid niya, nakaabut mayan sila pa gi'tung lawd, kiyugdan na tuud sila alun, sabab simangsang sila sin hangin.

²⁵ Na, subu-subu pa tuud, ha ūt sin lisag tū iban lisag unum, miyanaw hi Īsa ha babaw dagat harap madtu pa manga mulid niya.

²⁶ Pagkita' sin manga mulid niya miyamanaw siya ha babaw sin dagat, landu' tuud sila miyuga'. Sabab in pangannal nila lutaw in kīta' nila. Nakasilawak sila sin buga' nila, laung nila, "Lutaw na sa yan!"

²⁷ Sagawa' magtūy namung hi Īsa kanila, laung niya, “Pataptapa niyu in atay niyu. Aku sa ini, hangkan ayaw kamu mabuga'.”

²⁸ Sakali namung hi Pitrus, laung niya, “Panghu', bang bunnal tuud ikaw yan, papanawa aku ha babaw sin dagat harap mawn kaymu.”

²⁹ “Kari na kaw!” laung hi Īsa kaniya. Na nimaug na hi Pitrus dayn ha kumpit asibi', ampa siya miyanaw ha babaw dagat tudju madtu kan Īsa.

³⁰ Sagawa' kīta' niya mayan in alun dakula' miyuga' siya. Na, magtūy siya liyuddang. Imulak siya magtūy, laung niya, “Panghu', tabanga aku!”

³¹ Magtūy siya iyabut hi Īsa iyutung ampa namung hi Īsa, laung niya, “Kulang tuud in pangandul mu! Mayta' nagduwa-ruwa in pikilan mu?”

³² Pag'ubus simakat na sila karuwa pa taas kumpit asibi', sarta' himundung na in hangin.

³³ Pagsakat nila, in manga mulid ha taas kumpit asibi' simujud na katān kan Īsa. Laung nila, “Tantu na tuud sin in ikaw na in Anak Tuhan!”

Pauliun hi Īsa in Manga Nasasakit ha Ginnisarit (Mk. 6:53-56)

³⁴ Manjari limanjal na sila pa hansipak sin dagat. Duun sila dimunggu' ha kawman sin Ginnisarit.

³⁵ Pagnaug nila dayn ha taas kumpit asibi', kiyakilāhan sin manga tau ha kawman yaun hi

Īsa. Hangkan magtūy nila kiyawa' in manga tau katān nasasakit ha katilibut sin kawman yaun, ampa diyā mawn kan Īsa.

³⁶ Jiyunjung kaniya sin manga tau nagdarā sin manga nasasakit bang mayan pakaputun niya in manga nasasakit minsan dakuman duhul sin juba niya. Na, in katān nakakaput sin juba niya, kiyaulian.

15

In Manga Hindu' sin Kamaasan (Mk. 7:1-13)

¹ Manjari miyawn kan Īsa in manga Parisi iban sin manga guru sin sara' agama dayn ha Awrusalam (Baytal Makdis). Iyasubu nila hi Īsa, laung nila,

² “Mayta' in manga mulid mu di' magkahagad sin manga biatan sin kamaasan natu'? Kumaun sila minsan sila wala' nakapagsuchi sin manga lima nila!”

³ In sambag hi Īsa, laung niya, “Na, mayta' isab in kamu? Atas niyu liyanggal in daakan sin Tuhan bang mayan niyu maagad in manga biatan sin manga kamaasan niyu amu in piyanghindu' niyu!

⁴ Karna' nagparman in Tuhan, amu agi, ‘Pag'addati niyu in ina'-ama' niyu,’ iban, ‘Hisiyu-siyu in manukna' ha ama' atawa ina' niya subay siya patayun.’

⁵ Sagawa' dugaing in hindu' niyu ha manga tau. Laung niyu, bang in hambuuk tau awn hipanabang niya ha maas niya, sagawa' imiyan

siya in tabang niya yan kiyaungsud niya pa Tuhan,

⁶ na, makajari na minsan niya di' na tabangun in maas niya. Na, in hīndu' niyu yan ha manga tau, karna' sin pagbawgbug niyu sin hindu' biatan sin kamaasan niyu, amuna in nakapalayu' ha manga tau dayn ha Parman sin Tuhan.

⁷ In kamu yan nagpabaw'-baw' sadja miyamagad sin daakan sin Tuhan. Kiyugdan tuud kamu sin kiyabayta' hi Isayas ha lawm Kitab, amu agi sin Tuhan,

⁸ 'Liyalaggu' aku sin manga tau sin lapal-kabtangan nila,
sagawa' malayu' aku dayn ha atay nila.

⁹ Wayruun da pūs nila magpudji kāku' sabab hibayta' nila sin in hīndu' nila daakan dayn kāku',
sagawa' in kasabunnalan niya hinang-hinang nila sadja in hindu' yan.' ”

*In Manga Makasammal ha tau
(Mk. 7:14-23)*

¹⁰ Pag'ubus yadtu tiyawag hi Īsa in manga tau mataud pakawnun kaniya, ampa siya namichara, laung niya, “Dungug kamu iban hātiha niyu in hibichara ku ini kaniyu.

¹¹ In unu-unu makaun, makasūd pa lawm simud sin hambuuk tau, in yan di' makasammal kaniya. Sagawa' amu in makasammal kaniya in unu-unu mangī' gumuwa' dayn ha lawm simud niya.”

12 Sakali miyaw'n in manga mulid niya kaniya ampa namung, laung nila, "Tuwan, in manga Parisi kimangī' in atay sin pamung mu."

13 Na, diyalil kaagi hi Īsa in sambung niya kanila, laung niya, "In unu-unu namān pananum amu in bukun tiyanum sin Ama' ku ha surga', hipalarut da ha susūngun.

14 Ayaw kamu magsusa pasal nila. In sila yan manga nakura' sin sara' agama, sagawa' manga nakura' amu in di' makaingat sin tudjuhan nila. Biya' sila manga buta. Ampa bang in hambuuk tau buta amu in mangambit ha buta da isab biya' kaniya, na karuwa sila in mahulug pa lubang."

15 Namichara hi Pitrus, laung niya, "Tuwan, pahātiha kunu' kami sin maana sin bichara diyalil mu yadtu."

16 Laung hi Īsa, "Bat biya' da kamu hāti yan sin manga kaibanan masi pa wayruun panghāti.

17 Mayta', di' mu ka kaingatan sin bang in kakaun matūn na sin tau sumampay na yan pa tiyan niya, pag'ubus gumuwa' da dayn ha baran niya.

18 Sagawa' in manga unu-unu mangī' ha lawm atay iban pikilan sin tau amu in gumuwa' dayn ha simud niya, amu in makasammal kaniya,

19 karna' in manga pikilan mangī' amu in guwa' dayn ha lawm atay niya, biya' na sin mamunu', magjina, maghinang sin manga unu-unu kalumuan, manakaw, mamuting iban

magbichara mangī' pasal sin pagkahi niya ha wayruun kasabunnalan niya,

²⁰ amu yan in makasammal, mahinang dusa sin tau. Sagawa' di' kamu masammal bang kamu kumaun ha di' magsuchi sin lima niyu biya' sin agi nila subay niyu hinangun.”

*In Pangandul sin Hambuuk Babai kan Īsa
(Mk. 7:24-30)*

²¹ Pag'ubus yadtu miyadtu hi Īsa pa lugal amu in masuuk pa dāira Tirus iban Sidun.

²² Sakali awn hambuuk babai dayn ha hula' Kanan naghuhula' duun in miyawon kaniya. Laung sin babai ini kan Īsa, “Ū Tuwan, hambuuk panubu' hi Nabi Daud, kaluuyi aku. In anak ku babai siyusūd saytan, iban malasahi tuud siya.”

²³ Sagawa' wala' simambung hi Īsa. Simuuk mawn kaniya in manga mulid niya sarta' nangayu', laung nila, “Tuwan, paīga in babai yan sabab imuurul sadja kātu' iban mahibuk tuud siya.”

²⁴ Simambung hi Īsa, laung niya, “In aku ini naraak tumabang ha manga tau bangsa Israil, amu in biya' sapantun bili-bili nalalawa' dayn ha mag'iipat kanila.”

²⁵ Pagdungug sin babai sin pamung hi Īsa, magtūy siya simujud pa alupan niya. Laung niya, “Tuwan, tabanga tuud aku!”

²⁶ Sakali diyalil kaagi hi Īsa in sambung niya, laung niya, “Bukun patut in kakaun sin manga bata'-bata' hipakaun ha manga iru' ipatan.”

27 “Bunnal in bichara mu yan, Tuwan,” in sambung sin babai, “sagawa' minsan in manga iru' ipatan, kumaun da sin manga kakaun mahulug dayn ha lamisahan sin tag'ipatan kanila.”

28 Simambung hi Īsa, laung niya, “Uy, Inda', makusug tuud in pangandul mu! In piyangayu' mu hikarūl kaymu.” Na, ha waktu da yadtu magtūy kiyaulian in anak sin babai yadtu.

Mataud Tau Nasasakit in Mapauli' hi Īsa

29 Pag'ubus yadtu minīg na hi Īsa dayn ha lugal yaun. Miyanaw siya limabay dayn ha higad sin Dagat Jalil, ampa siya timukad pa taas būd-būd. Duun siya limingkud.

30 Sakali mataud tau in miyaw n kaniya nagdarā sin manga nasasakit biya' na sin manga pingka', sin manga buta, sin manga pingkul, sin manga umaw iban na sin manga kaibanan kiyukugdan sin ginisan sakit. Biyutang nila sadja in manga tau nasasakit ini pa daig sin siki hi Īsa. Na, napauli' sila hi Īsa katān.

31 Sangat tuud nainu-inu in manga tau pagkita' nila sin in umaw makabichara na, in pingkul uli' na, in pingka' makapanaw na, iban in buta makakita' na. Na, piyudji nila in Tuhan sin bangsa Israil.

Pakaunun hi Īsa in Upat Ngaibu Tau (Mk. 8:1-10)

32 Sakali tiyawag hi Īsa in manga mulid niya ampa siya namung, laung niya, “Maluuy aku ha manga tau ini sabab awn na tūy adlaw sila ini

miyamagad kaku', ampa bihaun wayruun na makaun nila. Di' aku mabaya' magpauwi' kanila bang ku sila di' mapakaun naa, sabab gana-gana punungun sila ha panawan nila."

³³ Iyasubu siya sin manga mulid niya, laung nila, "Hawnu kitaniyu kumawa' kakaun makainihan hipakaun ha manga tau mataud ini sin wayruun tau naghuhula' ha hula' ini?"

³⁴ Laung hi Īsa, "Pila in taud sin tinapay diyarā niyu yan?"

Simambung in manga mulid niya, laung nila, "Awn pitung sulag tinapay iban hangkatiyu' ista' sibi'-sibi'."

³⁵ Na, iyan hi Īsa in manga tau mataud papalingkurun ha lupa'.

³⁶ Pag'ubus ampa niya kiyawa' in pitung sulag tinapay iban sin ista', ampa siya nagsarang-sukul pa Tuhan. Ubus ampa niya piyag'utud-utud ampa diyuhal pa manga mulid niya hiparihil pa manga tau. Na, dīhilan na kakaun sin manga mulid niya in manga tau.

³⁷ Na, nakakaun in tau katān iban kiyansuban sila. Pag'ubus sin manga tau nagkaun, tīpun sin manga mulid hi Īsa in manga kakaun nakapin. Nakahipu' sila pitu ambung.

³⁸ In taud sin tau piyakaun awn upat ngaibu, di' na mag'itung sin manga kababaihan iban sin manga kabataan.

³⁹ Pag'ubus, ampa piyauwi' hi Īsa in manga tau. Hāti ampa isab siya iban sin manga mulid niya simakat pa taas kumpit asibi'. Miyadtu sila pa hula' Magadan.

16

*In manga Parisi iban Sadduki Mabaya' Kumita' Tanda' sin Barakat hi Īsa
(Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)*

¹ Manjari awn manga Parisi iban Sadduki miyawn kan Īsa. Mabaya' nila sulayan in barakat hi Īsa, hangkan nangayu' sila kumita' dayn kaniya hambuuk mu'jijat bat awn tanda' kakitaan nila sin bunnal tuud naraak siya sin Tuhan.

² Sagawa' in sambung hi Īsa kanila, laung niya, "Bang sumadlup na in suga imiyan kamu, laung niyu, 'Kinsum marayaw in hula' sabab mapula in higad langit.'

³ Iban subu-subu pa sin mahinaat imiyan kamu, laung niyu, 'Umulan adlaw ini sabab mapula in higad langit iban maandum.' Maingat niyu pamandugahan in ngi' dayaw sin hula' dayn ha lupa sin langit kakitaan niyu, sumagawa' di' niyu kaingatan pamandugahan in maana sin manga tanda' kīta' niyu ha masa bihaun ini.

⁴ In manga tau sin masa bihaun ini mangi' tuud iban miyutas na dayn ha Tuhan. Mabaya' kamu kumita' mu'jijat tanda' sin barakat ku, sagawa' di' ta kamu pakitaun mu'jijat, luwal da in mu'jijat biya' sin barakat kimugdan kan Yunus sin masa nakauna yadtu."

Pag'ubus yadtu ampa minīg hi Īsa.

*In Hindu' sin Manga Parisi iban Sadduki
(Mk. 8:14-21)*

⁵ Pagdatung sin manga mulid hi Īsa pa hansipak sin dagat, ampa nila kiyatumtuman sin kiyalupahan nila wala' nakarā kakaun.

⁶ Laung hi Īsa kanila, “Kamaya'-maya' da kamu, iban halli' kamu dayn ha pasulig sin manga Parisi iban Sadduki.”

⁷ Na, nag'inu-inu nagbichara in manga mulid niya bang mayta' siya namung biya' hādtu. Laung nila, “Maray' hangkan siya namung biya' hādtu sabab wala' kitaniyu nagdā tinapay kakaun taniyu.”

⁸ Na, kiyaingatan hi Īsa bang unu in piyaggingungan nila. Hangkan laung niya kanila, “Mayta' kamu magginggung pasal sin wayruun kakaun? Kulang tuud in pangandul niyu ini!

⁹ Mayta', masi namān kamu di' makaingat? Di' niyu ka katumtuman in waktu piyagbahagi'-bahagi' ku in lima tinapay piyakaun ha lima ngaibu tau? Iban tumtuma niyu, pila ambung pa in nakapin hipu' sin kakaun, pag'ubus sin manga tau kimaun?

¹⁰ Iban katumtuman niyu da ka isab in pitung sulag tinapay piyakaun ku ha upat ngaibu tau? Hāti pag'ubus nila kimaun, awn pa pila ambung nakapin hipu' sin kakaun.

¹¹ Sagawa' mayta' pag'iyān ku kaniyu, pahalliun ta kamu dayn ha pasulig sin tinapay sin manga Parisi iban Sadduki, in pangannal niyu pasal kakaun in piyagbichara ku. Mayta', di' niyu na mayan kahātihan sin bukun kakaun in piyagbichara ku?”

¹² Sakali kiyahātihan na sin manga mulid niya in maana sin bichara niya. Pahalliun sila hi Īsa bukun dayn ha pasulig sin tinapay, sagawa' dayn ha manga hindu' sin manga Parisi iban Sadduki.

Magsabunnal hi Pitrus Pasal hi Īsa
(*Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21*)

¹³ Pag'ubus miyadtu hi Īsa iban sin manga mulid niya pa kawman masuuk pa hula' Sisariya Pilipi. Duun mayan sila iyasubu hi Īsa in manga mulid niya, laung niya, “Bang ha bichara sin manga tau, hisiyu kunu' in Anak Mānusiya'?”

¹⁴ Na, laung sin manga mulid niya, “Laung sin kaibanan tau in Anak Mānusiya' amuna hi Yahiya Mangliligu'. Laung isab sin kaibanan hi Ilyas atawa hi Irmiyas atawa hambuuk nabi sin masa nakauna yadtu amu in nabuhi' nagbalik.”

¹⁵ Na, laung hi Īsa kanila, “Na, bang kamu, hisiyu aku?”

¹⁶ Simambung hi Pitrus, laung niya, “Ikaw in Almasi, amu in Anak Tuhan amu in Tuhan buhi' kasaumulan.”

¹⁷ “Dakula' in karayawan mu, Simun, anak hi Yahiya,” laung hi Īsa, “sabab in kasabunnalan kiyapamung mu bukun mu nakawa' dayn ha mānusiya', sagawa' dihil kaymu sin Ama' ku ha surga'.

¹⁸ Na, ini in hibayta' ku kaymu. In ikaw yan ngānan ku na Pitrus (sabab in maana sin ngān yan batu) iban dayn ha biya' sin kusug sin pangandul iban parachaya mu kāku',

patindugun ku biya' bāy in manga tau agad kākū'. Biya' sila yan sin sapantun bāy landu' mahugut in papagan niya sabab minsan in Saytan, amu in puunan sin katān kangīan, wayruun da kusug manglubu kanila.

¹⁹ Ikaw in hinangun ku kaput kungsi' umukab sin sūran pa lawm pagparintahan sin Tuhan. Unu-unu in hilāng mu dī ha dunya, hirūl kaymu sin Tuhan, iban unu-unu in hitugut mu dī ha dunya, hirūl da isab kaymu sin Tuhan.”

²⁰ Pag'ubus ampa ibut-ibutan hi Īsa in manga mulid niya sin di' tuud pabaytaun minsan hisiyu sin in siya amuna in Almasi.*

Mamichara hi Īsa pasal sin Kabinsanaan iban Kamatay niya
(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Manjari timagna' na hi Īsa nagpahāti ha manga mulid niya pasal sin manga kumugdan kaniya ha susūngun. Laung niya, “Subay aku madtu pa dāira Awrusalam (Baytal Makdis) iban duun aku numanam kabinsanaan dakula' ha lawm lima sin manga tau nagtatau-maas ha hula', sin manga nakura' kaimaman iban sin manga guru sin sara' agama. Hipapatay nila aku, sagawa' ha hikātū sin adlaw dayn ha kamatay kākū' mabuhi' da aku magbalik.”

²² Sakali diyā hi Pitrus hi Īsa limawak hangkatiyu' dayn ha kaibanan ampa niya siyاملang in bichara hi Īsa. Laung niya, “Ayaw

---

* **16:20 16:20** Masi in manga tau di' pa tuud makahāti sin pasal sin Almasi. Bang ha pangannal nila in Almasi amuna in tumabang kanila umatu ha bangsa Rūm.

kaw magbichara biya' ha yan, Panghu'. Sipais piyakalayu' sin Tuhan! Tantu in manga biya' ha yan di' kumugdan kaymu.”

²³ Na, timaykud hi Īsa dayn kan Pitrus ampa siya namung, laung niya, “Īg kaw dayn kaku', Saytan Puntukan. Ikaw yan in sumasat sin hinang ku. Sabab in ha lawm sin pikilan mu yan pamikil sin mānusiya' bukun pamikil dayn ha Tuhan.”

²⁴ Pag'ubus ampa siya namung ha manga mulid niya, laung niya, “Bang awn tau mabaya' magad kaku' subay agarun niya in kabayaan ku, bukun in kabayaan niya. Subay siya mangaku sin katān haggut-pasu' minsan siya mapatay ha pasal ku, ampa siya tūpun magad kaku'.

²⁵ “Karna' hisiyu-siyu in maūg sin kabuhi' niya iban magpikil sadja sin kabayaan niya, tantu mapatay da siya. Sagawa' hisiyu-siyu in di' maūg ha kabuhi' niya minsan siya mapatay ha pasal ku, tantu makabaak siya kabuhi' salama-lama.

²⁶ Sabab unu in kapūsan sin hambuuk tau magparūl sadja sin katān kanapsuhan niya dī ha dunya bang ha adlaw mahuli masiksa' da in nyawa niya ha lawm narka'? Wayruun unu-unu dī ha dunya in hikalukat sin hambuuk tau sin nyawa niya dayn ha lawm kasiksaan.

²⁷ Karna' ha susūngun in aku amu in Anak Mānusiya', magbalik da mari pa dunya iban sin manga malāikat ku tumungbas ha manga mānusiya' sin tungud sin manga nahinang nila dī ha dunya. Iban in sahaya iban kalagguan ku

biya' da sin sahaya iban kalagguan sin Tuhan, Ama' ku.

²⁸ Na, ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Awn kaibanan dī kaniyu in masi pa buhi' sampay maabut in waktu kamasahan nila in aku amu in Anak Mānusiya', dihilan kawasa mamarinta ha manga tau.”

17

Mapinda in Lupa hi Īsa
(*Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36*)

¹ Manjari nakalabay mayan unum adlaw dayn ha adlaw yadtu diyā hi Īsa timukad hi Pitrus iban sin duwa magtaymanghud, hi Ya'kub kay Yahiya, madtu pa būd mataas. Sila-sila da in miyadtu.

² Didtu mayan sila ha taas būd, pagkita' nila magtūy napinda in lupa hi Īsa. In bayhu' niya similak biya' sin mata suga, iban makasilaw in puti' sin tamungun niya.

³ Pag'ubus, kīta' sin tū mulid ini in duwa nabi (amu in malugay na nanaykud dayn ha dunya) hi Musa kay Ilyas nagbibichara iban hi Īsa.

⁴ Na, magtūy namung hi Pitrus kan Īsa, laung niya, “Panghu', marayaw tuud isab sin yari kami dī! Bang kaw mabaya' hinangan ta kamu tū panggung paghantian niyu. In hambuuk kaymu, hambuuk kan Musa, iban in hambuuk kan Ilyas.”

⁵ Ha sa'bu hi Pitrus namimichara kan Īsa magtūy sila kiyalambungan sin gabun masawa tuud sarta' awn na suwara diyungug nila dayn ha lawm gabun. Amu agi sin suwara, “Amu na

ini in Anak ku kalasahan ku. Siya in makasulut tuud kaku'. Dungug kamu sin hindu' niya."

⁶ Pagdungug sin manga mulid sin suwara, landu' tuud sila miyuga'. Magtūy sila simujud pa lupa'.

⁷ Sakali miyawñ hi Īsa pa manga mulid niya ampa niya sila kiyaputan. Laung niya, "Tindug kamu, ayaw kamu mabuga'."

⁸ Pagtunga nila wayruun tau dugaing kīta' nila luwal da hi Īsa.

⁹ Na, paglūd nila dayn ha taas būd, ibut-ibutan hi Īsa in manga mulid niya, laung niya, "Ayaw kamu magbayta' minsan hisiyu pasal sin kīta' niyu didtu ha taas būd. Subay na aku, amu in Anak Mānusiya' mabuhi' magbalik dayn ha kamatay ampa kamu makabayta'."

¹⁰ Sakali iyasubu hi Īsa sin manga mulid niya, laung nila, "Tuwan, mayta' in bayta' sin manga guru sin sara' agama lumahil naa muna mari hi Ilyas ampa in Almasi"?

¹¹ Simambag hi Īsa, laung niya, "Bunnal, muna lumahil mari hi Ilyas magsaddiya sin unu-unu katān.

¹² Sagawa' ini in hibayta' ku kaniyu. In hi Ilyas bakas na limahil mari, sagawa' wala' siya kīla sin manga mānusiya'. Gām mayan hīnang sin manga tau in unu-unu kabayaan nila hinangun kaniya. Damikkiyan, in aku, amu in Anak Mānusiya' numanam da isab kabinsanaan ha lawm lima sin manga tau."

¹³ Sakali iyampa kiyahātihan sin manga mulid niya sin in tau piyagbichara niya amuna hi Yahiya Mangliligu'.

Mapauli' hi Īsa in Bata' Usug Siyusūd sin Saytan (Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Pagbalik hinda Īsa mawn pa manga tau mataud, awn hambuuk tau miyawm limuhud pa alupan niya.

¹⁵ Laung niya kan Īsa, “Panghu', kaulungi in anak ku usug! Pagbabuy-babuyun siya bang siya sūrūn na saytan. Binsana' tuud siya bang siya sūrūn na saytan sabab masuhul magpakahantak siya pa kāyu atawa magkahulug siya pa tubig.

¹⁶ Diyā ku siya pa manga mulid mu, sagawa' di' nila siya mapauli'.”

¹⁷ Simambung hi Īsa, laung niya, “In manga tau sin masa ini wayruun tuud pangandul pa Tuhan iban bingkuk tuud in pamikil! Maunu pa in lugay ku di' kaniyu ampa niyu kahātihan in kusug sin kawasa sin Tuhan? Maunu pa in lugay sandalan ku ampa kamu magparachaya? Dāha mari in bata' kāku!”

¹⁸ Narā mayan in bata' mawn kaniya, magtūy na iyuldinan hi Īsa in saytan paguwaun dayn ha lawm baran sin bata'! Na, saruun-duun gimuwa' in saytan dayn ha lawm baran sin bata' sarta' kiyaulian na in bata'.

¹⁹ Sakali iyasubu sin manga mulid niya hi Īsa, ha wayruun tau dugaing nakarungug. Laung nila, “Tuwan, mayta' kami di' makapaguwa' sin saytan dayn ha lawm baran sin bata'?”

²⁰ “Sabab kulang pa tuud in pangandul niyu pa Tuhan,” in sambag hi Īsa kanila. “Ini in tumtuma niyu! Bang in pangandul niyu pa Tuhan mabiya' sadja sin laggu' sin bigi

sibi'-sibi', mahinang niyu in unu-unu katān mahunit tuud hinangun. Amu in pag'iyannun minsan in būd mīg dayn ha biyutangan niya bang niyu uldinan paīgun.”

²¹ Laung pa isab hi Īsa, “Sagawa' in saytan biya' ha yan di' niyu mapaīg dayn ha lawm baran sin tau bang kamu di' mangayu' duwaa pa Tuhan iban magpuasa naa muna.”

Mamichara hi Īsa Magbalik Pasal sin Kamatay Niya

(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43-45)

²² Sakali nakapagtipun mayan in katān mulid hi Īsa duun ha hula' Jalil, namichara hi Īsa kanila, laung niya, “In aku amu in Anak Mānusiya' masuuk na hiungsud pa lawm lima sin manga tau.

²³ Hipapatay nila aku sagawa' pag'abut hikatū sin adlaw dayn ha kamatay kaku' mabuhi' aku magbalik.”

Na, nasusa tuud in manga mulid niya.

Pasal sin Pagbayad Sukay pa Bāy sin Tuhan

²⁴ Pagdatung hi Īsa iban sin manga mulid niya pa Kapirnaum, nangasubu kan Pitrus in manga tau magkakawa' sukay ha Bāy sin Tuhan, laung nila, “Magbayad ka sukay pa Bāy sin Tuhan in guru mu?”

²⁵ “Huun,” in sambag hi Pitrus.

Pagsūd hi Pitrus pa bāy, magtūy hi Īsa namung kaniya, laung niya, “Simun, bang ha pikil mu hisiyu baha' in kawaan sukay sin sultan namamarinta ha hula', in manga

anak-kampung niya atawa in manga tau dugaing?"

²⁶ "In manga tau dugaing," in sambung hi Pitrus.

"Na, bang biya' ha yan," in sambung hi Īsa, "in hāti niya bukun wajib ha manga anak-kampung in magbayad sukay.

²⁷ Sagawa' di' kita mabaya' kumangī' in atay sin manga tau yan. Hangkan kadtu kaw pamingit pa dagat yaun. Hillaa magtūy bang awn na ista' tuminduk sin bingit mu. Pagkawa' mu sin ista' ukaba in simud. Makabāk kaw sīn ha lawm simud sin ista' sarang hipamayad ta sukay pa Bāy sin Tuhan. Pag'ubus kadtu kaw pa Bāy sin Tuhan ampa mu bayari in sukay ta duwa."

18

Hisiyu in Mataas Tuud ha Lawm Pamarinta sin Tuhan

(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Na, nagsarta' isab miyawwn in manga mulid hi Īsa nangasubu kaniya, laung nila, "Tuwan, hisiyu in itungun mataas tuud ha lawm pamarintahan sin Tuhan?"

² Sakali tiyawag hi Īsa in hambuuk bata'-bata', ampa niya piyatindug ha alupan sin manga mulid niya.

³ Ampa siya namung, laung niya, "Na, ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Bang in pamikil niyu di' da mapinda mabiya' sin pamikil sin bata'-bata' ini (amu in di' magpikil magpataas

sin baran niya), na tantu di' tuud kamu makaagad ha lawm pamarintahan sin Tuhan.

⁴ Sabab amu in itungun mataas ha lawm pamarintahan sin Tuhan in tau mababa' in atay biya' sin bata' ini.

⁵ Na, hisiyu-siyu in magparuli tuud ha hambuuk bata'-bata' biya' sin bata' ini, sabab-karna' agad in tau yaun kaku', na, biya' da tuud isab baran ku in piyaruli niya.

Pasal sin Makarā Magdusa ha Tau
(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ “Sagawa' hisiyu-siyu in makarā magdusa ha manga tau nangangandul kaku', amu in piyag'iyen ku biya' sapantun bata'-bata', na marayaw pa in tau yan malumus ha gi'tung tawid iban sin gilingan batu dakula' hiyuhukut ha liug niya bat siya di' makahinang sin biya' ha yan.

⁷ Andu', makaluuy tuud in manga mānusiya' sabab awn manga sasat amu in makarā kanila magdusa. Na, asal in manga sasat biya' ha yan di' katangkisan sin manga mānusiya', sagawa' labi awla tuud andu' kailu in tau amu in makarā ha kaibanan niya magdusa (sabab siksaun siya sin Tuhan)!

⁸ “Na, bang sawpama in siki atawa lima niyu amu in makarā kaniyu magdusa, na, amu in pagbahasahun marayaw pa uturan niyu in siki atawa lima niyu. Labi pa marayaw mapukul in siki atawa lima niyu, bang mayan kamu makasūd pa surga' dayn sin jukup in siki-lima

niyu, sa' in uwian niyu pa lawm narka' jahannam amu in nalalaga kasaumulan.

⁹ Damikkiyan, bang sawpama in mata niyu amu in makarā kaniyu magdusa, na, amu in pagbahasahun marayaw pa lugitun niyu in mata niyu, ampa niyu bugitan. Labi pa marayaw maīg in hansipak mata niyu, bang mayan kamu makasūd pa surga', dayn sin jukup in duwa mata niyu sa' pa lawm narka' nalalaga in uwian niyu.

Dalilan pasal sin Bili-bili Nalawa'
(Lk. 15:3-7)

¹⁰ “Na, kamaya'-maya' kamu. Ayaw niyu baba'-babaa in manga tau agad kaku' amu in mababa' in atay. Sabab baytaan ta kamu, in sila yan piyaparuli tuud sin manga malāikat ha surga'. Piyapangayuan sila tabang pa Tuhan sin manga malāikat yadtu didtu ha haddarat sin Tuhan, Ama' ku.

¹¹ Karna' in aku, amu in Anak Mānusiya' limahil mari pa dunya lumappas ha manga tau nalawa' dayn ha dān tudju pa Tuhan.

¹² “Biya' diin in pikil niyu?” laung hi Īsa ha manga dimurungug kaniya. “Bang sawpama awn hambuuk tau nag'iipat hanggatus bili-bili ampa malawa' in hambuuk, unu in hinangun niya? Bukun ka hibin niya in kasiyaman tagsiyam bili-bili duun ha kaparangan ampa niya lawagun in hambuuk bili-bili nalawa'?”

¹³ Na, bang niya kabaakan na in hambuuk bili-bili nalawa', kūgan tuud siya minsan da

awn pa kasiyaman tagsiyam bili-bili niya amu in way simiha' dayn ha baanan.

¹⁴ Na, biya' da isab ha yan in Tuhan, Ama' niyu, ha surga'. Di' siya mabaya' sin awn tau suku' niya in malawa' dayn ha lawm ukuman niya, minsan da in tau yan biya' lupa way harga' niya.

Bang in Pagkahi mu Makarusa Kaymu

¹⁵ “Na, bang awn pagkahi mu makarusa kaymu, kadtua siya baytai pasal sin narusa niya kaymu, sagawa' subay duwa-ruwa niyu sadja in magbichara pasal yan. Bang niya akuhun in dusa niya iban mabaya' siya magdayaw iban ikaw, na napatibuuk mu nagbalik in pagbagay iban paghangka-atay sin kamu hangka-akaran.

¹⁶ Sumagawa' bang niya di' akuhun in dusa niya iban di' siya mabaya' magdayaw iban ikaw, na, kawa' kaw hambuuk atawa duwa tau sumaksi' sin bichara mu kaniya, ha supaya maagad mu in Parman sin Tuhan ha lawm Kitab, amu agi, ‘In unu-unu dusa hibutang ha hambuuk tau, di' masabunnal bang wayruun duwa tū tau sumaksi' sin kasabunnalan niya.’

¹⁷ Sagawa' bang siya di' pa dumungug sin hindu' sin tau dugaing diyā mu, na, baytaan na in parakala' niyu pa katān pagkahi niyu agad ha Almasi. Na, bang siya di' na mayan dumungug sin hindu' sin manga katān pagkahi niyu, na, niyatun niyu in siya bukun na lamud ha paghambuuk niyu. Niyatun niyu na siya biya' sin tau nagtutuhan dugaing dayn sin

Tuhan tuud atawa biya' sin tau magkakawa' sukay pa parinta (amu in pangugut).

¹⁸ “Na, hangkan ini in hibayta' ku kaniyu. Unu-unu in hilāng niyu dī ha dunya, hirūl kaniyu sin Tuhan, iban unu-unu in hitugut niyu dī ha dunya, hirūl da isab kaniyu sin Tuhan.

¹⁹ “Lāgi', ini pa isab in hibayta' ku kaniyu. Bang awn duwa tau duun kaniyu maghangka-pikilan mangayu' pa Tuhan sin unu-unu na, hirihil yan kanila sin Ama' ku ha surga'.

²⁰ Karna' bang awn duwa tū tau magtipun mangayu' duwaa pa Tuhan sabab sin parachaya iban pangandul nila kāku', in aku yaun da isab miyamagad kanila.”

Dalilan Pasal sin Daraakun Di' Magmaap ha Pagkahi Niya

²¹ Pag'ubus miyawn hi Pitrus nangesubuh kan Īsa, laung niya, “Panghu', makapila ku maapun in pagkahi ku bang makarusa kāku'? Makapitu baha'?”

²² “Bukun makapitu,” in sambag hi Īsa, “sagawa' subay makakapituan lipatun magpitu.*

²³ “Karna' in hantang sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ta pa kahālan sin pagpasukut sin sultan sin manga utang kaniya sin manga daraakun niya.

---

* **18:22 18:22** Hāti niya subay way hād niya. Karna' ha sakaba' magdusa in pagkahi mu ampa siya mangayu' kamaapan kaymu subay mu siya maapun.

24 Na, timagna' mayan in pagpasukut niya, awn hambuuk daraakun narā mawn kaniya. In daraakun ini nakautang salaksa' pilak kaniya.

25 Na, kulang in sīn hipamayad sin daraakun ini kaniya. Hangkan nag'uldin siya hipaparagang in daraakun ini sampay sin manga unu-unu niya katān iban na sin manga anak-asawa niya, ha supaya kabayaran in utang kaniya.

26 Sagawa' simujud duun ha alupan niya in daraakun ini sarta' jimunjung kaniya, amu agi, 'Ū Ampun, patanguha naa aku. Tantu bayaran ku tuud in katān nautang ku kaymu.'

27 Limuuy in sultan ha daraakun ini. Na, hangkan miyaap na siya sin sultan iban wala' na siya piyabayad sin utang niya.

28 "Na, pagguwa' sin daraakun ini piyagbāk niya in hambuuk daraakun biya' kaniya. In daraakun ini nakautang hangkatiyu' da kaniya. Na, magtūy niya giyanggut in daraakun ini, sūng niya pikulun. Laung niya, 'Bayari na in nautang mu kāku'.'

29 "Limuhud na jimunjung kaniya in daraakun ini nakautang kaniya sarta' namung na, laung niya, 'Andu', maluuy na kaw kāku'. Patanguha naa aku. Bayaran ta da kaw sin utang ku kaymu!'

30 "Sagawa' di' siya katanggihan iban wayruun luuy niya ha pagkahi niya daraakun. Gām mayan piyarasuk niya pa lawm jil iban di' papaguwaun sampay di' makabayad sin utang kaniya.

³¹ Pagkita' sin kaibanan daraakun sin sultan sin hīnang niya ha nakautang kaniya, iyastulan tuud sila. Hangkan miyadtu sila namayta' pasal sin katān kīta' nila pa sultan.

³² “Na, piyakawa' sin sultan in daraakun yadtu. Pagdatung mawn sin daraakun, laung sin sultan kaniya, ‘In ikaw ini jahulaka' tuud. Wayruun ulung mu ha pagkahi mu. In ikaw mataud in utang mu kāku', sagawa' wala' ta na kaw piyabayad sabab nagpaulung-ulung kaw tuud kāku'.

³³ Na, hangkan subay kaw isab maluuy ha pagkahi mu biya' sin luuy ku kaymu!’

³⁴ Na, diyugalan tuud in sultan kaniya. Hangkan, piyarasuk iban piyabinasa niya in daraakun ini ha lawm jīl ha salugay di' makabayad sin katān utang niya.”

³⁵ Mahuli dayn duun, namung hi Īsa, laung niya, “Na, in Ama' ku ha surga' biya' da isab ha sultan yan in kaagi niya magdā kaniyu. Bang niyu di' maapun in pagkahi niyu, damikkiyan, in kamu di' niya da isab ampunun. Iban subay guwa' tuud dayn ha lawm atay niyu in pagmaap niyu ha pagkahi niyu.”

19

Manghindu' hi Īsa Pasal sin Pagbugit (Mk. 10:1-12)

¹ Pag'ubus hi Īsa nanghindu', minīg na siya dayn ha hula' Jalil ampa siya miyadtu pa hula' Yahudiya, ha hansipak sin Suba' Jurdan.

² Mataud tau in imurul kaniya iban mataud tau nasasakit in napauli' niya.

³ Sakali awn manga Parisi miyaw'n kaniya nangasubu pasal sin sara' sin agama ha supaya nila masaggaw hi Īsa ha bichara. Laung nila kan Īsa, “Bang ha sara' sin agama natu', makajari ka mamugit in tau ha asawa niya minsan unu-unu na in palsababan hikabayta' niya?”

⁴ In sambung hi Īsa kanila, “Mayta', wala' niyu ka nabacha in kiyasulat ha lawm Kitab, sin ha tagnaan piyapanjari sin Tuhan in mānusiya' usug iban babai.

⁵ Iban in agi sin Tuhan ‘Hangkan dayn ha sabab yan mutas in usug dayn ha ina'-ama' niya, ampa siya humambuuk ha asawa niya ampa sila duwa matibuuk na.’

⁶ Hangkan bukun na duwa in baran nila sagawa' mahambuuk na in ginhawa-baran nila. Na, hangkan di' makajari magbutas in manga tau piyapaghambuuk sin Tuhan.”

⁷ Sakali iyasubu sin manga Parisi hi Īsa, “Na, mayta' ha hindu' hi Musa makajari hibugit sin usug in asawa niya bang awn da sulat pasa?”

⁸ In sambung hi Īsa, laung niya, “Na, in sabab hangkan tiyugutan hi Musa in usug mamugit ha asawa niya, sabab matugas in ū sin manga kamaasan niyu biya' da isab sin tugas sin ū niyu. Sagawa' bukun biya' ha yan in kabayaan sin Tuhan ha tagna' niya nagpapanjari sin usug iban babai.

⁹ Ini in hibayta' ku kaniyu. Hisiyu-siyu in usug mamugit ha asawa niya ha bukun sabab nag'usug-usug in asawa niya, ampa siya mag'asawa dugaing, na in usug yan makalanggal sin sara' magjina.”

¹⁰ Laung sin manga mulid hi Īsa kaniya, “Bang biya' da ha yan in kahālan sin magtiyaun marayaw pa di' na mag'asawa.”

¹¹ Simambung hi Īsa, laung niya, “Na, in pasal yan bukun tau katān in makatangka' sin baya' nila mag'asawa, luwal da in manga tau amu in inigan sin Tuhan in baya' nila ha hāl yan.

¹² Karna' mataud palsababan mayta' in tau di' mag'asawa. In kaibanan pasal awn salla' nila kariasali, in kaibanan, amu in manga usug ipun, kiyabili sin tag'ipun kanila. Ampa in kaibanan way baya' nila mag'asawa, pasal malabi ha atay nila in hinang magpamahalayak sin hindu' iban daakan sin pamarinta sin Tuhan. Na, hisiyu-siyu in mabaya' mamawgbug sin hindu' ku yan, na, kadtui niyu.”

Hi Īsa iban sin Manga Bata'-bata'
(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Na, awn manga tau nagdā sin manga bata'-bata' nila mawn kan Īsa, ha supaya hikabutang niya in lima niya pa babaw sin ū sin manga bata'-bata', ampa niya kapangayuan duwaa pa Tuhan. Na, piyag'amahan sin manga mulid hi Īsa in manga tau ini.

¹⁴ Sagawa' laung hi Īsa kanila, “Pakaria niyu kāku' in manga bata'-bata' yan iban ayaw niyu sila lāngi, sabab in manga tau amu in

mangandul ha Tuhan biya' sin pangandul sin manga bata'-bata' yan (ha ina'-ama' nila), na amu in makaagad sin pamarinta sin Tuhan.”

¹⁵ Pag'ubus, ampa biyantang hi Īsa in lima niya pa manga bata'-bata' piyangayuan anughara' dayn ha Tuhan. Pag'ubus ampa siya minig.

Pasal sin Tau Dayahan
(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Manjari awn hambuuk tau miyawin kan Īsa nangasubu, laung niya, “Tuwan Guru, unu in hinang marayaw tuud subay ku hinangun ha supaya aku karihilan sin kabuhi' salama-lama?”

¹⁷ “Mayta' kaw nangasubu kaku' bang unu tuud in marayaw,” in sambung hi Īsa. “Hambuuk-buuk da in puunan sin unu-unu katān marayaw. Bang kaw mabaya' karihilan sin kabuhi' salama-lama agara in katān daakan sin Tuhan.”

¹⁸ “Unu in daakan subay agarun ku?” in pangasubu sin tau yaun kan Īsa.

In sambung hi Īsa, laung niya, “Amu in manga daakan, ayaw kaw mamunu', ayaw kaw magjina, ayaw kaw manakaw, ayaw kaw magsaksi' sin puting,

¹⁹ pag'addati in ina'-ama' mu, kalasahi in manga tau pagkahi mu biya' sin lasa mu ha baran mu.”

²⁰ “Iyaagad ku in katān daakan yan,” in sambung sin tau yaun. “Unu pa baha' in subay hinangun ku?”

²¹ Laung hi Īsa kaniya, “Bang kaw mabaya' sin matubus tuud in dayaw mu, kadtu kaw dagangan in katān alta' mu ampa mu pagdihilan pa manga miskin in bihan, ha supaya awn alta' mu didtu ha surga'. Pag'ubus, ampa kaw kari agad kāku'.”

²² Pagdungug sin tau yaun sin bichara hi Īsa simusa tuud siya sabab in siya landu' tuud altaan. Na, sa' siya minīg.

²³ Sakali namung hi Īsa pa manga mulid niya, laung niya, “Bunnal bunnal da tuud in tau dayahan kahunitan magad ha pamarinta sin Tuhan.

²⁴ Na, ini in hibayta' ku kaniyu. Amu in pag'iyannun kaluhayan pa in unta' lumabay dayn ha buli' jawm dayn sin tau dayahan magad ha pamarinta sin Tuhan.”

²⁵ Nainu-inu tuud in manga mulid niya pagdungug nila sin bichara niya. Laung nila, “Na, bang bihādtu, in hāti niya, wayruun tau malappas.”

²⁶ Iyatud hi Īsa in manga mulid niya ampa siya simambung laung niya, “Asal bang ha pikilan sin mānusiya', in biya' ha yan di' tuud marapat mahinang, sagawa' wayruun mahunit ha Tuhan. In unu-unu katān marapat niya mahinang.”

²⁷ Sakali namung hi Pitrus, laung niya, “Na, biya' diin in kami ini? Tiyaykuran namu' na in unu-unu katān ampa kami miyagad kaymu. Unu baha' in hitungbas kāmū?”

²⁸ Laung hi Īsa kanila, “Baytaan ta kamu sin tuman. Bang dumatung na in waktu maba'gu

na in unu-unu katān kahālan ha lawm dunya, iban in aku amu in Anak Mānusiya' lumingkuud ha lawm kasawahan magbaya' ha mānusiya' katān iyampa in manga kamu hangpu' tagduwa mulid ku dihilan ku kalagguan. Kamu in manga wakil ku dihilan ku kawasa magbaya' ha hangpu' tagduwa pihak sin bangsa Israil.

²⁹ Lāgi' hisiyu-siyu in atas mamīn sin pamāy-bāy niya, atawa sin manga taymanghud niya usug-babai, atawa sin ina'-ama' niya, atawa sin manga anak niya, atawa sin manga lupa' niya sabab-karna' sin pag'agad niya kaku', na lipat manglipat in hitungbas kaniya sin Tuhan iban karihilan siya kabuhi' salama-lama.

³⁰ Malayngkan in manga tau amu in ha unahan bihaun, ha adlaw mahuli sila in ha ulihan, ampa in manga tau amu in ha ulihan bihaun, ha adlaw mahuli sila in ha unahan.”

20

Dalil Pasal sin Maghihinang ha Kabbun Anggul

¹ “Karna' in hantang sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ta pa kahālan sin pagdā sin hambuuk tau ha manga tau maghihinang kaniya. Biya' ha ini in hantang niya. Hambuuk adlaw in tau tagdapu sin kabbun miyanaw subu-subu pa nanglawag tau maghinang ha kabbun niya.

² Na, nakapagsulut mayan siya iban sin manga maghihinang, sin gadjihan niya sila biya' sin pagkabiaksahan hipaggadji kanila ha lawm hangka-adlaw, piyakadtu niya na sila piyapaghinang pa kabbun niya.

³ “Pag'ubus, pag'abut lisag siyam miyadtu siya pa tabu'. Sakali nākita' siya manga tau didtu ha tabu' nagtitindug wayruun hihinang.

⁴ Laung niya ha manga tau ini, ‘Kadtu kamu isab paghinang pa kabbun ku. Gadjihan ta kamu ha ganta' tūp higadji kaniyu.’

⁵ Na, miyadtu na in manga tau naghinang pa kabbun.

“Sakali pag'abut ugtu suga nanglawag na isab siya tau maghinang ha kabbun niya. Biya' da isab hādtu in hinang niya pag'abut lisag tū sin mahapun.

⁶ Pagga masuuk na lisag lima sin mahapun, nagbalik siya pa tabu'. Awn kīta' niya manga tau nagtitindug wayruun hihinang. Laung niya ha manga tau ini, ‘Mayta' kamu yan magtindug sadja duun ha yan tingpus hangka-adlaw wayruun hihinang niyu?’

⁷ “ ‘Sabab wayruun tau kimawa' kāmū' maghinang,’ in sambag sin manga tau kaniya.

“ ‘Na, marayaw na, kadtu kamu pa kabbun ku maghinang,’ laung niya ha manga tau.

⁸ “Manjari narūm mayan biyaytaan sin tagdapu kabbun in kapatas, laung niya, ‘Tawaga naa in manga tau maghihinang ampa mu gadjihi. Gadjihi naa muna in manga tau kiyawa' ku naghinang ha ulihan, ubus ampa in manga kiyawa' ku nakauna.’

⁹ “Na, in manga tau amu in timagna' naghinang lisag lima sin mahapun giyadjihan sila tungud sin hinang hangka-adlaw.

¹⁰ Na, in pangannal sin manga tau amu in nakawa' muna naghinang in gadji nila mataas,

pasal sila in nakauna naghinang. Sagawa' pagtabuk nila sin gadji nila, sibu' da iban sin manga tau ha ulihan naghinang.

¹¹ Tiyabuk nila in gadji nila, ampa nila piyagdubduban in tau nagkawa' kanila naghinang.

¹² Laung nila, 'In manga tau kiyawa' mu naghinang ha ulihan hangka-jām da naghinang, sagawa' in kami tingpus hangka-adlaw naghinang ha pasuan suga. Sagawa' sibu' da in gadji namu' iban sila!'

¹³ "Laung sin tagdapu sin kabbun ha hangka-tau, laung niya, 'Kitaa ba bagay, wala' ta sa kamu iyakkalan. Piyagsulitan natu' sin gadjihan ta kamu tungud sin hinang hangka-adlaw.

¹⁴ Na, kawaa niyu in gadji niyu, ampa kamu uwi' na. Kabayaan ku piyagsibu' in gadji niyu iban sin manga tau kiyawa' ku naghinang ha ulihan.

¹⁵ Mayta', asubahun ta kamu, wayruun ka kapatut ku magbaya' sin pilak ku? Atawa nangabughu' kamu pasal piyagmarayaw ku ha tau in pilak ku?' "

¹⁶ Na, mahuli dayn duun, laung hi Īsa, "Hangkan hisiyu-siyu in ha ulihan, ha adlaw mahuli amu in makapaunahan, ampa in ha unahan, ha adlaw mahuli amu in makapaulihan."*

---

* **20:16 20:16** Hāti niya sibu' da in dayaw sin manga tungbas hirihil ha katān agad ha pamarinta sin Tuhan, sibu' da in nakauna iban sin nakahuli miyagad.

*Hikatū Pagbichara hi Īsa Pasal sin Kamatay Niya
(Mk. 10:32-34; Lk. 18:31-34)*

¹⁷ Manjari sūng mayan hinda Īsa tumukad pa Awrusalam (Baytal Makdis), diyā hi Īsa in manga hangpu' tagduwa mulid niya kimandī dayn ha manga kaibanan tau, ampa niya sila biyayaan.

¹⁸ Laung niya, “Kitaa niyu ba, in kitaniyu ini tudju madtu pa Awrusalam (Baytal Makdis). Didtu aku, amu in Anak Mānusiya', hiungsud pa lawm lima sin manga nakura' kaimaman iban guru sin sara' agama. Laung nila subay kamatay in hukuman hibutang kāku'.

¹⁹ Pag'ubus ampa nila aku hiungsud pa lawm lima sin manga tau bukun Yahudi amu in namamarinta sin hula'. Na, pagliki'-likian aku sin manga tau yan iban lapdusan nila aku sin lulubak. Pag'ubus ampa nila aku hilansang pa usuk pagpatayan tau. Sumagawa', pag'abut hikatū sin adlaw dayn ha kamatay kāku', mabuhi' da aku magbalik.”

*In Piyangayu' sin Asawa hi Sibidi
(Mk. 10:35-45)*

²⁰ Na, sakali in asawa hi Sibidi miyawin iban sin duwa anak niya simujud pa alupan hi Īsa sabab awn pangayuun niya kan Īsa.

²¹ “Unu in pangayuun mu?” laung hi Īsa kaniya.

Simambung siya, laung niya, “Bang dumatung na in waktu, ikaw na in lumingkud mamarinta ha manga mānusiya', dihili kalagguan in duwa

anak ku ini. Janjii aku sin palingkurun mu sila ha dapit pa tuu iban lawa mu.”

22 “Di' mu kaingatan tuud bang unu in piyangayu' mu yan,” in sambag hi Īsa. “Ha pikil niyu, makasandal kamu minum sin luun sin sawan amu in subay inumun ku?”† laung hi Īsa kanila.

“Huun, makasandal kami,” in sambag nila.

23 “Na, tantu minum kamu sin luun sin sawan amu in inumun ku,” laung hi Īsa kanila, “sagawa' wayruun kapatut ku magpi' bang hisiyu in lumingkud ha dapit pa tuu iban lawa ku, sabab in manga yan tiyatagama sin Tuhan, Ama' ku amu in magbaya' dumihil ha manga kiyasukuan niya.”

24 Pagdungug sin kaibanan hangpu' mulid hi Īsa sin piyangayu' sin asawa hi Sibidi, diyugalan sila ha duwa magtaymanghud.

25 Na hangkan tiyawag sila katān hi Īsa pakawnun kaniya, ampa siya namung, laung niya, “Kaingatan niyu in addat sin manga tau bangsa dugaing namamarinta dī ha dunya matagi sila magkawasa ha manga tau iban in manga tau mataas in kawasa amuna magbaya'-baya' sin hinangun nila ha manga tau.

26 Sagawa' in kamu dugaing in hinang niyu dayn kanila. Bang awn dayn kaniyu in mabaya' tumaas, na subay siya maghulas-sangsa' ha kaibanan niya.

---

† 20:22 20:22 Hāti niya makasandal ka kamu sin kabinsanaan amu in subay labayan ku?

27 Iban bang awn dī kaniyu in mabaya' tumaas tuud dayn ha katān, na subay siya magtag'ipun ha manga pagkahi niya.

28 Karna' minsan in aku, amu in Anak Mānusiya', miyari pa dunya bukun ha supaya paghulas-sangsaan sin manga mānusiya', sagawa' aku in naghulas-sangsa' kanila. Miyari aku lumilla' sin dugu'-nyawa ku amu in hipanglukat ha manga tau mataud dayn ha manga dusa nila."

*Mapauli' hi Īsa in Duwa Tau Buta
(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43)*

29 Ha sasang hi Īsa iban sin manga mulid niya miyamanaw muwi' na dayn ha dāira Ariha, awn tau mataud in imurul kanila.

30 Sakali awn duwa tau buta naglilingkud ha higad dān. Pagdungug nila sin hi Īsa limabay, magtūy sila timawag matanug, laung nila, "Andu', hambuuk panubu' hi Daud, kaulungi kami."

31 Pagdungug kanila sin manga tau mataud, piyag'amahan sila iban iyan sila di' papaghibukun. Sagawa' gām mayan, piyatanug nila tuud in pagsuwara nila. Laung nila, "Ū, Tuwan, hambuuk panubu' hi Daud, kaulungi kami!"

32 Sakali himundung hi Īsa ampa niya tiyawag in duwa tau buta. Laung hi Īsa kanila, "Unu in kabayaan niyu hitabang ku kaniyu?"

33 "Tuwan," laung sin duwa buta, "kabayaan namu' makakita' kami magbalik."

³⁴ Limuuy hi Īsa kanila. Na, iyulinan niya in mata sin duwa tau buta. Na, saruun-duun nakakita' na sila, ubus ampa sila miyagad kan Īsa.

21

In Paglaggu' kan Īsa Pagdatung Niya pa Awrusalam (Baytal Makdis)
(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Yh. 12:12-19)

¹ Manjari masuuk mayan hinda Īsa pa Awrusalam (Baytal Makdis), kita' nila na in lūngan Bitpaji ha Būd Jaytun. Na, diyaak hi Īsa in duwa mulid niya paunahun dayn kanila.

² Laung niya kanila, “Kadtu kamu pa lūngan amu in sūngun niyu yaun. Pagdatung niyu na mayan madtu, magtūy kamu makabāk hambuuk kura' hiyuhukutan iban anak niya mabata' pa, amu in wala' pa kiyapanguraan. Hubari niyu ampa niyu dāha mari kāku'.

³ Bang awn tau mangasubu kaniyu, baytai niyu, ‘Kagunahan sila sin Panghu.’ Na, magtūy niya sa yan hiparā kaniyu.”

⁴ Na, in ini naawn sabab kiyapamung iban kiyasulat ha lawm Kitab sin hambuuk nabi sin timpu nakauna in Parman sin Tuhan, amu agi,

⁵ “Baytai in manga tau ha Awrusalam (Baytal Makdis),

‘Kitaa niyu ba! Bihaun yan na tudju mawn kaniyu in makapagbaya' kaniyu.

In siya yan mababa' in atay. Mangura' siya ha kura',

amu in anak kura' wala' pa kiyapanguraan.’ ”

⁶ Na, miyadtu na in duwa mulid niya. Iyagad nila in daakan kanila hi Īsa.

⁷ Pagbalik sin duwa mulid, nagdarā na sila sin kura' iban anak kura'. Liyampikan nila sin juba nila in taykud sin kura' iban sin anak kura', ubus ampa nangura' hi Īsa.

⁸ Sakali nangura' mayan hi Īsa, hīklad sin manga tau mataud in juba nila ha dān labayan hi Īsa. Ampa in kaibanan tau nanu'tu' manga sanga dahunan, ampa nila kiyanat ha dān labayan hi Īsa. (Hīnang nila yan bat nila mapakita' in panglaggu' nila kan Īsa.)

⁹ In manga tau mataud miyamanaw ha unahan iban ha ulihan hi Īsa nag'ulang. Laung nila,

“Pudjihun natu' in hambuuk panubu' hi Daud.
Bang mayan siya barakatan amu in
kiyawakilan sin Tuhan!

Pudjihun natu' in Tuhan didtu ha surga' amu in
mataas dayn ha katān!”

¹⁰ Na, pagdatung hi Īsa pa Awrusalam (Baytal Makdis) nahiluhala' in tau katān ha lawm dāira. “Hisiyu baha' in tau yan,” laung sin manga tau.

¹¹ Laung sin manga tau miyamagad kan Īsa, “Siya na ini in hi Īsa, nabi dayn ha Nasarit ha hula' Jalil.”

Sumūd hi Īsa pa Bāy sin Tuhan

(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yh. 2:13-22)

¹² Sakali simūd hi Īsa pa lawm halaman sin Bāy sin Tuhan, ampa niya diyūy pa guwa' in manga mamī-mī iban magdaragang duun. Biyalintuwad niya in manga lamisahan sin

manga tau magsasambi' sīn sin sīn dayn ha dugaiŋ hula' iban sin lingkuran sin manga tau magdaragang assang.

¹³ Sarta' piyamungan niya in manga tau, laung niya, “Kiyasulat ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan, amu agi, ‘In bāy ku, subay ngānan bāy pagtataatan!’ Sagawa’,” laung hi Īsa, “hīnang niyu yan lugal pag'aanyayahan sin sīn sin manga tau!”

¹⁴ Sakali, duun pa hi Īsa masi ha lawm halaman sin Bāy sin Tuhan, awn manga buta iban pingka' in miyaw n kaniya. Napauli' sila hi Īsa.

¹⁵ Na, diyugalan kan Īsa in manga nakura' kaimaman iban sin manga guru sin sara' agama pagkita' nila sin manga hīnang niya makainu-inu. Sarta' yaun nag'uulang in manga kabataan ha halaman sin Bāy sin Tuhan, laung nila, “Pudjihun natu' in hambuuk panubu' hi Daud!”

¹⁶ Manjari, laung nila kan Īsa, “Diyungug mu da ka in bichara sin manga bata'-bata' yaun?”

“Huun, diyungug ku,” laung hi Īsa. “Mayta', wala' niyu ka nabacha in kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, ‘Minsan in manga kabataan sampay pa sibi'-sibi' hīhinduan mamudji ha Tuhan.’ ”

¹⁷ Pag'ubus minīg na hi Īsa, ampa siya miyadtu pa kawman sin Bitani. Didtu siya himanti' hangka-dūm.

*Suknaan hi Īsa in Kahuy Tina
(Mk. 11:12-14, 20-24)*

18 Na, pagbulat mahinaat, ha sūng na hi Īsa magbalik pa Awrusalam (Baytal Makdis), nakananam siya hapdi'.

19 Sakali nākita' siya kahuy tina ha higad sin dān. Kiyadtu niya sagawa' pagkita' niya wayruun bunga, luwal da manga dahun. Na, laung hi Īsa ha kahuy tina, “Tagnaan dayn ha adlaw ini, di' na tuud kaw magbunga magbalik!” Na, magtūy nangluyluy in kahuy tina yaun.*

20 Pagkita' sin manga mulid niya, nainu-inu tuud sila. Laung nila, “Ay kaw naa, mayta' baha' nanglanus magtūy in kahuy tina ini?”

21 “Na, baytaan ta kamu sin mattan,” laung hi Īsa, “bang kamu magparachaya tuud ha way paghawal-hawal sin lawm atay niyu, mahinang niyu da isab in biya' sin nahinang ku ha kahuy tina yan. Iban labi pa dayn duun in mahinang niyu. Sabab amu in pag'iyannun minsan in būd ini bang niyu iyanun, 'Ig kaw dayn ha biyutangan mu, ampa kaw laksu pa lawm dagat', na tantu maagad in kabayaan niyu.

22 Bang kamu mangarap pa Tuhan iban magparachaya kamu, in unu-unu katān pangayuun niyu pa Tuhan hikarihil sadja kaniyu.”

Asubuhun sin Manga Nakura' hi Īsa Pasal sin Kawasa niya
(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

* 21:19 21:19 In hāti sin kahuy tina bang ha bahasa Tagalog, amu na in kahuy igira, bang ha bahasa Anggalis amu na in “fig tree”.

²³ Manjari nagbalik hi Īsa pa lawm halaman sin Bāy sin Tuhan. Ha sa'bu niya duun nanghihindu' kiyawn siya iyasubu sin manga nakura' kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula'. Laung nila kan Īsa, “Unu ta' in kawasa mu maghinang sin manga nahinang mu yan dī ha Bāy sin Tuhan ini? Hisiyu in nagdihil kaymu sin kawasa maghinang sin manga hīnang mu yan?”

²⁴ In sambung kanila hi Īsa, “Awn hambuuk isab hipangasubu ku kaniyu. Bang niyu masambag in pangasubu ku, na baytaan ta isab kamu bang dayn ha unu ku nakawa' in kawasa ku maghinang sin manga hinang ku yan.

²⁵ Na, asubuhun ta kamu. Dayn hāin nakawa' hi Yahiya in kawasa niya mangligu' ha manga tau, dayn ha Tuhan atawa dayn ha mānusiya'?”

Na, nag'isun-isun na sila bang unu in hisambung nila. Laung nila, “Na, unu na in hisambung natu' kaniya? Bang kitaniyu imiyan in kawasa hi Yahiya dayn ha Tuhan, na iyanun niya kitaniyu, laung niya, 'Na, mayta' kamu wala' nagparachaya kan Yahiya?”

²⁶ Sagawa' bang kitaniyu isab imiyan dayn ha mānusiya' in kawasa niya, na piligru kitaniyu. Gana-gana maghiluhala' in manga tau, sabab magkahagad tuud in manga tau katān sin hambuuk nabi hi Yahiya.”

²⁷ Na, in sambung nila kan Īsa, laung nila, “Inday, di' namu' kaingatan bang dayn diin niya nakawa' in kawasa niya.”

Na, laung hi Īsa kanila, “Na, bang biya'

hādtu, di' ta da kamu isab baytaan bang dayn hāin ku nakawa' in kawasa ku huminang sin manga hinang ku yan.”

Dalilan Pasal sin Duwa Anak Usug

²⁸ Na, masi hi Īsa nanghihindu', laung niya, “Pikila niyu in maana sin hambuuk dalil ini. Awn yaun hambuuk tau taga anak duwa usug. Miyadtu siya pa anak niya magulang ampa niya biyaytaan, laung niya, ‘Utu’, kadtu kaw paghinang adlaw ini pa kabbun anggul.’

²⁹ “ ‘Di’ aku mabaya’ madtu!’, in sambag sin anak niya. Sagawa’ pag’ubus napinda da in pikilan sin anak niya, miyadtu da siya naghinang pa kabbun anggul.

³⁰ “Sakali miyadtu isab siya pa anak niya manghud ampa niya biyaytaan da isab sin biya’ hādtu. ‘Huun, Ama’,’ laung sin anak niya manghud. Sagawa’ wala’ da siya naghinang madtu pa kabbun anggul.

³¹ “Na, bang kamu hisiyu ha duwa in nagkahagad sin kabayaan sin ama’ nila?”

“In anak magulang,” in sambag nila.

“Na, ini in hibayta’ ku kaniyu,” laung hi Īsa kanila. “In manga tau baldusa biya’ na sin magkakawa’ sukay pa parinta iban sin manga babai mangī’, makauna pa dayn kaniyu makatabuk sin karayawan dayn ha pamarinta sin Tuhan.

³² Karna’ wala’ kamu nagparachaya kan Yahiya amu in Mangliligu’, amu in miyari namayta’ kaniyu sin dān mabuntul tudju pa Tuhan. Sagawa’ in manga tau magkakawa’

sukay pa parinta iban sin manga babai mangī', nagparachaya kaniya. Sagawa' in kamu, minsan niyu kīta' na in biya' ha yan, wala' da napinda in pamikil niyu. Wala' da kamu nagparachaya kaniya.

Dalilan Pasal sin manga Tau Maghihinang ha Kabbun Anggul
(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ “Dungug kamu, awn pa isab hambuuk dalil ini,” laung hi Īsa. “Awn yaun hambuuk tau nagtanum anggul ha kabbun niya. Iyād niya in katilibut sin kabbun niya ampa siya naglungag dakula', hīnang lugal pagpupugaan sin manga bunga anggul. Iban naghinang siya bāy-bāy mataas in hāg niya amu in pamantawan sin mag'iipat sin kabbun niya. Pag'ubus ampa niya piyatungguan in kabbun anggul niya ha manga magtutunggu' kabbun, ampa siya timulak pa hula' dugaing.

³⁴ Sakali naabut mayan in musim pagpusu' sin manga anggul, diyaak na sin tagkabbun in manga daraakun niya madtu pa manga nagtunggu' sin kabbun niya kumawa' sin manga bunga anggul bahagi' niya.

³⁵ “Pagkadtu sin manga daraakun niya, siyaggaw sila sin manga tunggu' kabbun, ubus ampa bīnasa. In kaibanan piyatay nila iban in kaibanan biyatu nila.

³⁶ Sagawa' minsan biya' hādtu, in tagkabbun nagpakadtu na isab nagbalik ha manga daraakun niya pa manga tunggu' sin kabbun niya. Mataud in daraakun piyakadtu niya dayn

sin nakauna. Na, pagkadtu sin manga daraakun biya' da hādtu in hīnang kanila sin manga tunggu' sin kabbun.

³⁷ Na, ha kahinapusan, diyaak na sin tagkabbun in anak niya madtu pa manga tunggu' sin kabbun niya. Laung niya ha lawm atay niya, 'Tantu pag'addatan nila in anak ku!'

³⁸ "Sumagawa' pagkita' sin manga tunggu' sin kabbun ha anak niya, magtūy sila nag'isun. Laung nila, 'Yan na in anak sin tagkabbun, amu in kiyapusakaan sin kabbun ini. Kari kamu, patayun natu' siya bat natu' makawa' in kabbun pusaka' kaniya!'

³⁹ Na, siyaggaw nila in anak sin tagkabbun. Piyaguwa' nila dayn ha lawm kabbun anggul ampa nila piyatay.

⁴⁰ "Na, ha pikil niyu bang makauwi' na mawn in tagkabbun, unuhun niya in manga tunggu' sin kabbun niya?" laung hi Īsa.

⁴¹ "Na, tantu patayun niya in manga tau mangī' tunggu' sin kabbun anggul niya," in sambag sin manga nakura' kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula', "ampa niya patungguan in kabbun niya ha manga tau dugaing tunggu' amu in dumihil kaniya sin bahagi' niya bang maabut na in musim sin pagpusu' sin anggul."

⁴² Laung hi Īsa kanila, "Wala' niyu ka nabacha in kiyasulat ha Kitab? In agi sin Kitab, 'In batu biyugit sin manga maghihinang bāy (sabab in pangannal nila way guna),

amura tuud isab in batu nanjari
piyagpapagun sin bāy.

Hinang yan sin Tuhan
iban makahaylan tuud kātu'niyu.'

⁴³ “Hangkan ini in hibayta' ku kaniyu,” laung hi Īsa. “Īgan na dayn kaniyu in manga karayawan dayn ha pamarinta sin Tuhan ampa hirihil pa bangsa dugaing amu in magkahagad sin daakan sin Tuhan.

⁴⁴ In hāti sin batu amu in piyagpapagun sin bāy, amuna in Almasi. Na, bang sawpama awn tau makaligad pa batu ini, magkapusat-pusat in baran niya, iban bang awn tau kahulugan sin batu ini, magkatumu-tumu in baran niya mahinang bagunbun.”

⁴⁵ Pagdungug sin manga nakura' sin kaimaman iban sin manga Parisi sin manga piyagdakil hi Īsa, magtūy nila kiyahātihan sin sila in piyarungugan hi Īsa.

⁴⁶ Na, hangkan mabaya' nila saggawun hi Īsa, sagawa' mabuga' sila ha manga tau mataud, amu in nagkahagad sin in hi Īsa hambuuk nabi.

22

Dalilan Pasal sin Paghinang Pagtiyaun
(Lk. 14:15-24)

¹ Manjari nanghindu' na isab hi Īsa ha manga tau pasal sin pamarinta sin Tuhan. In panghindu' niya diyakil niya kaagi pa hambuuk isturi.

² Laung niya, “In hantang sin pamarinta sin Tuhan hikadalil ha hambuuk sultan nagsaddiya sin pagtiyaun sin anak niya usug.

³ Diyaak niya in manga ipun niya kumawa' ha manga luruk pakawnun na pa pagtiyaunan sin anak niya. Sagawa' di' mabaya' in manga tau amu in piyakawa' mangluruk mawn pa pagjamuhan.

⁴ “Na, hangkan diyaak niya na isab magbalik in manga kaibanan ipun niya kumawa' ha manga luruk pakawnun pa pagjamuhan. Laung niya ha manga ipun niya, ‘Baytai niyu in manga luruk sin saddiya na in paghinang sin pagtiyaun. Nasumbay' na in manga sapi' mandangan iban sin manga anak sapi' mahambug. Saddiya na in katān. Pakaria niyu na sila pa pagjamuhan.’

⁵ “Sagawa' in manga luruk wala' nag'asip. Amu in piyaruli nila in pag'usaha nila. In hambuuk miyadtu naghinang pa uma, in hambuuk miyadtu pa tinda niya.

⁶ Ampa in kaibanan, siyaggaw nila in manga ipun sin sultan, piyagbinasa iban piyagpatay nila.

⁷ Na, pag'ingat sin sultan sin hīnang sin manga tau ha manga ipun niya, diyugalan tuud siya. Magtūy niya diyaak piyabunu' ha manga sundalu in manga tau namatay ha manga ipun niya, iban piyapasunug niya in dāira nila.

⁸ “Pag'ubus yadtu piyatawag niya in manga ipun niya ampa biyaytaan, laung niya, ‘Sakap na in paghinang sin pagtiyaun, sagawa' di' na tūpun lumuruk in manga piyakawa' ku, sabab

siyulak nila in pagpakawa' ku kanila mangluruk.

⁹ Na, bihaun kadtu kamu pa manga dān paglalabayan sin manga tau mataud, ampa niyu kawaa mangluruk mari pa pagjamuhan in katān tau kakitaan niyu.'

¹⁰ Na, miyadtu na in manga ipun pa karān-dānan. Kiyawa' nila na in tau katān kīta' nila mangluruk pa pagtiyaunan sibu' da tau mangī' iban marayaw. Na, manjari nahipu' na sin tau in bāy pagtiyaunan.

¹¹ “Sakali, pagsūd sin sultan sumagina ha manga luruk, awn kīta' niya hambuuk tau nagbabadju' sin bukun hipagpabadju' ha manga luruk sin tau nagkawa' kanila.

¹² Laung sin sultan ha tau yaun, 'Utu', biya' diin in kasūd mu mari sin in badju' mu yan bukun badju' hipangluruk pa pagtiyaunan?' Sagawa' wala' simambung in tau yaun.

¹³ “Na, laung sin sultan ha manga ipun, 'Hukuti niyu in siki-lima sin tau yan, ampa niyu larukan pa guwa', madtu pa lawm katigidluman. Duun siya magtangis iban sumandal sin kasiksaan makalap.' ”

¹⁴ Na, mahuli dayn duun, laung hi Īsa, “Hangkan biya' ha yan sabab mataud in tau nataabbit paagarun ha pamarinta sin Tuhan, sagawa' hangkatiyu' da in napī' amu in magad tuud.”

Pangasubu Pasal sin Pagkawa' Sukay pa Parinta (Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

15 Na, manjari minīg in manga Parisi, ampa sila nag'isun bang biya' diin in kalusut nila kan Īsa ha bichara.

16 Sakali diyaak nila in kaibanan mulid nila iban sin manga kaibanan tau agad kan Hirud nangasubu madtu kan Īsa. Laung sin manga tau ini kan Īsa, “Tuwan, kaingatan namu' in ikaw mabuntul iban kasabunnalan sadja in bichara mu. Nanghihindu' kaw pasal sin manga addat iban kawl-piil amu in kabayaan sin Tuhan pakayun sin manga mānusiya'! Di' kaw masusa minsan unu in pikilan sin manga tau pasal sin bichara mu sabab di' kaw magpī' tau minsan unu in kawasa niya.

17 Na, sambungi kunu' kami, Tuwan, sin pangasubu namu' ini. Langgal sara' ka sin sara' agama bang kitaniyu magbayad sayrulla pa Sultan sin hula' Rūm amu in namamarinta kātu'niyu, atawa bukun?”

18 Na, asal kiyangatan hi Īsa sin mangī' in papanaw sin akkal nila. Na, hangkan in sambung hi Īsa, laung niya, “In kamu yan magpabaw'-baw' sadja mangasubu! Mayta' niyu aku sulayan saggawun ha bichara?”

19 Pakitaan niyu mari kāku' in pilak hipamayad sayrulla pa parinta.”

Na, diyuhal nila kan Īsa in pilak.

20 Pag'ubus, iyasubu sila hi Īsa, laung niya, “Kansiyu in patta' iban ngān ha pilak ini?”

21 Laung nila, “Ha sultan sin hula' Rūm.”

Laung hi Īsa kanila, “Na, pagga biya' ha yan, unu in suku' sin Sultan sin hula' Rūm subay

hiungsud kaniya. Damikkiyan, unu in suku' sin Tuhan subay hiungsud pa Tuhan.”

²² Pagdungug nila sin sambung hi Īsa, landu' tuud sila nainu-inu. Pag'ubus ampa sila minīg na.

In Pangasubu Pasal sin Patay Mabuhi' Magbalik (Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Na, ha adlaw da isab yadtu, awn manga Yahudi pagngānan Sadduki in miyaw n kan Īsa. In manga tau ini imiyan sin in manga patay di' na mabuhi' magbalik ha adlaw mahuli.

²⁴ Nangasubu sila kan Īsa, laung nila, “Tuwan Guru, hi Musa nanghindu' sin bang in hambuuk usug mapatay ampa wayruun anak niya ha asawa niya, subay asawahun sin taymanghud niya in balu niya, ha supaya awn tubu' amu in dumā sin ngān sin miyatay.

²⁵ Na, bakas awn pitu magtaymanghud usug naghuhula' dī. Manjari in magulang amu in taga asawa miyatay ampa wayruun anak niya iban sin asawa niya. Na, manjari iyasawa sin taymanghud niya, amu in sumunu' kaniya in balu.

²⁶ Sagawa' miyatay da isab in taymanghud niya wayruun tubu' ha balu. Hangkan iyasawa na isab sin taymanghud sumunu' in balu, sagawa' miyatay da isab siya iban wayruun da nakabāk tubu'. In hawpu' niya, in babai naasawa sin pitu magtaymanghud, sagawa' miyatay sila katān, wayruun da nakabāk tubu'.

²⁷ Ha ulihan miyatay da isab in babai.

²⁸ Na, bang dumatung na in waktu mabuhi' na magbalik in manga patay, hisiyu ha pitu

magtaymanghud in tag'asawa ha babai yadtu? Karna' bakas siya naasawa sin katān pitu magtaymanghud.”

²⁹ In sambung kanila hi Īsa, laung niya, “Sa' tuud in pikilan niyu yan, sabab di' niyu kaingatan in ha lawm Kitab, iban di' niyu da isab kaingatan in kusug sin kawasa sin Tuhan.

³⁰ Karna' bang mabuhi' na magbalik in manga patay, in sila mabiya' na sin manga malāikat ha surga'. Iban in usug iban babai di' na magtiyaun.

³¹ Na, ha pasal isab sin manga patay mabuhi' magbalik, mayta', wala' niyu ka nabacha ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan, amu agi,

³² ‘Aku in Tuhan hinda Ibrahim, iban aku in Tuhan hi Isahak, iban aku da isab in Tuhan hi Ya'kub’?” Laung hi Īsa, “In Tuhan, amu in piyagtutuhanan sin manga buhi' bukun sin manga patay.”*

³³ Na, pagdungug sin katauran tau, nainu-inu tuud sila sin hindu' hi Īsa.

*In Umbulsatu Daakan sin Tuhan
(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)*

³⁴ Sakali, pagdungug sin manga Parisi sin natahamul in manga Sadduki sin pamung hi Īsa, na miyawn sila nagtipun kan Īsa.

³⁵ Awn hambuuk dayn kanila in mabaya' sumulay lumusut kan Īsa ha bichara. In tau ini guru sin sara' agama.

---

* **22:32 22:32** In hāti niya minsan hinda Ibrahim, Isahak, iban Ya'kub malugay na miyatay, buhi' sila didtu ha surga'.

³⁶ Iyasubu niya hi Īsa, laung niya, “Tuwan Guru, unu in umbulsatu daakan sin sara' agama?”

³⁷ In sambung hi Īsa, laung niya, “Wajib puspusun niyu in lasa niyu ha Tuhan, Panghu' niyu, labi dayn ha unu-unu katān ha lawm atay niyu, ha kabuhi' niyu iban ha lawm pikilan niyu.

³⁸ Amu yan in umbulsatu maharga' dayn ha katān daakan.

³⁹ In daakan hikaruwa ini biya' da isab ha yan in harga' niya. Amu agi, ‘Subay niyu kalasahan in pagkahi niyu mānusiya', biya' sin lasa niyu ha baran niyu.’

⁴⁰ Dayn ha duwa daakan ini, gimuwa' in katān manga sara' daakan piyanaug sin Tuhan dayn kan Musa iban sin manga hindu' sin manga kanabihan.”

In Almasi amuna in Tuhan, Panghu' hi Daud (Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Na, nakapagtipun mayan in manga Parisi, napikil hi Īsa mangasubu kanila, laung niya,

⁴² “Unu in pikilan niyu pasal sin Almasi? Hisiyu in tagtubu' kaniya?”

“Hambuuk panubu' siya hi Daud,” in sambung nila.

⁴³ “Nakaamu in sambung niyu, sagawa' mayta' ha waktu hiyūp hi Daud sin Rū sin Tuhan, tiyawag niya Panghu' in Almasi? Karna' nakapamung siya, amu agi,

⁴⁴ ‘Namung in Tuhan ha Panghu' ku, amu agi, “Lingkud kaw dī ha dapit pa tuu ku,

sampay ku mapabutang
 ha babaan mu in katān simusulang
 kaymu." ' ' "

⁴⁵ Na, laung hi Īsa, "In pagtāg hi Daud ha Almasi, Panghu'. Na, mayta' siya tiyawag Panghu' bang siya hambuuk sadja panubu' hi Daud?"

⁴⁶ Na, wala' nakapamung in manga tau kan Īsa minsan hangka-kabtang. Tagnaan dayn ha adlaw yadtu wayruun na timawakkal mangasubu kan Īsa.

23

*Subay di' Singuran in Hinang sin Manga Parisi
 iban Manga Guru sin Sara' Agama
 (Mk. 12:38-39; Lk. 11:43-46; 20:45-46)*

¹ Manjari namichara hi Īsa ha manga tau mataud iban ha manga mulid niya.

² Laung hi Īsa, "In manga guru sin sara' agama iban sin manga Parisi awn kapatut nila manghindu' sin manga sara' sin Tuhan piyanaug dayn kan Musa.

³ Hangkan subay niyu kahagarun in katān hindu' nila. Sagawa' ayaw niyu singuri in manga hinang nila, sabab wala' nila iyaagad in hīhindu' nila ha manga tau.

⁴ Hinduan nila in manga tau hipaagad in manga daakan mahunit hinangun, malayngkan, in sila wala' miyamagad sin daakan yan.

⁵ "In katān hinang nila yan hipagpakita' sadja ha manga tau. Kitaa niyu ba in laggu' sin luluunan sin manga piyagsulatan sin manga

ayat dayn ha Kitab, biyubutang nila ha manga tuktuk iban buktun nila, iban atura niyu ba in haba' sin jambu sin manga juba nila.

⁶ Bang sila lumuruk pa pagjamuhan lumingkud sila ha lilingkuran tiyataw' ha manga tau balkanan iban bang sila ha langgal lumingkud sila ha unahan amu in paglilingkuran tiyataw' ha manga tau mataas.

⁷ Mabaya' tuud sila bang sila lagguun sin manga tau ha mayran, iban mabaya' tuud sila gulalun 'Tuwan Guru'.

⁸ "Sagawa' in kamu subay kamu di' magpagulal 'Tuwan Guru' sabab in katān mānusiya' sali' da sin magtawtaymanghud katān iban hambuuk-buuk da in Guru niyu tuud.

⁹ Iban subay wayruun tau gulalun niyu Ama', sabab hambuuk-buuk da Tuhan ha surga' in Ama' niyu.

¹⁰ Iban di' kamu makajari gulalun Panghu' sabab hambuuk-buuk da Almasi in Panghu'.

¹¹ Hisiyu-siyu in mataas tuud dayn ha manga pagkahi niya, na subay siya magtag'ipun kanila.

¹² Hisiyu-siyu in magpataas sin baran niya, hidusdus da pa baba'. Hāti hisiyu-siyu in magpababa' sin baran niya, angkatun da siya pa taas."

Sallaun hi Īsa in Hinang sin Manga Parisi iban sin Manga Guru sin Sara' Agama
(Mk. 12:40; Lk. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Pag'ubus laung hi Īsa, "Makaluuy tuud in manga kamu guru sin sara' agama iban manga

Parisi! In kamu magpabaw'-baw' sadja miyamagad sin kabayaan sin Tuhan, sagawa' in bunnal niya, kamu yan in timambul sin dān labayan sin manga tau pa lawm pamarintahan sin Tuhan, sabab in kamu baran niyu di' mabaya' magad ha pamarinta sin Tuhan. Na, hangkan di' niyu tugutan magad ha pamarinta sin Tuhan in manga tau amu in mabaya' magad!

¹⁴ “Makaluuy tuud in manga kamu guru sin sara' agama iban manga Parisi! Magpabaw'-baw' sadja kamu miyamagad sin daakan sin Tuhan. Anyayahun niyu in manga bāy sin manga balu babai, ubus ampa kamu magpahaba' sin pagpangarap niyu pa Tuhan, hipagpakita'-kita' ha manga tau, ha supaya in manga tau magpikil sin in kamu tau marayaw. Na, dayn ha sabab yan, murka' dakula' in dumatung kaniyu.

¹⁵ “Makaluuy tuud in manga kamu guru sin sara' agama iban manga Parisi. Magpabaw'-baw' sadja kamu miyamagad ha daakan sin Tuhan. Landu' tuud in tuyu' niyu magpasaplag sin hindu' niyu pa manga tau sabab umuntas kamu kalawd-lawran iban madtu kamu pa kahula'-hulaan ha supaya mapaagad niyu ha hindu' niyu minsan dakuman hambuuk tau. Na, bang niyu siya mapaagad na sin hindu' niyu, in siya yan lumabi pa in kangian dayn kaniyu iban masuku' na siya sin narka' biya' kaniyu!

¹⁶ “Makaluuy tuud kamu. Biya' kamu yan sapantun buta imambit ha pagkahi niyu buta.

Biya' ha ini in hindu' niyu ha manga tau, laung niyu, 'Bang in hambuuk tau sumapa ampa niya hinangun saksi' in Bāy sin Tuhan, wayruun da ngī' niya minsan niya di' agarun in siyapahan niya. Sagawa' bang siya sumapa ampa hinangun niya saksi' in manga kapanyapan bulawan ha lawm sin Bāy sin Tuhan, na subay niya tuud agarun in siyapahan niya.'

¹⁷ Dupang tuud kamu iban sã' tuud in pikilan niyu. Mayta', hawnu in maharga' in bulawan atawa in Bāy sin Tuhan? Tantu maharga' in Bāy sin Tuhan dayn sin kapanyapan bulawan ha lawm niya. In Bāy sin Tuhan suchi, hangkan in unu-unu katān ha lawm niya, suchi da isab.

¹⁸ Lāgi', nanghindu' pa isab kamu, laung niyu, 'Bang awn hambuuk tau sumapa ampa hinangun niya saksi' in lugal pagkukulbanan, wayruun ngī' niya minsan niya di' agarun in siyapahan niya. Sagawa' bang siya sumapa ampa niya hinangun saksi' in manga unu-unu biyubutang ha lugal pagkukulbanan, subay niya agarun in siyapahan niya.'

¹⁹ Nasã' tuud in pikilan niyu yan! Mayta', hawnu in maharga' in lugal pagkukulbanan atawa in manga iyungsud pagkulbanan? In lugal pagkukulbanan suchi, hangkan in unu-unu katān hikabutang mawn suchi da isab.

²⁰ Na, hangkan bang in tau sumapa ampa niya hinangun saksi' in lugal pagkukulbanan, na, malapay na sampay in katān biyubutang duun amu in iyungsud pagkulbanan.

²¹ Na, bang isab in tau sumapa, ampa niya hinangun saksi' in Bāy sin Tuhan, na malapay

da isab in Tuhan, sabab in Bāy yan, Bāy niya.

²² Na, bang isab in tau sumapa ampa surga' in hinangun niya saksi', na malapay da isab in Tuhan iban sin kiyabubutangan niya.

²³ “Makaluuy tuud in kamu manga guru sin sara' agama iban sin manga Parisi! In kamu yan magpabaw'-baw' sadja miyamagad ha daakan sin Tuhan! Hiungsud niyu jakat in hangka-bahagi' sin hangpu'ka-bahagi' sin manga dahun-dahun hipagpahamut sin kakaun iban hipagpangubat, biya' na sin dahun-dahun pagngānan minta, dil, iban kummin. Sagawa' wala' niyu biyawgbugan in manga daakan sin Tuhan amu in maharga' tuud, biya' na sin manga daakan subay mabuntul in hukuman niyu, subay kamu maluuy ha pagkahi niyu iban subay kamu kapangandulan. Na, in manga ini subay niyu tuud bawgbugan, lāgi' subay niyu da isab di' lupahun in manga kaibanan daakan sin sara' agama.

²⁴ Biya' kamu yan sin manga tau buta amu in umambit ha pagkahi niyu buta! In hinang niyu yan biya' kamu nagsaan sin tubig inumun niyu bat maīg in latik-latik ha tubig, sagawa' biya' laggu' unta' in natūn niyu pag'inum niyu sin tubig!*

²⁵ “Makaluuy tuud in kamu manga guru sin sara' agama iban manga Parisi! Magpabaw'-baw' sadja kamu miyamagad ha

---

* **23:24 23:24** Hāti niya magtūyu' tuud kamu huminang sin manga daakan sin agama amu in bukun da tuud maharga', sagawa' in daakan amu in labi maharga' amu in di' niyu hinangun.

daakan sin Tuhan. Tuyuan niyu suchihun in anggawta'-baran iban kapanyapan niyu, sagawa' in lawm atay niyu bukun suchi sabab hipu' sin hawa-napsu mangī' iban baya' mangulli' ha manga tau.

²⁶ Sā' tuud in pikilan sin manga kamu Parisi! Lanui niyu naa muna in lawm atay niyu ha supaya muntul in kawl-piil niyu!

²⁷ “Makaluuy tuud in kamu manga guru sin sara' agama iban manga Parisi! Magpabaw'-baw' sadja kamu miyamagad ha daakan sin Tuhan. In kamu yan biya' sapantun kabul pīpinta puti' in guwa' niya iban malingkat aturun, sagawa' in lawm niya hipu' sin bukug sin tau patay iban sin manga patay nahahalu' na.

²⁸ Na, biya' ha yan in hantang niyu. Bang aturun sin manga tau, in kamu marayaw, sagawa' in lawm atay niyu bingkuk sabab magpabaw'-baw' sadja kamu iban mangī' tuud in manga hinang niyu.

Hibayta' hi Īsa in Kasiksaan Dumatung ha Manga Parisi iban Manga Guru sin Sara' Agama (Lk. 11:47-51)

²⁹ “Makaluuy tuud in kamu manga guru sin sara' agama iban manga Parisi. Magpabaw'-baw' sadja kamu miyamagad ha daakan sin Tuhan. Piyalingkat niyu tuud in paghinang sin manga tempat sin manga kanabihan iban iyari-arihan niyu in kabul sin manga tau mabuntul.

³⁰ Iban namung kamu, laung niyu, 'Bang sadja kami natau na ha masa sin manga kaapu'-apuan namu', di' namu' tuud hinangun in biya' sin nahinang nila. Di' namu' patayun in manga kanabihan.'

³¹ Na, pagga biya' hādtu in pamung niyu," laung hi Īsa, "in hāti niya nagsabunnal kamu sin in kamu panubu' sin manga tau amu in namunu' ha manga kanabihan. (Na, supu da sa kamu yan kanila.)

³² Na, kadtui niyu na, talusa niyu in hinang bakas tiyagnaan sin kaapu'-apuan niyu.

³³ "In kamu yan landu' tuud panipu! Na, in pangannal niyu makapuas kamu dayn ha hukuman hihulug pa lawm narka'? Tantu di'!

³⁴ Na, hangkan ini in hibayta' ku kaniyu. Ha supaya niyu matalus in bakas hīnang sin manga kaapu'-apuan niyu, pakariun ku kaniyu in manga kanabihan, manga tau malawm in ingat pasal Tuhan iban manga tau manghihindu' sin Parman sin Tuhan. Na, in sila ini patayun niyu, in kaibanan hilansang niyu pa usuk, in kaibanan lapdusan niyu ha lawm langgal iban in kaibanan apasun niyu binasahun minsan sila maguy na pakain-pakain.

³⁵ Na, dayn ha sabab yan, in kamu kugdanan sin murka' sin Tuhan sabab sin pagpamunu' ha manga tau katān way dusa, tagnaan dayn ha kabunu' kan Hābil amu in anak hi Apu' Adam sampay pa kabunu' kan Jakariyas, anak hi Baraki, amu in biyunu' sin kaapu'-apuan niyu ha ūt sin Bilik Suchi iban sin lugal pagbutangan sin pagkulbanan.

³⁶ Na, ini in mattan hibayta' ku kaniyu. In manga tau sin masa ini amu in kugdanan sin murka' sin Tuhan pasal sin pagpamunu' ha manga tau yadtu!”

*Malasa hi Īsa ha Manga Tau Awrusalam (Baytal Makdis)
(Lk. 13:34-35)*

³⁷ Nasusa tuud hi Īsa pasal sin manga tau ha Awrusalam (Baytal Makdis). Laung niya, “Andu' kailu in kamu manga tau Awrusalam (Baytal Makdis). Masi-masi in pagpamunu' niyu ha manga kanabihan iban pagpamatu niyu ha manga tau daraakun sin Tuhan magpasampay sin Parman niya mawn kaniyu! Nakapila ku na piyakita' kaniyu in baya' ku mag'ayad kaniyu. Amu in pag'iyannun biya' aku sapantun hambuuk ina' manuk magtipun sin manga anak niya ha sawm pikpik niya bat sila di' magmula. Sagawa' di' kamu mabaya' ayaran ku.

³⁸ Na, ingat kamu, bihaun pasāran na sin Tuhan in hula' niyu.

³⁹ Sabab baytaan ta kamu, in aku bukun na malugay di' niyu na kakitaan, lāgi' di' aku magbalik mari sampay di' maabut in waktu in kamu makaiyan na, laung niyu, ‘Pudjihun natu' in kiyawakilan sin Tuhan.’ ”

24

*Mamichara hi Īsa Pasal sin Paglubu sin Bāy sin Tuhan
(Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)*

¹ Manjari gimuwa' na hi Īsa dayn ha Bāy sin Tuhan iban ha sūng niya na mīg dayn duun, miyawn in manga mulid niya kaniya namichara pasal sin dayaw kahinang sin Bāy sin Tuhan.

² Simambung hi Īsa, laung niya, “Huun, atura niyu tuud yan marayaw sabab baytaan ta kamu ha susūngun in Bāy sin Tuhan yan magkalubu-lubu da, iban wayruun tuud makapin batu nagbabangkat-bangkat, sagawa' mapantay yan maligad katān.”

Pasal sin Manga Kasigpitan iban Kabinsanaan ha Waktu Susūngun
(Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

³ Pag'ubus ampa miyadtu hi Īsa pa Būd Jaytun. Duun mayan ha Būd Jaytun, ha sa'bu niya naglilingkud miyawn in manga mulid niya nangasubu kaniya ha wayruun tau dugaing makarungug kanila. Laung nila, “Tuwan, baytai kunu' kami bang ku'nu maawn in biyayta' mu kāmu' kāina pasal sin paglubu sin Bāy sin Tuhan iban bang unu in tanda' gumuwa' amu in magpakita' sin masuuk na in pagbalik mu mari pa dunya iban sin kahinapusan sin masa dī ha dunya.”

⁴ Simambung hi Īsa, laung niya, “Halli' kamu bat supaya wayruun tau makaakkal kaniyu.

⁵ Sabab ha susūngun mataud tau in mari mag-ngān sin ngān ku mangakkal kaniyu. In pakaniya-pakaniya kanila umiyan siya na in Almasi, hangkan mataud tau in kaakkalan nila.

⁶ Karungugan niyu in pagbunu' iban manga habal sin pagbunu' ha hula' dugaing, sagawa'

ayaw kamu mabuga'. Sabab in manga yan asal subay maawn, sagawa' bukun pa yan in waktu kahinapusan sin masa dī ha dunya.

⁷ In manga kabangsa-bangsahan magbunu'-biyunui iban magkuntara in manga parinta sin kahula'-hulaan. Maawn in gutum iban linug ha manga kahula'-hulaan.

⁸ Na, in manga yan panagnaan sadja sin manga kasigpitan iban kabinsanaan nanamun sin manga mānusiya'. Biya' yan sapantun sin sakit tagna' kananaman sin babai bang siya sūng na mag'anak.

⁹ “Ha waktu susūngun in kamu yan saggawun ampa hiungsud pa lawm lima sin manga tau taga kawasa bat kamu mabinsana' iban mapatay. Karugalan na kamu sin tau katān sabab in kamu agad kaku'.

¹⁰ Na, bang dumatung na in waktu yan, mataud manga tau agad kaku' in mamutawan na sin iman nila. Magtipu-tīpuhi na sila pakaniya-pakaniya iban marugal na sila ha pagkahi nila.

¹¹ Mataud tau in magpabaw'-baw' nabi sila, daak sin Tuhan, iban mataud tau in kaakkalan nila.

¹² Na, dayn ha sabab kumaruk na tuud in kangian ha lawm dunya, in kamatauran sin manga tau maig na in kasi-lasa ha pagkahi nila.

¹³ Sagawa' hisiyu-siyu in sumandal sin katān kasigpitan iban kabinsanaan yan sampay pa kahinapusan, tantu malappas da siya.

¹⁴ Iban in Bayta' Marayaw pasal sin pamarinta sin Tuhan hipamahalayak pa

katilingkal dunya ha supaya kaingatan sin mānusiya' katān in kasabunnalan. Na, pag'ubus yan amuna in kahinapusan sin masa dī ha dunya.

*In Kabinsanaan Sangat Makalap
(Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)*

¹⁵ “Na, ha susūngun kakitaan niyu da in satru' sin Tuhan duun makabutang ha lugal suchi suku' sin Tuhan. In pasal ini kiyasulat hi Nabi Daniyal ha lawm Kitab. (Pahāti ha manga magbabacha: hātiha niyu in maana niya yan!)

¹⁶ Na, bang niyu ini kakitaan na, in manga tau ha hula' Yahudiya subay maguy na pa kabūran.

¹⁷ Hāti hisiyu-siyu in tau kasa'buhan duun ha guwa' bāy niya, subay siya mag'ūs-'ūs na maguy. Subay siya di' na sumūd pa lawm bāy kumawa' sin manga kalangkapan niya.

¹⁸ Iban hisiyu-siyu in tau kasa'buhan duun ha uma niya subay siya mag'ūs-'ūs na maguy. Subay siya di' na magbalik kumawa' sin juba niya pa lugal piyagbutangan niya.

¹⁹ Na, landu' tuud makaluuy in manga babai burus iban sin manga babai taga anak sibi'-sibi' bang dumatung na in kabinsanaan yan!

²⁰ Hangkan, pangayu'-ngayua niyu duwaa pa Tuhan bang mayan ha waktu sin pagpaguy niyu di' kumugdan ha waktu mangī' in hula' iban adlaw paghahali-hali iban pagpudji pa Tuhan.

²¹ Karna' in manga kabinsanaan ha waktu yan sangat tuud makalap dayn ha katān kabinsanaan bakas kiyalabayan sin manga mānusiya', dayn ha tagna' kapapanjari sin

dunya sampay pa waktu bihaun ini. Iban wayruun na kabinsanaan makasibu' ha yan.

²² Na, bang lumugay in kabinsanaan yan, in mānusiya' katān mapatay. Sagawa' dayn ha sabab sin luuy sin Tuhan ha manga tau napī' niya suku', in kabinsanaan dumatung yan di' niya palugayun.

²³ “Na, bang dumatung na in kabinsanaan yan, ampa awn tau umiyan kaniyu, laung niya, ‘Huy, kitaa niyu ba, yari na in Almasi.’ Atawa imiyan ‘Yadtu siya didtu!’ Ayaw kamu magkahagad sin bichara niya.

²⁴ Karna' ha waktu yan awn manga tau gumuwa' amu in umiyan pakaniya-pakaniya sin siya na in Almasi iban in kaibanan umiyan sin in sila manga nabi daak sin Tuhan. Huminang sila sin manga mu'jijat iban sin manga hinang makainu-inu ha supaya bang awn dapat minsan in manga tau napī' sin Tuhan suku' niya marā sin lidjal.

²⁵ Na, dunguga niyu tuud in bichara ku yan. In manga yan asal ku na biyabayta' kaniyu ha di' pa yan dumatung mari kaniyu.

²⁶ “Na, hangkan bang awn tau umiyan kaniyu, laung niya, ‘Kitaa niyu ba, yadtu didtu in Almasi ha hula' paslangan mahunit paghulaan.’ Na, ayaw kamu magkahagad kaniya, iban ayaw kamu madtu. Atawa bang awn umiyan, laung niya, ‘Kitaa niyu ba, yadtu in Almasi timatapuk didtu.’ Na, ayaw kamu magkahagad.

²⁷ Karna' in aku amu in Anak Mānusiya', bang aku magbalik na mari pa dunya magtagha'

sadja biya' sin biskay sin kilat magsi'nag ha langit dayn ha subangan pa sadlupan.

²⁸ “Karna' biya' na sin agi sin hambuuk masaalla, hawnu-hawnu lugal awn tau patay nahahalu', pagtipunan yan mawn sin manga billi'.”

*In Pagbalik sin Almasi pa Dunya
(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-28)*

²⁹ “Na, pag'ubus na mayan sin waktu maubus na in kabinsanaan yan,” laung hi Īsa, “magtūy na manigidlum in suga,

di' na sumawa in bulan
iban mahulug na in manga bituun dayn ha langit

iban majugjug na in unu-unu katān ha taas langit.

³⁰ “Pag'ubus yadtu awn na gumuwa' tanda' ha taas langit mamayta' sin pagbalik ku pa dunya. Na, magkarukkaan tuud in manga mānusiya' pagkita' nila kaku', amu in Anak Mānusiya', numaug magbalik mari pa dunya miyamagad ha kagabunan. Kakitaan nila na in kusug sin kawasa ku iban sin sahaya iban kalagguan ku.

³¹ Pag'ubus yadtu huyupun na in sangkakala, ampa ku na daakun in manga malāikat pa upat pidju sin ālam kumawa' ha manga tau napī' ku suku' ha katilibut sin dunya.”

*In Pamandugahan sin Pagbalik sin Almasi
(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-33)*

³² “Subay niyu pandugahan marayaw in kahuy tina. Bang niyu kakitaan in kahuy tina

mag'ugbus iban magdahun na, kaingatan niyu na sin masuuk na in panuga.

³³ Damikkiyan, bang niyu kakitaan na in manga katān biyayta' ku kaniyu, kaingatan niyu na sin masuuk na in pagbalik ku mari pa dunya, hangkaray' dakuman.

³⁴ Na, ini in tum-tuma niyu. In manga kiyabayta' ku yan, tantu dumatung mari kaniyu ha di' pa maubus malanyap in bangsa sin manga tau ha masa ini.

³⁵ Sabab ha susūngun in langit iban dunya ini malanyap da, sagawa' in katān kiyapamung ku di' tuud maluppas salama-lama (sabab in yan tantu tuud mabunnal)."

Wayruun Makaingat sin Waktu Pagbalik sin Almasi

(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Malayngkan," laung hi Īsa, "wayruun minsan hambuuk in makaingat sin adlaw iban waktu sin pagbalik ku mari pa dunya. Minsan in manga malāikat ha surga' iban sin aku baran ku amu in Anak Mānusiya' di' da makaingat. Hambuuk-buuk da Tuhan, Ama' ku, in makaingat sin pasal yan.

³⁷ Bang aku magbalik na mari pa dunya in kahālan sin manga mānusiya' biya' da tuud sin kahālan sin manga tau ha waktu sin masa hi Nū.

³⁸ Ha waktu sin masa yadtu ha wala' pa nag'umbak tawpan, amu in dunuk dakula', in piyaparuli sin manga tau in pagkaun, pag'inum iban sin pagtiyaun sin manga usug iban babai. Biya' ha yan in hīnang sin manga tau sampay

pa adlaw simakat na hinda Nū pa taas sin bahitra'.

³⁹ Wala' nila tuud kiyangatan in pasal sin kamulahan dumatung kanila sampay dimatung in umbak tawpan. Na, nalu'mus sila katāntan. Na, biya' da isab ha yan in kahālan sin manga mānusiya' bang aku, amu in Anak Mānusiya', magbalik na mari pa dunya.

⁴⁰ Na, ha waktu sin pagbalik ku, bang awn duwa tau naghihinang ha uma, in hangka-tau dāhun na sin manga malāikat, ampa in hangka-tau makabīn.

⁴¹ Bang awn duwa babai naggigiling gandum, in hangka-tau dāhun na sin manga malāikat, ampa in hangka-tau makabīn.

⁴² “Na, hangkan jaga tuud kamu. Sabab di' niyu kaingatan in waktu bang ku'nu adlaw aku, amu in Panghu' niyu, magbalik mari.

⁴³ Na, ingat kamu. Bang kaingatan sin tau tagdapu bāy bang ku'nu waktu sumūd in sugarul pa lawm bāy niya, na magjaga tuud siya iban di' niya pasāran masūd in bāy niya.

⁴⁴ Damikkiyan, subay isab biya' ha yan in kaagi niyu magjaga sin pagbalik ku, sabab in aku, amu in Anak Mānusiya', magbalik mari pa dunya ha waktu di' niyu mapikil magbalik aku.”

*Dalilan pasal sin Daraakun Kapangandulan
(Lk. 12:41-48)*

⁴⁵ Sakali diyalil na isab hi Īsa in hantang sin pagbalik niya mari pa dunya. Laung niya, “Hisiyu-siyu in daraakun kapangandulan iban taga akkal amuna in pīun sin nakura' niya

magparuli sin lawm pamāy-bāy niya. Siya in magparuli magdihil sin kakaun sin manga kaibanan daraakun ha sakaba' waktu sin pagkaun.

⁴⁶ Na, bang in daraakun ini datungan sin nakura' niya, naghihinang siya sin hinang kiyapangandul kaniya, na kumuyag tuud siya!

⁴⁷ Na, baytaan ta kamu, tantu tuud in daraakun ini amu in pangandulan sin katān alta' sin nakura' niya.

⁴⁸ Sagawa', bang sawpama bukun marayaw in daraakun ini, laung niya ha lawm atay niya, 'A, malugay pa magbalik in nakura' ku!'

⁴⁹ Na, binasahun niya in manga pagkahi niya daraakun. Hāti in siya maglami-lami magkaun iban mag'inum iban sin manga tau maghihilu.

⁵⁰ Sakali in nakura' sin daraakun ini nagtagha' na sadja nagbalik ha waktu wala' niya naniyat sin dumatung in nakura' niya, sabab di' niya kaingatan bang ku'nu in balik sin nakura' niya.

⁵¹ Na, tantu tadtarun siya sin nakura' niya iban magsibu' na in uwian niya iban sin manga tau amu in magpabaw'-baw' sadja himihinang sin daakan kanila. Makapanarka' na siya iban duun siya magtangis iban sumandal sin kasiksaan makalap."

25

Dalilan Pasal sin Hangpu' Budjang

¹ Manjari diyalil na isab hi Īsa in hantang sin pamarinta sin Tuhan. Laung niya, "Bang

dumatung na in waktu sin pagbalik ku in hantang sin pamarinta sin Tuhan, biya' sapantun sin kahālan kumugdan ha hangpu' budjang amu in nagdarā lampu-lampu pakaniya-pakaniya madtu mamāk ha pangantin usug.

² In lima budjang, dupang, ampa in kaibanan lima, taga akkal.

³ Sabab in manga budjang dupang nagdā sadja sin lampu nila, sagawa' wala' sila dimā dugaing lana hipaghipu' bang maubus na in lana sin lampu nila.

⁴ Sagawa' in lima taga akkal, dimā sila lana dugaing dayn sin luun sin lampu nila.

⁵ Na, ampa in pangantin usug biyāk nila, natarasaw in datung. Hangkan ha salugay nila nagtatagad, kiyaru' sila sarta' nakatūg na sila.

⁶ “Sakali naabut mayan tunga' dūm awn na imulak, amu agi, ‘Yan na in pangantin usug! Kari na kamu bāk.’

⁷ “Na, nakabati' na in hangpu' budjang sarta' diyayaw nila na in laga sin manga lampu nila.

⁸ Na, in manga lampu sin lima budjang dupang kiyaubusan na lana. Laung nila ha lima budjang taga akkal, ‘Dihili niyu ba kami lana sabab mapūng na in manga lampu-lampu namu' ini.’

⁹ “ ‘Di' kamu karihilan namu',’ laung sin manga budjang taga akkal, ‘sabab di' makainihan in lana ha kātu'niyu katān. Kadtu na kamu pamī pa tinda.’

¹⁰ “Na, miyadtu na pa tinda in manga budjang dupang namī lana. Na, ha sa'bu nila

wala' duun dimatung na in pangantin usug. In lima budjang taga akkal amu in duun namāk ha pangantin usug, nakaagad ha pangantin usug pa bāy pagtiyaunan, sarta', pag'ubus nila na mayan simūd tiyambul na in lawang sin bāy.

11 “Bukun malugay dimatung in lima budjang dupang. Nagtawag na sila, laung nila, ‘Ū Tuwan, ukabi ba kami.’

12 “Sagawa', in sambung sin pangantin usug, laung niya, ‘Tantu di' ta kamu ukaban sabab di' ta kamu kaingatan!’ ”

13 Mahuli dayn duun, laung hi Īsa, “Na, hangkan jaga kamu tuud, sabab di' niyu kaingatan in adlaw iban waktu sin pagbalik ku.”

Dalilan Pasal sin Tū Tindug (Lk. 19:11-27)

14 “Karna',” laung hi Īsa, “in hantang sin pagbalik ku mari biya' yan sapantun sin kahālan sin hambuuk tau nagsakap tumulak. Sūng mayan siya tumulak, piyakawa' niya in manga tindug niya, ampa niya piyamīn kanila in manga alta' niya.

15 In taud sin pilak piyamīn niya dayn hambuuk pa hambuuk piyapagtungud niya iban sin ingat-kapandayan nila mag'usaha. In hambuuk tindug binīnan niya lima ngaibu pilak, in hangka-tau binīnan niya duwa ngaibu pilak, ampa in hambuuk binīnan niya hangibu pilak. Pag'ubus, ampa siya timulak.

16 Na, in tindug amu in kiyabīnan lima ngaibu pilak, magtūy niya piyag'usaha in pilak binīn

kaniya iban nakauntung siya isab lima ngaibu pilak.

¹⁷ Damikkiyan, in tindug kiyabīnan duwa ngaibu pilak, magtūy da isab piyag'usaha niya in pilak binīn kaniya iban nakauntung isab siya duwa ngaibu pilak.

¹⁸ Sagawa' in tindug amu in kiyabīnan hangibu pilak, kimali' siya lupa' ampa niya liyubung in pilak sin nakura' niya.

¹⁹ “Limugay mayan dimatung na in nakura' nila. Piyatawag na sila sin nakura' nila sarta' iyasubu na pakaniya-pakaniya bang iyunu nila in pilak binīn niya kanila.

²⁰ Na, in tindug amu in kiyabīnan lima ngaibu pilak miyawn na imungsud sin pilak iban sin lima ngaibu pilak nauntung niya. Laung niya ha nakura' niya, ‘Tuan, yari na in lima ngaibu pilak bakas mu binīn kāku’, sarta' yari pa isab awn dugaing lima ngaibu pilak untung sin sīn mu piyag'usaha ku.’

²¹ “Simambung in nakura' niya, laung niya, ‘Marayaw tuud in nahinang mu. Ikaw na yan in tindug taga kapūsan iban kapangandulan. Kapangandulan kaw magparuli sin alta' sibi'-sibi', hangkan hipangandul ku kaymu in alta' ku labi dakula' dayn duun. Kari kaw bat kaw kumuyag biya' kāku.’

²² Pag'ubus, simunud na isab miyawn in tindug amu in bakas binīnan duwa ngaibu pilak. Laung niya ha nakura' niya, ‘Tuan, yari na in duwa ngaibu pilak bakas mu binīn kāku’, sarta' yari pa isab awn dugaing duwa ngaibu pilak untung sin sīn mu piyag'usaha ku.’

23 “Simambung in nakura' niya, laung niya, ‘Marayaw tuud in nahinang mu. Ikaw na yan in tindug taga kapūsan iban kapangandulan! Kapangandulan kaw magparuli sin alta' sibi'-sibi', hangkan hipangandul ku kaymu in alta' ku labi dakula' dayn duun. Kari kaw bat kaw kumuyag biya' kaku.’

24 “Pag'ubus miyawn na isab in tindug amu in bakas binīnan hangibu pilak. Laung niya, ‘Tuwan kaingatan ku in ikaw yan di' maluuy ha pagkahi mu sabab anyayahun mu sadja sila. Magdayaw parasahan sadja kaw sin unu-unu wala' mu piyaghulas-sangsaan. Amu in pag'iyannun mag'ani kaw sin bukun mu tiyanum.

25 Na, in aku mabuga' kaymu, hangkan kiyalian ku in pilak mu ampa ku liyubung ha lawm lupa'. Yari na in pilak bakas binīn mu kaku.’

26 “Simambag in nakura' niya, laung niya, ‘Ikaw na yan in tindug way kapūsan iban lisuan! Bukun ka biya' na sin agi mu, in aku magdayaw parasahan sadja sin unu-unu wala' ku piyaghulas-sangsaan, iban in aku mag'ani sadja sin bukun ku tiyanum?

27 Na, pagga mu yan kiyaiingatan, mayta' mu wala' biyutang ha bangku in pilak piyangandul ku kaymu, ha supaya pagbalik ku mari makawa' ku magbalik in pilak ku iban sin anak niya?’

28 “Pag'ubus yadtu ampa namung in nakura' ha manga kaibanan tindug niya, laung niya, ‘Kawaa niyu in pilak yan dayn kaniya ampa

niyu dihilan madtu pa hangka-tau amu in taga hangpu' ngaibu pilak.

²⁹ Karna' hisiyu-siyu in matuyu' magpasūng sin alta' kiyarihil kaniya dugangan pa iban maglabi-labihan pa in hirihil kaniya, sagawa' hisiyu-siyu in way tuyu', minsan in maniyu'-tiyu' alta' niya kawaun da dayn kaniya.

³⁰ Na, in tindug amu in way kapūsan yan larukan niyu madtu pa lawm katigidluman. Didtu siya magtangis iban sumandal sin kasiksaan makalap.' "

Pasal sin Adlaw Paghukum ha Manga Mānusiya'

³¹ Pag'ubus yadtu namung hi Īsa, laung niya, "Bang aku, amu in Anak Mānusiya', magbalik na mari pa dunya kakitaan niyu na in kalagguan ku. Magbalik aku mari iban sin katān malāikat, lāgi' aku na in magsultan iban manghukum ha manga mānusiya' katān.

³² Na, in mānusiya' katān mawn na magtipun kāku'. Bahagiun ku sila magduwa ampa ku pīun in manga suku' ku biya' kaagi sin mag'iipat bili-bili magpī' sin manga bili-bili dayn ha manga kambing.

³³ In manga tau mabuntul hibutang ku ha dapit pa tuu ku, ampa in manga tau mangi' hibutang ku ha dapit pa lawa.

³⁴ "Pag'ubus ampa aku, amu in magbabaya', mamung ha manga tau ha dapit pa tuu ku, laung ku, 'Kari kamu manga tau suku' ku. Awn karayawan niyu dayn ha Tuhan, Ama' ku! Kari kamu tumayma' sin manga karayawan ha lawm pamarintahan sin Tuhan, amu in pusaka'

asal tiyatagama kaniyu dayn ha tagna' kapaawn sin dunya.

³⁵ (Amu yan in tungbas kaniyu.) Sabab ha waktu hiyapdi' aku dīhilan niyu aku pagkaun iban ha waktu iyuhaw aku dīhilan niyu aku inumun. Ha waktu nākawn aku pa kawman niyu iyupiksa' niyu aku ha lawm bāy niyu.

³⁶ Ha waktu kulang in tamungun ku dīhilan niyu aku tamungun. Ha waktu nāsakit aku, ipat niyu aku. Ha waktu ha lawm jil aku, bisita niyu aku.'

³⁷ "Sakali in manga tau mabuntul ha dapit pa tuu ku mangasubu, laung nila, 'Panghu', ka'nu namu' kaw kīta' hiyapdi' iban iyuhaw, hāti dīhilan namu' kaw kakaun iban inumun?

³⁸ Ka'nu namu' kaw kīta' miyari pa kawman namu', hāti iyupiksa' namu' kaw ha bāy namu'? Atawa kulang in tamungun mu, hāti dīhilan namu' kaw tamungun?

³⁹ Atawa ka'nu kaw kīta' namu' nāsakit atawa najil, hāti bisita namu' kaw?'

⁴⁰ "Sambagun sila sin magbabaya', amu in aku, laung ku, 'Ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Ha unu-unu waktu nahinang niyu in manga nasabbut ku yan ha manga tau agad kaku' minsan wayruun gaus nila, na biya' da tuud baran ku in tiyabang niyu!'

⁴¹ "Pag'ubus ampa na isab aku mamung ha manga tau dapit pa lawa ku. Laung ku kanila, 'Īg kamu dayn dī sabab in kamu yan piyagmurkaan sin Tuhan! Kadtu kamu pa narka' amu in hulaan asal tiyatagama ha Iblis iban sin manga tindug niya.

⁴² (Amu yan in tungbas tūp kaniyu.) Sabab ha waktu hiyapdi' aku, wala' niyu aku dihilan pagkaun iban ha waktu iyuhaw aku wala' niyu aku dihilan inumun.

⁴³ Ha waktu miyawn aku pa kawman niyu, wala' niyu aku iyupiksa' ha bāy niyu. Ha waktu kulang in tamungun ku, wala' niyu aku dihilan tamungun. Ha waktu najijil iban nāsakit aku, wala' niyu aku ipat.'

⁴⁴ "Na, sumambag sila kāku', laung nila, 'Panghu', ka'nu namu' baha' kaw kita' hiyapdi', atawa iyuhaw, atawa miyawn pa kawman namu', atawa kulang in tamungun mu atawa nāsakit kaw atawa najil kaw ha wala' namu' kaw tiyabang?'

⁴⁵ "Na, sambagun ku sila, laung ku, 'Ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Ha ku'nu-ku'nu waktu wala' niyu tiyabang in manga tau agad kāku', minsan wayruun gaus nila, biya' da tuud baran ku in wala' niyu tiyabang.'

⁴⁶ "Na, in manga tau yan pakadtuun pa lawm narka' iban duun sila siksaun salama-lama. Ampa in manga tau mabuntul hikadtu pa lawm surga' iban dihilan kabuhi' salama-lama."

26

*In Pag'isun sin Pagsaggaw kan Īsa
(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Yh. 11:45-53)*

¹ Manjari naubus mayan hi Īsa nanghindu' sin katān palihālan yadtu, namung siya ha manga mulid niya, laung niya,

² "Biya' na sin kiyaiingatan niyu, duwa adlaw dakuman in Haylaya sin Paglappas dayn ha

Kamatay.* Na, ha waktu yan in aku, amu in Anak Mānusiya', saggawun na, ampa hitukbal pa lawm lima sin manga tau taga kawasa bat hikalansang pa usuk.”

³ Na, ha sa'bu hi Īsa namimichara ha manga mulid niya, in manga nakura' sin kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula' nagtipun, sarta' nag'isun duun ha bāy dakula' hi Kayapas, amu in Imam Dakula'.

⁴ Nag'isun sila sin subay tapuk kaagi in pagsaggaw kan Īsa iban subay siya patayun.

⁵ Laung nila, “Subay natu' siya di' saggawun ha sa'bu sin paghaylaya sabab gana-gana maghiluhala' in manga tau.”

*In Pagbusug Lana Mahamut ha Ū hi Īsa
(Mk. 14:3-9; Yh. 12:1-8)*

⁶ Sakali in hi Īsa duun ha kawman Bitani, ha bāy hi Simun, amu in tau bakas iipul.

⁷ Ha sa'bu niya nagkakaun duun ha bāy hi Simun, awn miyawn hambuuk babai nagdarā kibus-kibus haba' liug pagtawagun alabistrus hipu' sin lana mahamut maharga'. Biyusug sin babai in lana mahamut pa ū hi Īsa.

⁸ Pagkita' sin manga mulid hi Īsa, diyugalan sila ha babai. Laung nila, “Mayta' mu iyusibaan in lana mahamut?”

---

* **26:2 26:2** In panagnaan bulan sin tahun sin tau Israil, amuna in bulan Abib, sabab ha bulan Abib liyappas sin Tuhan in manga kaapu'-apuan nila amu in nabanyaga' ha hula' Misir. Iban hangkan in kaapu'-apuan nila liyappas, wala' piyatay, sabab siyumbay' nila in anak bili-bili ampa nila piyahid in dugu' niya pa higad lawang sin bāy nila agad ha daakan sin Tuhan kanila.

⁹ Bang in lana mahamut yan kiyapagdagang, mataud sīn in bīhan niya, amu in sīn hikasarakka ha manga miskin!”

¹⁰ Kiyaiingatan hi Īsa bang unu in ha lawm pikilan nila. Laung niya, “Ayaw niyu pasusaha in atay sin babai ini, karna' in nahinang niya kāku' marayaw tuud.

¹¹ In manga tau miskin matabang niyu sadja ha ku'nu-ku'nu waktu sabab yari sila dī kaniyu, sagawa' in aku ini di' lumugay taptap dī kaniyu.

¹² Hangkan aku biyu'sugan lana mahamut sin babai ini ha supaya ha pagkubul kāku' asal na saddiya in anggawta'-baran ku.

¹³ Na, ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Hawnu-hawnu na mayan dī ha katilibut sin dunya, hipamahalayak in Bayta' Marayaw, hikasuysuy in nahinang kāku' sin babai ini ganti' panumtuman kaniya.”

*Tipuhun hi Judas hi Īsa
(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)*

¹⁴ Manjari awn hambuuk ha hangpu' tagduwa mulid hi Īsa, amu in pagngānan Judas tau dayn ha Kiriyud, miyadtu pa manga nakura' kaimaman.

¹⁵ Laung niya ha manga nakura' kaimaman, “Pila in hirihil niyu kāku' bang ku hitukbal pa lawm lima niyu hi Īsa?” Na, dīhilan nila siya katluan pilak batu.

¹⁶ Pag'ubus tagnaan dayn ha waktu yadtu simipi na marayaw hi Judas bang biya' diin in katipu niya kan Īsa.

Magsāw hi Īsa Magkaun iban sin Manga Mulid niya ha Pagjamuhan

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-23; Yh. 13:21-30)

¹⁷ Manjari ha adlaw panagnaan sin pakaradjaan pagkaun sin tinapay way pasulig niya, miyaw n kan Īsa in manga mulid niya nangasubu, laung nila “Tuwan, hariin mu kabayaan sakapun namu' in pagjamuhan taniyu?”

¹⁸ In sambag hi Īsa, laung niya, “Kadtu kamu pa dāira, ampa niyu baytai in hambuuk tau hipaglanggal niyu didtu. Biya' ha ini in hibayta' niyu kaniya, ‘Nagbayta' in Tuwan Guru mabaya' siya magjamu hipagsa'bu sin Haylaya Paglappas Dayn ha Kamatay iban sin manga mulid niya duun ha bāy mu, sabab bukun na malugay manaykud na siya dayn ha dunya ini.’ ”

¹⁹ Na, miyadtu na in manga mulid hi Īsa sarta' iyagad nila in bayta' hi Īsa. Siyaddiya nila na in pagjamuhan nila.

²⁰ Na, naabut mayan magrib limingkud na hi Īsa nagjamu iban sin hangpu' tagduwa mulid niya.

²¹ Ha sa'bu nila nagjajamu, namung hi Īsa, laung niya, “Ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Awn hambuuk dī kaniyu in manipu kaku'.”

²² Na, nasusa tuud in manga mulid niya sarta' nangasubu na pakaniya-pakaniya, laung nila, “Uy, tantu Panghu', bukun aku in piyag'ian mu?”

²³ In sambag hi Īsa, laung niya, “In tau manipu kāku' amu in simasāw kāku' timublak sin tinapay niya pa lāy pagbabahug-bahugan.

²⁴ In aku amu in Anak Mānusiya' manaykud na dayn ha dunya biya' na sin asal kiyabayta' ha lawm Kitab! Sagawa' murka' dakula' in kumugdan ha tau manipu kāku'! Marayaw pa sa wala' na siya piyag'anak!”

²⁵ Sakali, nangasubu hi Judas, amu in manipu kan Īsa, laung niya “Uy, Tuwan, aku ka in piyag'iyang mu?”

Laung hi Īsa kaniya, “Na, kiyapamong mu na.”

In Pagkaun iban Pag'inum amu in Panumtuman kan Īsa
(Mk. 14:22-26; Lk. 22:14-20; 1 Kur. 11:23-25)

²⁶ Ha sa'bu nila nagkakaun, kimawa' hi Īsa tinapay ampa siya nagsarang-sukul pa Tuhan. Pag'ubus ampa niya sipak in tinapay diyuhal pa manga mulid niya. Laung niya ha manga mulid niya, “Kawaa niyu ini ampa niyu kauna iban niyat sin amu yan in ginhawa-baran ku.”

²⁷ Pag'ubus ampa kiyawa' hi Īsa in hambuuk sawan, ampa siya nagsarang-sukul pa Tuhan. Pag'ubus ampa niya diyuhal in sawan pa manga mulid niya. Laung niya, “In kamu katān, inuma niyu ini.

²⁸ Niyata niyu sin amu yan in dugu' ku, amu in dumihil kamakbulan ha janji' ba'gu sin Tuhan ha manga tau suku' niya. Maasag in dugu' ku ha supaya mataud tau in maampun dayn ha manga dusa nila.

29 Na, ini in mattan hibayta' ku kaniyu. Di' na aku minum magbalik sin tubig anggul ini ha salugay di' dumatung in waktu magmakbul na in maksud sin pamarinta sin Ama' ku. Lāgi' maba'gu na in unu-unu katān. Tantu ha waktu yan humambuuk aku kaniyu mag'inum magbīng biya' ha ini."

30 Pag'ubus ampa sila nagkalang sin kalangan pamudji pa Tuhan ubus ampa sila miyadtu pa Būd Jaytun.

*Asal Hibayta' hi Īsa sin Mamaylu hi Pitrus sin in Siya Bukun Agad kan Īsa
(Mk. 14:27-31; Lk. 22:31-34; Yh. 13:36-38)*

31 Na, ha sūng nila pa Būd Jaytun, namung hi Īsa ha manga mulid niya, laung niya, "Dūm ini in kamu katān maguy, iban mutas na kamu dayn kāku' sabab asal kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi,

'Hirūl sin Tuhan mapatay in mag'iipat ha
manga bili-bili

iban mapulak-palik in manga bili-bili niya.'

32 Sagawa'," laung hi Īsa, "mabuhi' mayan aku magbalik dayn ha kamatay, madtu aku muna dayn kaniyu pa hula' Jalil. Magbāk kitaniyu didtu."

33 Sakali namung hi Pitrus kan Īsa, laung niya, "Tuwan, tantu tuud di' aku mutas dayn kaymu, minsan in sila katān mutas dayn kaymu!"

34 Laung hi Īsa kan Pitrus, "Indani in bichara ku ini. Ha dūm ini ha di' pa maabut tumugauk

in manuk usug sin subu-subu, makatū kaw umiyan, laung mu di' mu aku kaingatan.”

³⁵ Simambag hi Pitrus, laung niya, “Tuwan, tantu di' aku umiyan sin di' ta kaw kaingatan minsan pa aku mapatay umunung kaymu.”

Na, biya' da isab hādtu in pamung sin katān mulid niya.

Mangarap pa Tuhan hi Īsa duun ha Gitsimani (Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Manjari limanjal hi Īsa iban sin manga mulid niya madtu pa hambuuk lugal pagtawagun Gitsimani. Duun mayan sila, namung hi Īsa ha manga mulid niya, laung niya, “Lingkud na kamu dī. Madtu pa aku didtu mangarap pa Tuhan.”

³⁷ Piyaagad niya kaniya hi Pitrus iban sin duwa anak hi Sibidi. Nagdukka iban nasusa in lawm atay hi Īsa.

³⁸ Laung niya ha tūngka-tau, “Landu' tuud in dukka sin lawm atay ku, agun-agun na hikamatay ku. Tagad na kamu dī iban agad kamu kāku' magjaga.”

³⁹ Na, limayu'-layu' hi Īsa dayn ha manga mulid, ampa siya simujud pa lupa' sarta' nangarap na siya pa Tuhan. Nangayu' siya duwaa, laung niya, “Ū Ama' ku, bang makajari kaymu, ayaw mu na aku palabaya sin kabinsanaan ini. Sagawa' bukun kabayaan ku in maagad, sa' amu in kabayaan mu.”

⁴⁰ Pag'ubus ampa siya nagbalik pa tū mulid niya. Pagkita' niya natutūg in mulid niya. Laung niya kan Pitrus, “Ay kaw naa, di' ka

kamu makatatas magad magjaga kāku' minsan dakuman hangka-jām?

⁴¹ Pagjaga kamu iban pangayu' kamu duwaa bat kamu di' marā sin sasat makapilad sin iman niyu. Bunnal na sa ha lawm pikilan iban atay niyu mabaya' tuud kamu magad sin daakan ku, sagawa' in anggawta'-baran niyu maluhay marā sin sasat."

⁴² Pag'ubus, limayu'-layu' na isab siya nagbalik dayn ha tūngka-tau ampa siya nangarap pa Tuhan. Laung niya, "Ū Ama' ku, bang subay da tuud aku lumabay sin kabinsanaan ini, na maagad in kabayaan mu."

⁴³ Pagbalik niya, kīta' niya natutūg in tūngka-tau, sabab di' sila makasandal sin karu' nila.

⁴⁴ Pag'ubus, limayu'-layu' na isab hi Īsa dayn kanila ampa na isab siya nangarap pa Tuhan nagbalik. Biyalikan niya na isab in manga lapal-kabtangan niya.

⁴⁵ Ubus yadtu ampa siya nagbalik madtu pa manga mulid niya. Laung niya kanila, "Bat natutūg pa kamu yan hāti iban naghahali-hali. Taynghug kamu! Miyabut na in waktu! Bihaun in aku amu in Anak Mānusiya', hiungsud na pa lawm lima sin manga tau baldusa.

⁴⁶ Bangun na kamu bat kitaniyu mākadtu na. Kitaa niyu ba, yan na in tau manipu kāku'!"

In Pagsaggaw kan Īsa

(Mk. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Yh. 18:3-12)

⁴⁷ Ha sa'bu pa nagbibichara hi Īsa, dimatung na mawn hi Judas, amu in hambuuk dayn ha

hangpu' tagduwa mulid hi Īsa. Mataud in tau miyamagad kaniya nagdarā manga pakukus iban kakakal. In manga tau ini diyaak sin manga nakura' kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula'.

⁴⁸ Na, asal biyaytaan hi Judas in manga tau, laung niya, “In tau siyumun ku amuna in tau saggawun niyu!”

⁴⁹ Pagdatung hi Judas magtūy siya timūy madtu kan Īsa. Laung niya, “Assalamu alaykum, Tuwan.” Ubus ampa niya siyum hi Īsa. (Karna' biya' ha yan in addat sin manga Yahudi bang sila magbāk magpagkahi.)

⁵⁰ Simambag hi Īsa, laung niya, “Na, bagay, hinanga na magtūy in gawi mu miyari.”

Sakali siyuuk na sin manga tau hi Īsa siyaggaw ampa giyapus.

⁵¹ Na, magtūy liyarut sin hambuuk mulid hi Īsa in pakukus niya, ampa liyagut in hambuuk daraakun sin Imam Dakula'. Nautud in hansipak taynga sin tau liyagut niya.

⁵² Pagkita' hi Īsa, laung niya ha mulid niya, “Butangan in pakukus mu magbalik pa taguban niya. Sabab hisiyu-siyu in mangatu iban pakukus mapatay da isab kaagi sin pakukus.

⁵³ Wala' mu ka kiyaingatan sin makapangayu' aku tabang ha Tuhan, Ama' ku, lāgi' saruun-duun parāhan niya aku ibuhan malāikat tumabang kāku'?

⁵⁴ Sagawa' bang ku yan hinangun, biya' diin in kamakbul sin bayta' ha lawm Kitab sin subay biya' ha ini in kumugdan kāku'?”

⁵⁵ Pag'ubus namung hi Īsa pa manga tau mataud, laung niya, "Mayta', mundu ka aku ini, subay niyu saggawun iban sin pakukus iban kakakal niyu? Adlaw-adlaw duun aku naglilingkud nagnanasihat ha halaman sin Bāy sin Tuhan, sagawa' mayta' niyu aku wala' siyaggaw didtu?

⁵⁶ Sagawa' in katān ini naawn ha supaya mabunnal in kiyasulat sin manga nabi ha lawm Kitab."

Pag'ubus miyutas na dayn kan Īsa in katān mulid niya, iban miyaguy na sila.

*Umalup na hi Īsa ha manga Manghuhukum
(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yh. 18:13-14, 19-24)*

⁵⁷ Manjari, in hi Īsa diyā na sin manga tau nakasaggaw kaniya madtu pa bāy hi Kayapas, amu in Imam Dakula'. Duun natitipun in manga guru sin sara' agama iban sin manga nagtatau-maas ha hula'.

⁵⁸ Sakali in hi Pitrus miyumurul kan Īsa dayn ha kalayuan sampay nakaabut pa halaman bāy sin Imam Dakula'. Simūd siya pa lawm halaman ampa siya limingkud limamugay ha manga jaga bat niya kaingatan bang unu in kumugdan kan Īsa.

⁵⁹ In manga nakura' kaimaman iban sin katān nakura' Yahudi manghuhukum, nanglawag tuud sin makasaksi' sin puting pasalan hi Īsa, ha supaya awn puun-sabab in hi Īsa kabutangan sin hukuman subay patayun.

60 Sagawa' minsan da mataud na in simaksi' sin puting, wayruun da dusa kabaakan nila amu in patut pamutangan kan Īsa hukuman subay patayun. Sakali awn na tuud duwa tau timindug miyadtu pa unahan sarta' namung, laung nila,

61 “In tau yan bakas namu' diyungug imiyan sin malubu niya in Bāy sin Tuhan, ubus ampa siya kunu' magpatindug dugaing ha lawm tūy adlaw.”

62 Pagdungug sin Imam Dakula', timindug siya sarta' namung kan Īsa, laung niya, “Na, unu in hikasambung mu ha manga saksi' ini pasal sin bayta' nila sin narusa mu?”

63 Wala' nagkayba' hi Īsa. Namichara na isab nagbalik in Imam Dakula' kaniya, amu agi, “Na, bihaun sapa kaw iban Tuhan in saksi' mu, amu in Tuhan asal buhi', sin in ikaw amuna in Almasi, amu in Anak Tuhan.”

64 Simambag hi Īsa, laung niya, “Na, kiyapamung mu na. Sagawa' ini in mattan hibayta' ku kaniyu katān. Bukun na malugay in aku amu in Anak Mānusiya' limingkud na ha dapit pa tuu sin Tuhan Mahatinggi, iban ha pagbalik ku mari ha susūngun kakitaan niyu aku miyamagad ha lawm gabun!”

65 Pagdungug sin Imam Dakula' sin bichara hi Īsa, magtūy niya gīsi' in juba niya (sabab diyugalan tuud siya). Ampa siya namung, laung niya, “In bichara niya yan pangkal pa Tuhan. Na, mayta' pa kitaniyu maglawag manga saksi'? Diyungug niyu na in bichara niya pangkal!”

⁶⁶ Na, ha pikil niyu unu in hukuman hibutang natu' kaniya?"

Simambag in manga nakura' kaimaman iban sin manga nakura' manghuhukum, laung nila, "In tūp kaniya, subay siya patayun."

⁶⁷ Pag'ubus liyuraan sin manga tau hi Īsa ha bayhu' ampa nila siyuntuk. Hāti in kaibanan tiyabunan nila in mata hi Īsa ampa nila biyaga.

⁶⁸ Pag'ubus ampa sila namung, laung nila, "Na, bang ikaw in Almasi, baytai kunu' kami bang hisiyu in namaga kaymu!"

Mamaylu hi Pitrus sin in Siya Agad kan Īsa
(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Yh. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Sakali ha sa'bu hi Pitrus duun naglilingkud ha halaman sin bāy, nakakawn na tuud in hambuuk daraakun babai sin Imam Dakula'. Laung niya kan Pitrus, "In ikaw yan agad da isab kan Īsa, amu in tau dayn ha hula' Jalil."

⁷⁰ Sagawa' namaylu tuud hi Pitrus ha alupan sin tau katān. Laung niya, "Di' ku kaingatan bang unu in bībichara niyu yan."

⁷¹ Ubus ampa siya gimuwa' miyadtu pa labayan sin lawang sin halaman bāy. Sakali awn na isab hambuuk daraakun babai nākita' kaniya. Laung sin babai ini ha manga tau duun ha halaman, "In tau yan agad kan Īsa amu in dayn ha Nasarit."

⁷² Namaylu na isab nagbalik hi Pitrus, laung niya, "Utukan pa aku bang ku kaingatan in tau piyag'iyān niyu yan."

⁷³ Na, bukun mawgay in manga tau nagtitindug duun ha halaman miyawān kan

Pitrus. Laung nila, “Mattan tuud in ikaw yan agad kanila, sabab dayn ha dāhan sin pagbichara mu di' kaw makapaylu sin in ikaw tau dayn ha hula' Jalil.”

⁷⁴ Sakali nagsukna'-sukna' tuud hi Pitrus sin baran niya iban simapa siya, laung niya, “Bang mayan aku pagmurkaan sin Tuhan bang puting in bayta' ku yan kaniyu! Di' ku tuud kaingatan in tau piyag'iyen niyu yan.”

Na, magtūy na timagauk in manuk usug.

⁷⁵ Pagdungug hi Pitrus ampa niya kiyatumtuman in bayta' hi Īsa kaniya. Amu agi hi Īsa, “Ha di' pa tumagauk in manuk usug, makatū kaw imiyan sin in aku di' mu kaingatan.” Na, kiyatumtuman niya mayan in agi hi Īsa, gimuwa' na siya dayn ha halaman sin bāy dakula' ampa siya nagtangis tuud.

27

Dāhun madtu kan Pilatu hi Īsa
(Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yh. 18:28-32)

¹ Manjari pagbulat mahinaat nag'isun na in manga katān nakura' sin kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula', bang biya' diin in pagpatay kan Īsa.

² Na, kiyadinahan nila hi Īsa, ampa nila diyā madtu tiyukbal pa lawm lima hi Pilatu, amu in gubnul sin parinta sin hula' Rūm.

In Kamatay hi Judas
(Kiy. 1:18-19)

³ Na, pag'ingat mayan hi Judas, amu in nanipu kan Īsa sin in hukuman biyutang kan

Īsa subay patayun, nagsusun tuud siya sin nahinang niya. Iyuli' niya na in katluan pilak batu pa manga nakura' sin kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula'.

⁴ Laung niya, “Nagdusa aku sabab tīpu ku in tau way dusa ha supaya siya mapatay!”

“Na, in yan way na lamud namu'. Baya'-baya' mu na,” in sambag sin manga nakura' kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula'.

⁵ Sakali liyaruk hi Judas in manga pilak batu pa lawm sin Bāy sin Tuhan, ubus ampa siya minīg, miyadtu naggantung sin baran niya.

⁶ Piyūt sin manga nakura' kaimaman in sīn, ampa sila namung, laung nila, “In sīn ini langgal sara' sin agama bang hilamud ha sīn sin Bāy sin Tuhan, sabab bakas ini piyanangdan hipagpatay ha tau.”

⁷ Pag'ubus piyag'isunan nila na bang unuhun in sīn. Na, in kiyapag'isunan nila, in sīn piyamī nila lupa' sin tau maghihinang anglit lupa'. In lupa' ini hīnang pangubulan sin manga patay dayn ha dugaing hula'.

⁸ Hangkan na in lupa' yan sampay pa bihaun in pagtawag Lupa' Binī sin Dugu'.

⁹ Na, dayn duun nabunnal in bakas kiyabayta' hi Nabi Irmiyas ha lawm Kitab, amu agi, “Kiyawa' nila in katluan pilak batu, amu in harga' kiyapag'isunan sin manga tau Israil hipanangdan ha pagpatay kaniya.

¹⁰ Pag'ubus ampa nila piyamī in sīn lupa' sin tau maghihinang anglit lupa'. In ini daakan kāku' sin Tuhan.”

Sumariyahun hi Īsa Kaagi hi Pilatu
(Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yh. 18:33-38)

¹¹ Sakali narā mayan hi Īsa mawn kan Gubnul Pilatu, duun na siya nagtitindug siyumariya sin gubnul. Laung sin gubnul kaniya, “Ikaw na ka in sultan sin manga Yahudi?”

“Na, biya' na sin kiyapamung mu,” in sambag hi Īsa.

¹² Sagawa' siyumariya mayan siya sin manga nakura' kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula', wala' tuud siya simambung minsan hangka-kabtang sin manga tuntut kaniya.

¹³ Na, laung hi Pilatu kaniya, “Wala' mu ka kiyarungugan in katān tuntut nila kaymu?”

¹⁴ Sagawa' wala' tuud hi Īsa simambung minsan hangka-kabtang. Hangkan landu' tuud nainu-inu in gubnul.

Kamatay in Hukuman Biyutang kan Īsa
(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yh. 18:39-19:16)

¹⁵ Na, tahun-tahun biya' na sin pagkabiaksahan sin gubnul ha sakaba' waktu sin Haylaya Paglappas dayn ha Kamatay, paguwaun niya in hambuuk pilisu amu in kabayaan sin manga Yahudi paguwaun.

¹⁶ Ha waktu yadtu awn hambuuk pilisu landu' bantug. In ngān niya hi Barabbas.

¹⁷ Sakali natipun mayan in manga tau mataud, iyasubu sila hi Pilatu, laung niya, “Hisiyu ha duwa pilisu in kabayaan niyu paguwaun ku? Hi Barabbas atawa hi Īsa amu in pagngānan Almasi?”

18 Hangkan hi Pilatu nangasubu sabab asal kiyaiingatan niya sin in manga nakura' kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula' maabughu' kan Īsa, hangkan tiyukbal nila hi Īsa pa lawm lima niya.

19 Ha sa'bu hi Pilatu limilingkud ha bilik paghuhukuman, nagparā lapal mawn kaniya in asawa niya, amu agi, “Ayaw kaw lumamud sin pagpatay ha tau yan, sabab wayruun tuud dusa sin tau yan. Karna' kābii mangi' tuud in parasahan ku sin tagainup ku pasal niya.”

20 Na, bīcharahan sin manga nakura' sin kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula' in manga tau hipapangayu' kan Pilatu paguwaun hi Barabbas, hāti in hi Īsa hipapatay.

21 Sakali iyasubu na sin gubnul in manga tau, laung niya, “Hisiyu ha duwa ini in kabayaan niyu paguwaun ku?”

“Hi Barabbas,” in sambung sin manga tau.

22 “Na, unu in hinangun ku kan Īsa amu in pagngānan Almasi?” laung hi Pilatu ha manga tau.

“Palansangan siya pa usuk,” in sambag sin manga tau.

23 Laung hi Pilatu kanila, “Mayta'? Unu in dusa nahinang niya?”

Sagawa' wala' siyambag sin manga tau in pangasubu niya. Gām mayan nag'ulak na makusug in manga tau. Laung nila, “Palansangan na siya pa usuk.”

24 Pagga ha kīta' hi Pilatu di' niya da malāng in kabayaan sin manga tau sabab maawn na sadja in hiluhala', kimawa' siya tubig ampa

niya hiyugasan in lima niya ha alupan sin manga tau mataud (tanda' sin wayruun lamud niya sin pagpatay kan Īsa.) Ubus ampa siya namung, laung niya, “Mamuas aku sin pagpatay ha tau ini! Kamu in mangaku sin dusa sin pagpatay kaniya!”

²⁵ Simambag in manga tau, laung nila, “Akuhun namu' iban sin manga kaaw'anakan namu' in dusa sin pagpatay kaniya!”

²⁶ Pag'ubus piyaguwa' na hi Pilatu hi Barabbas dayn ha lawm jil. Hāti ampa niya piyalubakan hi Īsa, ubus ampa niya tiyukbal pa manga sundalu hipapalansang pa usuk pagpatayan kaniya.

*Paglangugan sin Manga Sundalu hi Īsa
(Mk. 15:16-20; Yh. 19:2-3)*

²⁷ Pag'ubus diyā na hi Īsa sin manga sundalu hi Pilatu madtu pa bāy dakula' sin gubnul. Duun mayan siya piyaglibutan na siya sin katān sundalu hangka-panji.

²⁸ Inīgan nila in badju' hi Īsa, ampa nila siya siyulugan sin siub badju' taluk biya' lupa sin siub badju' sin sultan.

²⁹ Ubus ampa nila liyubid in manga sanga kahuy matunuk hīnang biya' kuruna, ampa nila siyangun pa ū hi Īsa. Pag'ubus ampa nila piyakamputan kan Īsa in kahuy-kahuy ha tuu niya. Ubus, ampa nila piyag'udju'-udju' hi Īsa. Limuhud sila ha alupan niya sarta' imiyan, laung nila, “Mabuhay in Sultan sin manga Yahudi.”

³⁰ Ubus yadtu ampa nila liyuraan hi Īsa. Kiyawa' nila in kahuy-kahuy dayn ha lima niya, ampa nila piyanglubak pa ū niya.

³¹ Pag'ubus nila piyaglangugan hi Īsa, inīgan nila na in siub badju' taluk ampa nila siyulugan hi Īsa nagbalik sin badju' niya. Ubus ampa nila diyā hi Īsa pa lugal paglansangan kaniya pa usuk.

In Paglansang kan Īsa pa Usuk

(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Yh. 19:17-27)

³² Manjari ha sūng nila na gumuwa' dayn ha lawang sin dāira, piyagbāk nila in hambuuk tau pagngānan Simun, tau dayn ha dāira Kirini. Liyugus nila in tau ini dumā sin usuk paglansangan kan Īsa.

³³ Sakali nakaabut na sila mawn pa lugal pagtawagun Gulguta (in maana niya kulakub ū).

³⁴ Duun mayan sila, dihilan nila hi Īsa sin tubig anggul (biya' tuba'), liyalamuran sin ubat mapait. Sagawa' pagkinam niya di' siya mabaya' minum.

³⁵ Pag'ubus hiyubu' nila na in tamungun hi Īsa ampa nila siya liyansang pa usuk. Kiyalansang mayan siya pa usuk piyagbahagian sin manga sundalu in tamungun hi Īsa. Piyagkuut-kuutan nila bang unu in masuku' sin pakaniya-pakaniya.

³⁶ Pag'ubus ampa sila limingkud duun nagjaga kan Īsa.

³⁷ Duun ha usuk ha tungud babaw ū hi Īsa biyutang nila in pahāti ini, amu agi, “Amu na

ini hi Īsa, in Sultan sin manga Yahudi.” Amu yan in tuntut kaniya.

³⁸ Iban ha adlaw da isab yadtu awn duwa mundu liyansang pa usuk diyungan kan Īsa. In hambuuk iyusuk ha dapit pa tuu hi Īsa, ampa in hambuuk ha dapit pa lawa.

³⁹ Na, in manga tau maglalabay, pagkita' nila kan Īsa mag'ilung-ilung sadja sin ū nila nangudju'-ngudju' kan Īsa.

⁴⁰ Laung nila, “In bayta' mu malubu mu in Bāy sin Tuhan ubus mapatindug mu magbalik ha lawm tū adlaw. Na, tabanga na in baran mu! Bang kaw bunnal amu in Anak Tuhan, naug na kaw dayn ha taas sin usuk yan!”

⁴¹ Damikkiyan, piyaglagi'-lagi' da isab siya sin manga nakura' kaimaman, sin manga guru sin sara' agama iban sin manga nagtatau-maas ha hula'.

⁴² Laung nila, “Natabang niya in tau dugaing dayn ha kamulahan, sagawa' in baran niya di' niya matabang! Bukun ka siya in Sultan sin bangsa Israil? Bang siya makaīg dayn ha usuk yaun bihaun, ampa kami magparachaya kaniya!”

⁴³ Nangandul tuud siya ha Tuhan iban in bayta' niya, siya na in Anak Tuhan. Na, kitaun ta kunu' bihaun bang siya tabangun sin Tuhan.”

⁴⁴ Lāgi', minsan in duwa mundu amu in diyungan kan Īsa liyansang da isab pa usuk, nanglagi'-lagi' da kaniya.

In Kamatay hi Īsa

(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yh. 19:28-30)

⁴⁵ Manjari pag'abut ugtu suga nanigidlum na in katilibut sin hula' sampay naabut lisag tū sin mahapun.

⁴⁶ Na, pag'abut mayan manga lisag tū sin mahapun nagsuwara hi Īsa matanug, “Iloy, iluy, lama sabaktani.” In hāti niya, “Ya Tuhan ku, mayta' mu aku piyasāran?”

⁴⁷ Na, pagdungug sin manga kaibanan tau nagtitindug duun, nasā' in pangdungug nila. Laung nila, “Tiyawag niya hi Ilyas!”

⁴⁸ Sakali magtūy awn hambuuk tau dimagan madtu kimawa' luppus, ampa niya hiya'gum pa tubig anggul (biya' tuba'). Pag'ubus ampa niya biyutang in luppus ha duhul sin kahuy-kahuy ampa niya diyuhal piyasupsup kan Īsa.

⁴⁹ Sagawa' imiyan in kaibanan, laung nila, “Tagad na kaw, kitaun taniyu bang siya tabangan hi Ilyas.”

⁵⁰ Sakali nagsuwara matanug nagbalik hi Īsa. Pag'ubus miyugtu' na in napas niya.

⁵¹ Na, pagbugtu' na mayan sin napas niya, magtūy isab nagisi' nagduwa dayn ha taas pa duhul in kurtina marakmul didtu ha lawm Bāy sin Tuhan. Sarta' naglinug na iban nasipak in manga batu dakula'.

⁵² Naukab in manga kubul iban nabuhi' nagbalik in manga patay amu in nagkahagad ha daakan sin Tuhan.

⁵³ Gimuwa' sila dayn ha lawm kubul, iban nabuhi' mayan nagbalik hi Īsa, miyadtu sila pa dāira Awrusalam (Baytal Makdis). Mataud tau in nakakita' duun kanila.

⁵⁴ Na, miyuga' tuud in kapitan iban sin manga sundalu amu in nagjajaga duun kan Īsa, pagnanam nila sin linug iban pagkita' nila sin katān naawn. Laung nila, "Tantu tuud siya na ini in Anak Tuhan!"

⁵⁵ Lāgi' mataud da isab duun manga babai in nagkikita' dayn ha kalayuan. In manga babai ini amuna in bakas miyagad kan Īsa dayn ha hula' Jalil timabang kaniya.

⁵⁶ Miyamagad ha manga kababaihan ini hinda Mariyam amu in babai dayn ha dāira Magdala iban hi Mariyam amu in ina' hi Ya'kub kay Yusup iban sin asawa hi Sibidi.

In Pagkubul kan Īsa

(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yh. 19:38-42)

⁵⁷ Manjari himapun mayan tuud, awn hambuuk tau dayahan dayn ha kawman Arimati in nākawn. In ngān niya hi Yusup iban in siya ini agad da isab kan Īsa.

⁵⁸ Miyadtu siya kan Pilatu nangayu' sin bangkay hi Īsa. Na, diyūl hi Pilatu in piyangayu' niya, hangkan nag'uldin hi Pilatu hipaparihil na in bangkay hi Īsa kan Yusup.

⁵⁹ Na, kiyawa' na hi Yusup in bangkay, ampa niya siyaput sin kuku puti' ba'gu.

⁶⁰ Pag'ubus ampa niya biyutang in bangkay ha kubul ba'gu piyahinang, amu in batu dakula' liyungagan hīnang biya' lupa sungab batu. In kubul ini tiyatagama hi Yusup ha baran niya. Kiyasūd niya mayan in bangkay pa lawm, giyulung niya in batu dakula' piyagtambul sin

sūran pa lawm kubul. Pag'ubus ampa siya minīg.

⁶¹ In hi Mariyam amu in babai dayn ha dāira Magdala iban sin isay niya hi Mariyam duun naglilingkud, imaalup sin kubul.

Butangan Jaga in Kubul hi Īsa

⁶² Manjari pag'adlaw hambuuk, adlaw Sabtu', in manga nakura' kaimaman iban sin manga Parisi miyadtu dimā nagkita' kan Pilatu.

⁶³ Laung nila kan Pilatu, “Tuwan, kiyatumtuman namu' ha waktu buhi' pa in putingan yadtu, namung siya laung niya, bang siya matay, pag'abut tū adlaw mabuhi' siya magbalik.

⁶⁴ Hangkan, Tuwan, subay mu pajagahan in kubul niya sampay mapuas in tū adlaw, ha supaya di' matakaw sin manga mulid niya in bangkay niya. Bang nila matakaw in bangkay, baytaan nila sin puting in manga tau sin in nakura' nila nabuhi' nagbalik. Na, in puting nila yan labi pa in ngī' sin kasūngan dayn sin puting niya (sin in siya amuna in Almasi).”

⁶⁵ “Na, kawa' kamu sundalu ampa niyu pajagahi tuud marayaw in kubul niya,” in sambag hi Pilatu kanila.

⁶⁶ Na, miyadtu na sila pa kubul ampa nila biyutangan pangindanan in lawang kubul, (ha supaya kaingatan nila bang in lawang kubul bakas naukab). Ubus ampa nila piyajagahan in kubul ha manga sundalu.

28

Mabuhi' Magbalik hi Īsa
(*Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12; Yh. 20:1-10*)

¹ Manjari napuas mayan in adlaw paghali-hali iban pagpudji pa Tuhan sin manga Yahudi, amu in adlaw Sabtu', iban naabut na subu-subu sin adlaw Ahad, in hi Mariyam, amu in babai dayn ha dāira Magdala, iban sin isay niya isab hi Mariyam, miyadtu kimita' sin kubul hi Īsa.

² Na, magtūy naglinug makusug sabab awn hambuuk malāikat naraak sin Tuhan nimaug dayn ha surga'. Giyulung niya inīgan in batu tambul sin sūran pa lawm kubul ampa niya lingkuran.

³ In lupa sin malāikat ini, magsi'nag biya' sin kilat iban in tamungun niya landu' tuud maputi'.

⁴ Na, pagkita' sin manga jaga namidpid tuud sila sin buga' iban nalawa' sila ha sayu.

⁵ Namung in malāikat ha manga babai, laung niya, “Ayaw kamu mabuga'. Kaingatan ku miyari kamu naglawag kan Īsa, amu in bakas liyansang pa usuk.

⁶ Way na siya dī ha lawm kubul sabab nabuhi' na siya nagbalik biya' sin asal kiyabayta' niya. Kari kamu, kitaa niyu in lugal bakas kiyabutangan kaniya.

⁷ Na, bihaun kadtu kamu samut, baytai niyu in manga mulid niya sin nabuhi' na siya nagbalik iban muna na siya dayn kanila madtu pa hula' Jalil. Kakitaan nila siya didtu. Tumtuma niyu in bayta' ku kaniyu.”

⁸ Na, nag'ūs-'ūs na in manga babai minīg dayn ha kubul. Miyumuga' sila sagawa' hipu' da isab sin kakuyagan in lawm atay nila. Dimagan na sila madtu namayta' ha manga mulid hi Īsa.

⁹ Sakali ini magtūy sila piyagbāk hi Īsa. Laung hi Īsa kanila, “Na, kamu na sa yan!” Simuuk sila mawn kan Īsa ampa sila simujud duun ha tungud siki niya.

¹⁰ “Ayaw kamu mabuga’,” laung hi Īsa kanila. “Kadtu kamu, baytai niyu in manga mulid ku subay sila madtu pa hula' Jalil. Didtu nila aku kakitaan.”

In Bayta' sin Manga Jaga

¹¹ Na, ha sa'bu sin manga babai harap madtu pa manga mulid hi Īsa, in manga kaibanan sundalu jaga sin kubul miyadtu pa dāira namayta' ha manga nakura' sin kaimaman sin katān kīta' nila naawn.

¹² Na, nagtipun na in manga nakura' sin kaimaman iban sin manga nagtatau-maas ha hula', ampa sila nag'isun. Ubus nila nag'isun ampa nila dīhilan sīn mataud in manga sundalu bakas nagjaga sin kubul.

¹³ Laung nila ha manga sundalu, “Suysuyi niyu in manga tau sin in bangkay hi Īsa tiyakaw sin manga mulid niya sin tunga' dūm ha sa'bu niyu natutūg.

¹⁴ Bang in suysuy yan makaabut pa gubnul ayaw kamu masusa. Kami na in maingat mamichara kaniya bat kamu di' kapag'amahan.”

¹⁵ Na, kiyawa' na sin manga sundalu in sīn iban iyagad nila in bayta' kanila. Na, sampay pa waktu bihaun amu yan in suysuy kiyahagad sin manga Yahudi.

Magpakita' hi Īsa ha Manga Mulid Niya
(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yh. 20:19-23; Kiy. 1:6-8)

¹⁶ Na, in hangpu' tag'isa mulid hi Īsa timukad na madtu pa taas būd-būd sin hula' Jalil sabab piyabaytaan sila hi Īsa pakadtuun.

¹⁷ Pagkita' nila duun kan Īsa magtūy sila simujud nanglaggu' kaniya, sagawa' in kaibanan hawal-hawal bang hi Īsa da tuud in kīta' nila yaun.

¹⁸ Simuuk hi Īsa kanila ampa namung, laung niya, “Kiyatukbal na pa lawm lima ku in katāntan kawasa dī ha dunya iban ha surga'.

¹⁹ Hangkan kadtū kamu, baytai niyu in mānusiya' katān sin pasal ku, ha supaya isab sila magad kāku'. Ligua niyu sila amu in tanda' magpakita' sin in sila agad na tuud ha Ama' Tuhan, kāku' amu in Anak Tuhan iban ha Rū sin Tuhan.

²⁰ Iban hindui niyu in manga tau kumahagad sin katān daakan ku kaniyu. Na, ini in tumtuma niyu. Aku in taptap iban niyu, mananabang kaniyu, hawnu-hawnu iban ku'nu-ku'nu waktu sampay pa kahinapusan sin masa sin dunya.”

clxxvii

Tausug
Tausug: Kitab Injil (The New Testament) New
Testament

copyright © 1998, 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tausug)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source
files dated 9 Jul 2025

b67de408-6583-5c24-a713-3add7b39f840